

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת פקודי תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 איכא דאמרי בקדשה עצמה - תימנה אם ישער עובי הקדשה כתמישים ותימי; ותמן
2 בה מים כשער עובי תימנה; ובשל באותן המים כותי חלב - היאך יתבטל
3 אותו כותי חלב במים; דא פשיטא שיש במים טעם חלבו ונראה לפרשי. והבא מירי כגון
4 לדיחיה לאיסורא בעיניה; ודבלע כל בקדשה כותי חלב. והיא היתה כבר בלועה מהיתה;
5 ואמר כך חור ובד היתר - ומשערין בקדשה

6 עצמה לבטל האיסור שנבלע בה. כל איסורין
7 שבחורה משערין אותן כאילו הן בעל קפולטו
8 - מדלא נקט 'כבשר בלפת', כדקתינן במתניתין
9 (חולין ג.א.) גבי גיד הנשה, משמע דאין שיעורן
10 שוה. דגיד לא יחוב טעמא כולי האי, הוא
11 משערין בקדשה בלפת. אבל שאר איסוריה
12 דיחבי טעמא כפי - משערין בכלל קפולטו.
13 והמאמר דרבי נתן: גיד בששים, משמע דגיד
14 בלפת הוה שיעורה בששים; ולפי הוה פליגי רבי
15 יוחנן אדרכא דלעיל, דאמר: כל איסורין
16 שבחורה בששים, ויברכא קיימאן. גיד הוא
17 בתרא. וכן פסקין בפרק בתרא דמסכת עבודה
18 זרה (ט"א.) גבי 'עבדא בבישרא'. ובהל' מן
19 הגמין - ואם התאמר כיון דכחל עצמו אסור
20 כדאמרינן בסמוך, אם מן נימא 'חתיכה עצמה
21 נעשה בבלה', וליבעי ששים לבד מבלה? ושי
22 לומר: דהאי דאסור, לא משום שיהא טעם חלב
23 בבחל ויתר כמבאר שם, אלא לפי שיש בו
24 טעמה, והחלב כנס לחובו, ויש באותו חלב טעם
25 בשר. ואי אפשר להפרישו מן הבחל, מארי
26 נתבשל, דהו לא תהניא ליה קריעה. ואם
27 תאמר: ומה טעם בחולו עצמו אסור? והלא כל
28 החלב הכנס לחובו בגומת נפלו לחודין,
29 ותתפשט הנפול שם לכל החתיכה; כדאמר
30 דמשערין בבחלה. ופריך נמי: אלא מתעב שם
31 לקדשה אחרת לא יאסור? משמע דפשיטא ליה
32 שיערא כולה, כמו שאפשר שיצא ריש לומר:
33 לפי שמתחלה בשולו, קודם שיצא החלב
34 לגמרי, נאסר החלב כמבחה, מפני טעם הבשר
35 שבו, ואו לא היה יכול לצאת בקריעה. הילכך
36 אף לאחר שנעשה בשולו, שכבר יצא כולו, ו
37 לא ליערתי. ודא פשיטא ליה - אסור. ואפילו
38 למאן דאמר אפשר לטעמו - מותר - לא
39 גורטין שנא איבטלו קודם שיצא כולו, ואף על
40 גב דגבי 'בישרא אסורין' (חולין ג.ב.) שרין
41 כי שפיהה בשפואה לבתר שנעלה לגמרי, ולא
42 גורטין דלמא אתי למיכל קודם גמר עלייתו -
43 שגיה ויתר שפיהה חדים לצאת על ידי מליחה
44 ועליתו אותה, אחרת הוה לחוציא דמו. אם
45 למסוק פירש כל חדם לגמרי, ונפול לחודין, אבל
46 הבא, כשיצא מל החלב, מכל מקום נשאר
47 הוא בקדשה, ולא שמתבטל. ואי שרתי לבסוף,
48 אתי למכיליה קודם.
49 ובהל' עצמו אסור - יש ספרים דגרסי: 'אסור,
50 והבא דלא קריעה שגיהלה בחדי בשר'. ואם התאמר: כי בשול ליה נמי לחודיה
51 ליתסור, משום טעם בשר הבחל שבגומתו ויש לומר: משום לישנא קמא דרב
52 בפרק 'כל הבישר' (חולין ט"א.) דאמר: לא קיש - ומותר. לכך צריך
53 להעמיד כשתבטל עם הבשר.

54 **אלא** מתעב נפל לקדשה אחרת לא יאסור - ודיכין דבבוליה משערין, אם מן נפיק
55 מיהא, אלא אי במה דנפיק מניה משערין. אתי שפך דאסור לקדשה אחרת, ולא
56 נפיק כוליה. ואם התאמר: והלמא הוא דמשערין בבוליה, משום דמספקין לן אי נפיק
57 ולכן נפל לקדשה אחרת - אסור, משום דרלמא לא נפיק כוליה ויש לומר: וזה
58 פשוט. ולא איך נפיק ברה, וידוע היה להם אי כולו יצא או מקצתו; ועוד: דמספקין לא
59 היה אסור דאסור לקדשה, כיון דחלב כותי רבנן, ויתר נראה לפרשי 'דאלא מעתה' קאי אהא דאמר
60 משום חלב הכנס בגומת שבתוכו. ואם מן נפל לקדשה אחרת - לא יאסור, דכל מה שסופו לצאת מן החלב יצא בקדשה ראשונה. **נפל** לקדשה אחרת אל יאסור - הא לא פריך
61 דהא נופה לא ליתסור, כדפירשתי לעיל. **ביצה** בששים - והוא הדין בשאר איסורין, וביצה איצטרך ליה, משום דאיכא ביצה טמאה דלא אסרה, כדאמרי אנשי דמאי בעלמא
62 **הא**.

1 ואמרו רבנן בששים - בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (ט"א.) פסקין הלכתא
2 בכל איסורין שבחורה (בששים), בין כשר בחלב ובין שאר איסורין בששים. מין
3 בשאניו מינו - שהאדם יכול להבחין טעמו, ושניהם של היתר, שכולן בו ברת
4 לטעמו, כגון חרומה וחולין. כמעטא - שיעמונו כן, אם לא תרומה נותנת טעם
5 בחולין - יאכל החבשל אף לריש.
6 **דאיסורא** - כגון בשר בחלב, שאין בו ברת
7 לכולו לטעמו, שמכניח אקפילא. וימין כמינו -
8 בין להיתרא ובין דאיסורא. דליכא להבחין
9 טעמא, ואי נמי מין בשאניו מינו **דאיסורא**
10 וליכא קפילא - גוי דליתעמיה, משערין
11 בששים. מאי דעתין - דאסורת ליה? אי
12 משום דשטמאל דאמר בו, והא וחתח - גיד
13 הדבא שרי, דהאמר שמואל: קולף ואוכל.
14 כבוש - בחומין ותבלין, וכבש כגון איסור
15 היתר יחד. שולירני בלעז. משום משערין
16 האיסור בששים, ומשערין אותו שיהא
17 בו אחד מששים ברובטו וקופה ובחתיכות
18 ובקדרה. קופה - פונדוריא"ל. דק דל קל
19 בשר ותבלין המתאסף בשולו קדרה. כמא
20 בדלעה קדחה - הוא ראוינוה שנכפל כם
21 קודם שנתעמט, ואנן משערין אותו לאחד
22 שנתבשל לכמות שנפל שם, ואין ברת
23 בששים בו - אמרינן מבלה מבלה קדחה
24 ההיתר. לפי שכשנפל שם היה היתר הרבה,
25 ותתעמט בבליעת הקדרה, אבל בקדרה
26 עצמה לא משערין. וכיון דאפילו לישנא,
27 ואיסורא דארייתא הוא - אלויתן ליתמא,
28 ולא משערין בקדרה, ועיקר הדבר - כמות
29 שהוא לא לפינוי משערין ליה. ולא
30 משערין במאי דבלעה קדחה מן ההיתר,
31 לפי שאף מן האיסור נבלע, ותתעמט מכמות
32 שהיה, וכדאמרין אלקמן (ג.א.) אטו
33 ההיתרא בלע, דאיסורא לא בלע? כל
34 **איסורין** שבחורה - לבד גיד הנשה, וכבשר
35 בלפת הוא. משערין - אותם כאילו
36 האיסור בעל או קפולטו, והוא ליה נתון טעם
37 בדחתו דהוה שנתבשל עמו - אסור. וברך
38 איסורי דלא מצי למעטעמנוהו קאמר, כגון
39 מין ומינו. ואי נמי שאינו מינו דאיסורא,
40 וליכא קפילא, ואבתי לא איסוק הלכתא
41 בששים. מלפלין - ונתניס עם באלף
42 כמותן. שיערו חכמים - אין באיסורין גנותן
43 טעם ויתר מבעל קפולטו, ואין מיד מן הגמין
44 דבענין שפיהה חדים להיתר לבן גידה. אבל
45 כחל, וחולאי ומין היתר הוא. אם נתבשל עם
46 הבשר - משערין ליה בששים לבחדי
47 דיחיה. ביצה - של עוף טמא. ובחל עצמו
48 אסור - שהרי הבשר נתן בו טעמו, והוא לא
49 נתן טעם בבשר, לפי שמוטע היה. בדידה

50 משערין - דבעינן שיהא בחייה ששים ממות. או **במאי דנפיק מניה** - אם
51 צריכין שיהא בחייה אלא בששים מה שפלו זה. דהאי מאי דאקי, קמו, לאו
52 בקדשה הוא, ומישר שרתי ליה לבר. **אלא מעתה** - הואיל וברדיה משערין,
53 הא איבטל כוליה, שחלף כל עצמו כשתבשל. דאי לאו הכי, אמאי בעית ששים
54 כמות כולו, וכיון דכוליה מעלתיה, נפל בקדשה אחרת - לא יאסור. כיון **דאמר**
55 רב יצחק ב"ו, מפני שבתולה נאסר עד לאמצעמך, משנתלה הקדרה בו טעם
56 - מיד נאסר. ומאו שויה רבנן כחתיכת איסור שהיא לעולם אסורה, כדאמר
57 במתניתין: גומן שמכריז בו, **למיטרא דיהבה טעמא** - כי ממשלה באחי חרינין,
58 **בביצה**

חלוץ. פרק שביעי – גיד הנשה דף צח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (טשנינוץ)" קסט תוספות

1 אפרוח – שהכשר נותן טעם, ולא שנא טמאה ולא שנא טהורה גדולה היא. אבל
2 טמאה – בלא אפרוח – לא. כיון דאית בה אפרוח קרי לה טמאה – ואפילו
3 של עוף טהור. ביציעם פהרות – שלדקו כו'. ככלל דרישא – ונדקט 'טמאה' –
4 טמאה ממש קאמר, ולא אפרוח. והא אפרוח, תרתי למה לוי? כיצד
5 ששלקו ונמצא אפרוח באת מום – וזו
6 היא טמאה, וכולן מן הטהור. השתא דלית
7 בה אפרוח – שאמעוניתו דיבא עטמא
8 ואסורה, ואף על גב דמיא בעלמא הוא. אי
9 בה אפרוח – אפילו טהורה. מביעא – כל
10 שכן דיבא עטמא, דהא אפרוח נבלה הוא
11 בדיקולא. קלחת. סבר רב אשי לשיעוריה
12 היהא. ולאוסופי עלה מה שלבעת
13 קודתה כדי לבטל את האיסור. והאיסור היה
14 משעה כמו שהוא בא לפנינו. ומתוק. ויבן
15 תלמידים. ואיסורא לא בלע – בתמייה.
16 אף האיסור נגמטק, וכשכלל היה בו יותר.
17 אלא הכל משערים כמות שאנו רואים.
18 בתלתין פלי דוית – משום ולא היה
19 בשיעורה, היה מלול בסנטול. ולא עני
20 ששים. לא תלול בשיעוריה דרבנן – כלומר,
21 אפילו במידה ולא מחוסר מאדוירתיא, לא
22 תלול בשיעוריה. ועוד: – מאדוירתיא
23 אסור, ודעי שיעור אסור מן הטהור. והעי
24 שיעור מנץ? תלמוד לומר 'כל חלב' בפרק
25 בתרא דימא (ע"א). ראה שאתה מפיל בה
26 גבול – ראה מה אתה עשה, שלא תטעה
27 ותבטל הסומכים עליך. שאתה מטיל בה
28 גבול להיתרה בששים ואחת, ואיך פורשי
29 אי בחדי דידה, אי לרב מינה. והשומעים
30 יעלה על דעתם בחדי דידה. והרי שני גדולי

בביצת אפרוח – והוא חדי בשאר, נמצא בה דם, דשרא תילא כבולה. ונראה
דטמאה שדא קלופה, אפשר דאסורה. ובידשולמי לא גיעולי ביצים משמע
ידש חילוק בין קלופת לשאן קלופת. ושנא לענין ה' נמי ש' חילוק. הוא ולא ששני
הבא 'הא בקלופת' והא בשאנה קלופת'. משום דסתיב ביציעם מבשלים ארוך בקלפתין.
פרושיא – קא נפרש – ה' ביציעם איתן. אי הכי,
'אסורות' 'אסורות' למה לה. וכן בכמה דוכתיין,
וכמה דוכתיין פריך. דבגלל בדיקולא ודיקולא
– בערך חברו בחדי 'היא נימא, ודיקולא
שפלי' – פירושי קלחת. והכותב בחשבות
הגאונים, דחבי קאמר. דגפל ליהוד גדולה, שיש
בה שיעור דיקולא. וקשה: כיון דלא דיקולא
נפל, נמי קאמר 'חבר רב אשי לשיעוריה נמיא
דבלעה דיקולא? וקונטרס פירש: 'דיקולא' –
דכאמר 'ביתומים את הספינה' (בבא בתרא
ע"א). כל שלשים יום מחפר לחם יזמנו כבשד
בקלחת. ואפשר דקרי ליה 'דיקולא' – משום
היתירות שעתות בחובו, שנקראים 'דיקולא',
דכאמר פרק 'כל שעה' (פסחים ס"ב, א) אמר רב
יוסף, לא לחילת איניש תרתי חושי בחדי, והדי,
דלמא הוא אלו ביצד דחברתה, ולא ספיק ליה
דיקולא דמיא מארבע וחזתא. ואביעאי לזו
בששים ואחד כו' – ומלא פרש בהתרא
'בששים והיא, מותרת' ליבא למפשט מידי,
דשמא רבי יודישע בן יוסי עצמו הוא מסופק.
ומהו קשה דלמקן קאמר רבי יודישע בן לוי. כל
איסורין שבתורה בששים. משמע, בשישים
הותר. מנו ידעי בששים, ואין ניד מן צומצוין ויש
לומר: דחתם משמיה דרב קפרא קאמר לה,
באלה הכא מוקאבן – בששים אסור' משמע
שפיר דבששים של חומר נמי אסור. לחבי אית
לן למימר, ולדיחיה הוא מספקא ליה.
כל איסורין שבתורה בששים – פירש
בפונטוס דאין כי לא חיוב עטמא, עני ששים.
ואין נראה. ומה שהבאי ראה מלקמן, אפשר
למקן בערות תסע ויחבר.

בביצת אפרוח, אבל טמאה – לא. איתוביה: ביציעם
טהורות ששלקו עס ביציעם טמאות. אם יש בהן
גנותן מעס – פולין אסורות! הא נמי – בבבית
אפרוח. ואמאי קרי לה "טמאה"? כיון דאית בה
אפרוח קרי לה "טמאה". – והא מוקתני סיפא:
ביציעם ששלקו ונמצא אפרוח באחת מהן, אם יש
בהן גנותן מעס – פולין אסורות, מכלל דרישא, דלית
בה אפרוח ששלקו? פירושי שן אפרוח, ביציעם
טהורות ששלקו עס ביציעם טמאות, אם יש בהן
גנותן מעס – פולין אסורות, ביציעם, כגון ששלקו
ונמצא אפרוח באחת מהן. הכי נמי מסתברא, דאי
סלקא דעתך: רישא דלית בה אפרוח, השתא דלית
בה אפרוח – אסורה, דאית בה אפרוח מביעאי!
אי משום ה' – לא אידיא, תנא סיפא לגלויי רישא,
שלא תאמר: רישא – דאית בה אפרוח, אבל לית
בה אפרוח – שריא, תנא סיפא דאית בה אפרוח,
מכלל דרישא – דלית בה אפרוח, ואפילו הכי
אסורא. ההוא פותחא תרבא דנפל בדיקולא
דבישרא, אמר רב אסי לשיעוריה כמאי דכלע
דיקולא, אסור ליה רבנן לרב אשי: אפוי דהתרא
בלע, דאיסוריא לא בלע? התייא פלגא דותרא
דתרבא דנפל בדיקולא דבישרא, סבר קור בר רב
אשי לשיעוריה בתלתין פלגי דותרא. אמר ליה
אבוה: לאו אמנא דך לא תלול בשיעורין דרבנן?
ועוד, האמר רבי יוחנן: חצי שיעור אסור מן הטהור.
אמר רב ששון בר אבא, אמר רב אדי בר אדי בר
גרישם, אמר לוי בר פרטא, אמר רבי נחום, אמר רבי
בירייס משום זקן אחר ורבי יעקב
שמייה, דכי נשיאה אפרוח: ביציעה, בששים – אסורה,
בששים ואחת – מותרת. אמר רבי יודא
רב ששון בר אבא: ראה שאתה מפיל בה גבול
היתר, רבי יעקב בר אדי רובי שמואל בר
אם תרבי: רבי יעקב בר אדי ורבי שמואל בר לוי
או דילמא לבר מיבא? ולא פשוט, ומר פשוט
לא מפשטו איתמר, אמר רבי חלבון,
אמר רב הונא: ביציעה, בששים והיא – אסורה,
בששים ואחת והיא – מותרת. והוא דאיתא
לקמיה דרבן גמליאל בר רבי, אמר ליה: אבא
לא שיער בארבעים ושבע, ואני אשרע בארבעים
והמש. והוא דאיתא לקמיה דרבי שמעון בר רבי,
אמר ליה: אבא לא שיער בארבעים והמש,
ואני אשרע בארבעים ושלש. והוא דאיתא לקמיה
דרבי חייא, אמר ליה: כלום יש שלשים?
מטמא – דליפא שלשים, הא איפא שלשים –
משערין – אמר רבי הונא: גוקא. אמר רבי
חייא בר אבא, אמר רבי יהושע בן לוי משום
בר קפרא: קל איסורין שבתורה – בששים.
אמר רבנן, אמר רבי שמואל בר רב יצחק: רבי,
אתה אומר פנ? הכי אמר רב אסי, אמר רבי
יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין
שבתורה – במאה. ושניה לא למדתי אלא
מ'רוע בשלה', דרבי: 'ילקח הכהן את היריע
בשלה' וגו', ותנא: 'בשלה' אין

אמר רב אבא – הלא בא מעשה כזה לפנינו
ולא מצאנו לא ארבעים ושבע, והתיר –
שמע מינה: לאו שביעי. אף אין מותר –
כזה, שאינו מוצא בו אלא ארבעים וחמש –
ולוי נראה, דחבי קאמר: אבא לא שיער
בארבעים ושבע, אני אשרע בארבעים
וחמש? בתמייה, אבא בא לפנינו מעשה
והיה יכול לבטלו בארבעים ושבע, ולא
שיערו להתי, ואסור. ואני איתרונו בארבעים
וחמש? ולשנון ואין צריך לפרש בחדי
וית, אלא אף בשיעור שלם. הא איבא
שלישים משערין – בתמייה, וכולי יתני מי
מלולעין, ונושא – כלומר, למה באה
לשאל עליו, והלא אפילו שלשים אין על פי
ביתרה כמות האיסור? ולאוי דוקא קאמר
ליה, אלא דבר שאינו יכול לעמוד. כלומר,
כלום יש שלשים? אפילו שלשים? ואף על פי
שאינו יותר בכך. בששים – הדיבא דרבקניה,
אלא הדיבא בטמא. אין נמי ליבא למקם
אטעמא, אבא מיק ומתי. אבא לא הדיבא
דרבקניה, ודיבא עטמא – לעולם עטמא לא טביל,
דכאמר בכמה דוכתיין. וכן שיש להעלות במאה ואחר, וכן שאין בו
סור. וכו' לא חיוב עטמא, בעינן ששים לבטוליה, כדלמקן, דתנאי אין בהן בנותן טעם. בין שיש להעלות בו – מותר. דאמרין אין בהן להעלות במאה ואחת,
באלו במאי? לאו, בששים קאמרי, באלו בן בעינן ששים למר ומאה למר. ושניה לא למדתי אלא
למלך אפילו אבא רבי דייבא עטמא. דהא הבא אימנא למימרה דאי לבא במינה, היה חיוב עטמא. אפילו הכי רבא חומר, ואמר: רבא טמאה לא בטל. וזו – של אל

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף קא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קפא רש"י תוספות

הבי גרסינו; מה נפשך, אי קסבר איסור חל על איסור – ליהיב נמי משום
 גיד, ואי אין איסור חל על איסור – ליהיב משום טומאת דקרים ואי קסבר
 אין גנידין בנותן מעם – ליהיב משום גיד – כלומר, ואי אין גנידין בנותן מעם,
 ומשום חיל פטור משום טומאה – ליהיב משום גיד. דהא ליכא למיפטרנה
 הכא משום דאין איסור חל על איסור, דהא
 ליכא טומאה. אמר רבא לעולם קסבר אין
 גנידין בנותן מעם – לפיכך אין כאן
 טומאה. ומשום גיד נמי ליכא, דקסבר אינו
 נוהג בטומאה, ועמאמי, לאו משום דאין
 איסור חל על איסור, אלא דמעטיה קרא
 רב יהודה אמר רב האוכל גיד הנשה של
 נבלה – רבי מאיר מחייב שתיים כן; ומרוב
 הכמיה אוכל גיד של עזקה, ודחמי
 איסורה כל שיש שור הנסקל, ומאי
 חומריה? פאסורין בנהא. דמחייב שתיים
 – ועמא כדמפרש. ומאן האי תנא –
 הכמיה. דבאיסור כולל איסור חל על
 איסור לית ליה ואיסור כולל באיסור חמור
 אית ליה – הכי רסנין, דהיינו פירושה:
 איסור גיד חל משגולדה. וקודם שתגבלה
 – היה גידה איסור, ובשרה מותר.
 ובשתגבלה, נאסר אף גידה. ואף על גב
 דשם נבלה הוה ליה למיחל נמי על גיד,
 משום טעמא דכולל, שהוא כולל את הבשר
 עמו לייסר. ואיכא למימר: אפילו למאן
 דאמר אין איסור חל על איסור, האי איסור
 נבלה חיל. דמגו דחיל אבשר דהוה מותר.
 חיל נמי אנדי, שכולו עם הבשר – אפילו
 חב, כגון רבגן ליה חיל. ואיסור כולל
 באיסור חמור לית ליה – והיכא דאיסור
 אחרון אית ביה תרתי, כולל מוסף כגון
 עזלה או שור הנסקל. דמעטיה כשגולדה
 – דהוה גידה אסור, ובשרה מותר. הקדשה
 אן נגחה – נאסר אף בשרה, הרי זה כולל.
 והנידו הוה. מתחלה היה אסור באבילה
 ומותר בהנאה, ובשקדשה – חל עליו
 איסור הקדש. ואיסור בהנאה. שאך אין
 איסור חל על איסור, שמה ששייר הראשון
 מוסף להשני. וכי הכי דחיל עליה של
 הקדש האיסור בהנאה, על כרחך חל עליו
 אף באבילה, שאם אכלו – ויחייב שתיים.
 ואף על גב דבאבילה אסור וטומאת הוה, ואין
 איסור חל על איסור – האי הוה חיל.
 להנאה, חיל נמי אף לאבילה. רבי יוסי
 הגלילי היא – דשמעין ליה דלית ליה כולל
 באיסור קל, ומידי באיסור חמור. כשענייה פליגי. חייב – חטאת. שהאובל
 קדשים בטומאת הנוף – ודודם כרת. כדכתיב (ויקרא 1) "ותחתה בשר האוכל בשר"
 וגו'. כיון שנגעו בו בטומאה – קודם שיאכלנו, ואפילו הכי יחייבה קרא. ואמר רבא
 – גרסינן, כנשמא הנוף ואחר כך נשמא הבשר – דטמא שאכל טהור,
 וטמאהו במגעו, שקדשה טומאת גופו לטומאת קדש – מדי רבי יוסי דחייב.
 דכיון דאימיה פקדמה בקדש זה באיסור כרת. וכי הדר ואימיה בשר –
 איסור כרת קריים בו פליגי. רבא פקעה. הכי גרסינן. דבלי עילמא לא פליגי דחייב
 דאיסור כרת קריים בו פליגי נשמא הבשר – תחלה, ונאסר על כתיבם כלאו
 עלמא, "וחבשה קריים יגיע וגו'. כגמא אית ליה איסור חל על איסור על כיון
 כולל, והאי איסור טומאת הנוף כולל הוא – דכולל טהורות שהיו מותרות לו
 והטמאת שהיו אסורות לו, ומיני דחילי אטהורות, חיל נמי אטמאות. וכן שאך
 איסור כולל.

ורבי שמעון פטר מאי קסבר אי קסבר איסור חל על איסור כו' – הוה מצי למימר: הא
 רבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור כולל באיסור כולל, ואפילו חמור על
 קל גבי 'האוכל נבלה ביום הכיפורים'. אלא דבלאו הכי שפיר. מאן האי תנא
 דבאיסור כולל איסור חל על איסור לית ליה – איסור כולל הוא זה שבשתגבלה. ואם
 תאמר, רבי שמעון ורבי יוחנן, דמגו דאיסור חל על איסור, דמגו דאיסור חל על
 איסור לנבזה כשתגבלה, ויחייב נמי להיריב?
 וש לומר: דכר כמאן דאמר בריש פירוק (ג.א.)
 דמי דניי אסור לנבזה.
 כולל באיסור חמור אית ליה – הא
 דאמרין בפרק 'אמרו לו' (בבבא)
 ד.א. אקדשה. נמי דאיסור חל על איסור חמור, אלא
 לא נקט לשון 'איסור חל על איסור' משום דחייב בכך
 איסור מוסף, דהא קרי ליה איסור כולל,
 אלא כולל באיסור חמור – וזו אן לומר
 דאיסור כולל דקדמא רבא – לאו דוק. אלא
 איסור חמור חשיב איסור מוסף, כגון דמעטיה
 הוה שרי בהנאה – דאם כן דאימיהו חבא רבי
 יוסי הגלילי, דלא שמעין אלא דלית ליה איסור
 כולל באיסור קל, אבל לא דאית ליה באיסור
 חמור, לא אשכחן, אלא מסבירא אמרין דאית
 ליה. משום דלא שמעין ליה דפליג, וכו' הכי
 דשמעין ליה רבי שמעון, וכו' האוכל נבלה
 ביום הכיפורים'. הוה ליה לאתויי רבי יוסי דאית
 ליה בפרק 'ארבעה אחין' (יבמות ל.ב.א.) אשת
 איש ועשיית תמורה – וקודם משום אשת איש,
 דלית ליה איסור כולל. ואמרין דמדה רבי יוסי
 באיסור מוסף. ועוד, אי איסור חמור
 מוסף הוא, מאי פריך בסמוך 'ורבי יוסי הגלילי,
 דהוה דאיסור כולל לית ליה, רבא איסור חמור
 ויהוה על איסור קל' – וירמא לית ליה
 איסור כולל אפילו באיסור חמור, וירמא מוסף
 אית ליה? אלא דהאי איסור חמור לא חשיב
 איסור מוסף, אלא איסור חמור בעלמא. וכן
 צריך לפרש בסוף פרק 'אמר רבי יוסי (חולין ק.ג.ב.)
 גבי אד פריך 'וסבר שמואל איסור חל על
 איסור'.
 שפיר קאמרי ליה רבנן רבי יוסי הגלילי –
 יודעין הוה דלא איירי בשתחוב לו ובידו לתוך
 פיו, מדקאמרי ליה רבנן. כנשמא הנוף ואחר
 כך נשמא הבשר כולי עלמא לא פליגי דחייב
 דאיסור כרת קריים – ועל לא קפח. ולא גרסינן
 ד'איסור מוסף הוא' – דלא איירי חבא
 דאיחייבי תרתי, אלא לאיחייבי חטאת משום
 טומאת הנוף. והא דקאמרי ליה רבנן 'כיון שנגע
 בו בטומאה' – הוה מבורך רבנן דרבי יוסי הגלילי
 פטר משום דמחולל ועומד הוא, וגמר מתרומה.
 דפטרין בפרק 'כל הפרש' (חולין ק.ג.ב.) אלא האוכל תרומה טמאה. משום דרבי יוחנן
 בו כי 'חיללהו' – חל על שותחוללת ועומדת, ואם תאמר: לרנן דפרכי בנינו ג
 טמאה. דכי משבתת טמא שאכל תרומה שיהא במיתה? הא מביי נגע בה טמאה? וש
 לומר: כגון שותח לו רבחה. והכא לא פרכי ליה רבנן אלא משום דידעי דלא איירי בתרם
 לו, כדפרישני. אי ימי: בשלא נבשרה או בגילושיה במי פירות. ועוד: לפי דאמתי, אפילו
 דוכשרה משבתת כולל כגון כשנטמא הנוף, ואחר כך כשנטמא תרומה. כדאמרין בפרק
 ואיצטרך קרא דפטר במחוללת שנטמא תחלה, ואיצטרך קרא לאשמעין דילפינן
 מהתם בעלמא דאין איסור חל על איסור. ולמאן דאמר איסור חל על איסור בעלמא –
 שדני חתם. דגלי קרא. וכן שמעין לקפן נקטן 'כל הבשר' (שם) ועינין על איסור טומאת
 חמורין כגון רבוב המתולל 'פרט לו'. ו'איסור' כולל לית ליה חטאת בני – פירש
 כשנטמא. ואף על גב דאיסור בה אחת הוא – מאן דלית ליה איסור כולל, לית ליה איסור
 בה אחת. ואין טוהא לרבינו יצחק, דהא קרא 'ארבעה אחים' (יבמות ל.ג.ב.) פריך: השתא
 באיסור כולל מחייב תרתי, באיסור בה אחת מבניא? אלמא איכא פטור מאן דלית ליה איסור
 כולל. מצי סבר איסור בה אחת לכך נראה לרבינו יצחק. דהשתא סלקא דעתך דלאו איסור בה אחת הוא, אלא חשיב שבת קריים, משום דקביעא וקיימא. אבל קשה: דאי לא איסור
 בה אחת הוא, אם כן, שבת היא למה לי, פשיטא דחייב משום דשבת קריים?

1 תלמוד לומר שבת היא יום הכפורים הוא – ואם תאמר: ומאי פריך? שהיא באה דגלי קראו
2 ושל לומר: דפריך, וליגמר מיניה. וליבא למיניה: דארבה ניגמר מתרומה ודפוחין,
3 בפרק "כל הבשר" (חולין ק"ג.) מ"זימו בו כי יחללוהו" – דלחומרא משקין, ופלפני מהבא.
4 קרא דאמר הוה: בעלמא עקבר שמואל אף איסור חל על איסור, וגיב בשר בחלב שאני דגלי
5 דאי – דרבי – לרבות חל מנה. ולא ליבא מבשר
6 בחלב לחומרא – מיניה שמוש דבשר בחלב חדוש
7 הוא. ואת עובדי דרבי הוה' – ונגמר מניה
8 חדוש הוא. "רבי עקיבא אמר אינו חיבי אלא
9 אחת – לזמא ודפרש קיטורא שהוה איסור כ
10 אחת, וכן הוא במסנא, קשה דתנן בפרק "דם
11 שחיטת" (בריתא ג"כ.) היתבת חלב חולין
12 והיתבת חלב קדש ואכל אחת מהם, ואינו יודע
13 איזה חלב אכל – מביא וטאת. ורבי עקיבא
14 אמר: אף שאם חל עובד אלאמא אתה איסור חל
15 על איסור, וכל שכן איסור תב אחת ומיהו יש
16 לומר: דקדישה שמו, כדבא מתוך חובב פראק.
17 דאפילו מאן דאית ליה בעלמא דאין איסור חל על
18 איסור, כקדישה אית ליה, אף הקשה דרב רבינן
19 שמואל מורדוין: מהא דתנן בפרק "כל הבשר"
20 (תולין ק"ג.) רבי עקיבא אמר: חיה ועוף אינם כן
21 הותרה, שנאמר לא תבשל גדי' שלש פעמים –
22 פרט לחיה והבהמה וטאת. ופריך בבמאי נשך
23 קטוא, וזו אף אקביעה לבדו שמואל ומשני
24 קסבר רבי עקיבא איסור חל על איסור, וחלב מתה
25 לת לא צריך קרא. אבא בשמנא דאפילו בתב אחת
26 לית לה וואף על גב דאמר הבא "איפוך" – לאו
27 מבח קדישה אלא תאמר דבחי ונדע: למאי דפרשנא
28 דהבא פריך משום דסלקא דעתך ולא הוי איסור
29 בת אחת. למאי דמסקי רבא דרית בת אחת לא
30 אמר "איפוך" אלא רבי זומר. דהתם פריך משום
31 שמואל, אלא כבידא ליה עקבא כדחיה ונשך
32 ודבחה נטמא היכי דרשיה ומשני: דקסבר שמואל
33 איסור חל על איסור בלא קרא.

34 הויד שבעין שני ביום הכפורים פטור – ואם
35 תאמר: הוא לרבי עקיבא נמי פטור.
36 דהא שני שב מדיעה, ומידי הוא על השבת
37 דחמי, דבסקלהו ישי: לומר: דאפילו הוא
38 חמיר ליה יום הכפורים, לוי שהוא יום פורה
39 ומחילה. ויום הכפורים הואי שתא שבתא
40 הוא – ולא שייך כאן "אחור" ואפילו מדידו,
41 כיון דלא נקבע בעשרת ליה, ודוקא אקביעה
42 החדש אמרינן ליה. לאחור מעשה – פירש
43 כגונסו: לאחור אתה מוקדש שנאבך עמו למן
44 מרובה בנאוה מפרן ארוח הקודש ברוך הוא קראו "ישראל", והא דקאמר לעיל: לא
45 נקרא "ישראל" אד סיני – היינו לעבן מנות. ופריך: מההיא עשתא ליחסה, מההיא
46 דרישאו בני ישראל? ומשני: ההיא עשתא לא שעת מעשה היה דנשיית גיד, ולא
47 שעת מות תורה. ולא רטיסן "מההוא עשתא ליחסה" – דמשמע מעשה ישיהו הנביא,
48 כמו "לאחר מעשה" דקא אנשיית יו, ואם נאמר ד'לאחר' משמע: אפי' אברהם שכבר
49 המלאך והסכים הקודש ברוך הוא על ידו של מלאך, וכן "מההיא עשתא ליחסה" –
50 מכל מקום לא הוי כמו "היא עשתא לא שעת מעשה הוי", דקאי עשתא יוד,
והי

ורבי יוסי ליה [איסור] כולל – ולא חיל איסור טומאת גוף על איסור טומאת
בשר, ואין כאן כרת. אלאמא שמועין ליה דלית ליה כולל. הלכך תנא דלעיל דלית
ליה כולל – רבי יוסי הגלילי הוא, ואשמועין תנא דלעיל דבאיסור חמור אית
ליה כולל. ופריכין: יבא איסור חמור כרת, ויחול עליה, דהא איתוסר מרובה אית
באיסור חמור, ויחול עליו, דבאיסור חמור, והבא איתוסר בן כרתי

1 ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור מולד? והתניא: שבת
2 ויום הכפורים, שנג עושה מלאכה, מנן שחיית על זה
3 בעצמו ועל זה בעצמו – תלמוד לומר "שבת היא",
4 "יום הכפורים הוא", דכרי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא
5 אומר: אינו חיבי אלא אחת! – שלח רבין משום דרבי
6 יוסי קרבי הנינא: קף הציצה של משנה, ואיפוך. של
7 רב יצחק בר יעקב בר יצחק בר יצחק בר יצחק בר יצחק
8 דכרי רבי יוסי הגלילי, למאי דאפקין, שנג בשבת
9 והויד ביום הכפורים, חיבי, הויד דאפקין, ושנג ביום
10 הכפורים. פטור. מאי טעמא? אמר אביי: שבת –
11 קבאעא וקיימא, יום הכפורים – בי דינא דקא קבאע
12 ליה. אמר ליה רבא: סוף סוף, תריווהו כבחי הדי
13 קאתוהו אלא אמר רבא, שמדא הוה, ושלחו מתם:
14 דומיא דכפורי דהא שתא – שבתא הוא. וכן בי אהא
15 רבין וכל תנא, אמרוה קרבא. אמר רבי הויד
16 ותלא מבני יעקב [וכו']. תניא, אמרו לו לרבי הויד:
17 ונאמר על פן לא יאכלו בני יעקב? ותלא לא
18 נאמר אלא "בני ישראל", ולא נקראו "בני ישראל"
19 עד סיני! אלא, בסני נאמר, מילא שנתבת במקומו
20 לדע מתיא עתם יאסר להם. תניא רבא: וישא
21 בני ישראל את יעקב אביהם! – לאחור מעשה;
22 אמר רב אבהו בריה דרבא לרב אשי: מההיא
23 שעתא ליחסה! – אמר ליה: וכן הויה פעמים פעמים
24 ניתנה? והוא שעתא – לאו שעת מעשה הואי ולא
25 שעת מתן תורה הואי. תנו רבנן: אבר מן החי נוהג
26 בקרבנה חיה ועוף, בין ממאין ובין מהורין, דכרי
27 רבי הוידה ורבי אלעזר, והקמים ואמורים: אינו נוהג
28 אלא כבהורין. אמר רבי יוחנן: וישגיהו מקרא אהר
29 דרשו. רק תנן ללמתי אבל הדם פי חיה והנפש
30 לא

1 והוא הדין דמצי למימר דסבידא ליה לרבי יוסי הגלילי דאף על גב דאיסור כולל
2 לא חיל, איסור בת אחת חיל. ומיהו רבי יוסי קרבי תנינא סבר דמאן דלית ליה
3 איסור כולל, לית ליה נמי איסור בת אחת. ופלוגתא היא ביבמות בפרק שליש
4 (ג"כ.) כן נראה בעיני. ואני שמעיה. דשבת שחיית על קדומתה. ויום הכפורים
5 וקיימא. ויום הכפורים שחיית אחרון, פירש רבי יוחנן דכילקין, ורבי
6 יוסי הגלילי דמחייב תרתי, טעמיה משום כולל. וקשיא לי בגוזה: למאי דקא
7 מוחיב רבא לקמן לרב יצחק לכהר דאפקיה "סוף סוף תריווהו כבחי הדי
8 קאתו, מאי תיובתיה? הא רב יצחק דלברי רבי יוסי הגלילי קאמר, ורבי יוסי
9 רבי יוסי הגלילי, למאי דאפקין פטר ליה, וכי הויד שבת – ככרין פטור משעתא דלברי רבי
10 יוסי הכפורים – ומוקמינא דאידו פטר. שנג בשבת – ששכח שהוא שבת. והויד באיסור יום הכפורים – שדיה יודע שהוא יום הכפורים. חיבי
11 עשתא משום שני ביום הכפורים, אבל שנג באיסור יום הכפורים, שכלל שהוא יום הכפורים אלא יודע הוא שהוא שבת – פטור משחיית, וטעמא פטור ואיל, אמר
12 אבי – קסבר רבי יוחנן. וההוא עשתא מוחיב ליה רבי יוסי הגלילי בשנג בזה ובהו – דאשבת כהוריהו ליה, ואידו קדימה ליה, ואידו דפטר ליה, הלכך,
13 כי הויד בשבת ושנג ביום הכפורים, דאין מביאין קרבן על ממויה. סוף סוף תריווהו כבחי הדי קאתו – וכן הוא באחד מן – הרי שנגת תיבוי עבדתי
14 יוסי הגלילי, אמר דקסבר: כיון דבכולל איסור חל על איסור, באיסור בת אחת נמי לא מחיב אלא חדי. ואי נמי הויד באחד מן – הרי שנגת תיבוי עבדתי
15 חיבי. אלא אמר רבא – דהא דשלה רב יצחק דאידו הכפורים מפת – לאו בפלוגתא דרבי יוסי הגלילי קאי, ומאן דאמר בו רבי יוסי הגלילי – לא הוי דרביה
16 מעולם, אלא משאר הוה. וגורו של לעשות יום הכפורים. ושלחו מתם יום הכפורים הויה שבתא הוא – עשו יום הכפורים שבתא, אף על פי שאינו לא ליתוח
17 בו, כדי שלא תשתכח תורת יום הכפורים. והאויבים לא יבינו בו, משום דבכל שבת נמי לא עבדי מלאכה. ואההוא יום הכפורים קאמר רב יצחק דאם שנג בו והויד
18 בשבת פטור – דהא לאו יום הכפורים הוא, ואין שנגתו עגובה. ולא נקראו בני ישראל עד הך סיני – ולקביהו מקש ליה. אלא – מקרא זה לא נאמר עד סיני, אלא
19 לאחר שקבלו משה בסניו בוא לכתוב את תורה, ובת אחת אהרה אלץ המעשה, ליער בו. לאחור מעשה – לאחור אותו מעשה שנאבך עמו למן מרובה בנאוה
20 מפרן ארוח הקודש ברוך הוא קראו "ישראל", ובתב (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד ועקב פי אם ישראל' וגו'. מההיא עשתא – ורישאו בני ישראל' ליחסה.

חלוץ. פרק שביעי – גיד הנשה דף קב עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קפה תוספות

1 **ורבי** יהודה למה ליה קרא ליתי איסור אבר מן החי וליתולל איסורו שכן איסורו
 2 נוהג בני נח – פירוש: ברשמינתן ליה (קב, ג) גבי גיד, והדומה טעמא דחיל
 3 איסורו טומאה. ואם תאמר: ודילמא מהבא יליק? ויש לומר: דלא מצי למילף מהבא,
 4 דאיסור מוסף הוא, דאיתוסף ביה איסור אבר מן החי לבני נח אבל גיד לא באסר אלא
 5 לבני עקב, ולא חדי אלא איסור תמור. **כי**
 6 איצטריך קרא – אלא חדי אילעו – ואם תאמר: אי קסבר
 7 בהמה בחייה לאברים עומדה, אם כן איסור בת
 8 אית לה. ודא. ואפילו למאן דלית ליה בחבור. על
 9 אקל מנדחו ויש לומר דאיסור טומאה קרימ,
 10 בעוד שלא נקשרו אברים בגידים.

11 **ורבי** מאיר אמר אינו נוהג אלא בבמה
 12 טהורה בלבד – הקשה רבינו אפרים:
 13 דתנן בריש מסכת טהרות, שלשה עשר דברים
 14 נאמרו בנבלת שוף טהור כו', והאובל אבר מן
 15 החי מנחה סופה ואי תרביעם, ומליקתה
 16 ושחיטתה מותרת טרפתה טהורה, דברי רבי
 17 מאיר, ויש לומר: דדברי רבי מאיר לא קאי
 18 אבולה מילתא, אלא לענין שחיטה ומליקה נקט
 19 ליה. דפליג עליה רבי יהודה בנזבחים בסוף פרק
 20 "עטול יום" (קטז, ד). דהא דקתני מני היתם
 21 דטעמא טומאת אובלין כבבירה, אלא תרי כרבי
 22 מאיר. ולא אמרינן: מהסיפא רבי מאיר, וקצת
 23 מני רבי מאיר. ומידו לפי מה שריבה הלשון
 24 לדקדוק: מדיסיפא רבי מאיר, וישא מני רבי
 25 מאיר. קשה דארבוכה, דרומעיתא דאבר מן
 26 החי לאו רבי מאיר, וישא מני לאו רבי מאיר,
 27 ויש לומר: דדחת מני לעומד "ולישעיתא", וקצת
 28 קשה לשון הגמרא היתם, דקאמר: מאן שמעת
 29 ליה דאית ליה דמליקתה ושחיטתה מותרת
 30 טרפתה טומאה: וישא מני. אמאי צריך
 31 לדקדוק בענין זה, הא קתני נה הדיא "דברי רבי
 32 מאיר":

33 **אלא** לא בני נח – דאין שחיטתו מותרת
 34 באבילה כן לן מן שופרכסתא. וכן גבי נבלת
 35 שוף טהור. דקתני וישא ושחיטתה מותרת
 36 טרפתה טומאה, ולא תהי דאין שחיטה
 37 מטהרתו, כדקתני גבי ים, וכן דקתני דקא
 38 דאמר שחיטה מותרת ליה לבני נח, מנ
 39 דמכשרה לישראל, דליכא מדי דלישראל שחי
 40 ולענין איסור. ותימא דתקשה מתיך משנה לרב
 41 דאמר כי יעקב דאמר ליעל בפרק שני (אב, א)
 42 דאין מזמנין גוי על בני מעיים ומידו בלאו הכי
 43 אמר ליעל דהתיא דלא תתווה. וקשית המנשה
 44 אינה פשוטה כל כך.

אבל

45 **ומעיקרא** כי רשימה ליה נמי סיפא בני נח, ומדו לא היה דיע טעמא. ודור פשוט דאפילו למאן דאמר אין נוהג בטמאין, בישראל הוא דקאמר. דלברייה ביה
 46 כל שאין שורו מותר, אי אתא מצווה על אבריו. אבל בני נח – מודה. אבר מן החי צריך כוית – אף על גב דתרי קראי כתיבי, חד לאבר מן החי וחד לקברי מן החי,
 47 אף על גב דאין בו שיעור. ודאי שיש בו שיעור עניני. דאין אבילה בפתוח מביזה. **אבל** אבר מן החי מנחה – מן שוף טמא. **אינו סופו** –
 48 דאינו נוהג בטמאין. ועל כרחיך בדאיכא שיעור, דאיסור אבר מן החי בטהורה עסקינן. דאי ליכא שיעור – פשיטא דאינו סופו. ואי סלקא דעתך איסור אבר מן החי בבזיז,
 49 והכי מנן דאכל כוית – אמאי אינו סופו ותיא אכא כוית, ואיכא לאו דלא יאכלו (ויאכלו כי שפי' "ויקרא יא") כדאמר רב נחמן – במנשה בשו"ע ועיין
 50 ועצמות – משלימין לכזהו, דמשום טומאה לא מחייב. דאין בגידין ועצמות טעם טמא. ומשום אבר מחייב. דלחכי פלגינהו קרא לאבר מן החי ובשר מן החי – דמחייב
 51 אאבר אף על גב דאין שיעור בשר, ואבשר אף על פי שאינו אבר.

52 **לא תאכל הנפש עם הבשר** – לא תאכל ממנו בעוד שדגשש עמו, וזו היא אזהרה
 53 לאבר מן החי. **בטמאין אותה מצווה על דבן** – בכריתות בפרק "דום שחיטה"
 54 (בא.א). לא יצאו מכלל אזהרתו אלא שריצים ורגיזים ותבנים ומחלבי שתיים. **לא**
 55 **תאכל הנפש עם הבשר** – משמע: אם אין דם הנפש עמו – אכול. **שכן איסורו**
 56 **נוהג בבני נח** – שם אף החרורו על פניו.
 57 דכתיב: (בראשית ט) **איך** בשר בנפש דמו?
 58 וגו', ורבי יהודה לא שמענן ליה גבי גיד
 59 לעיל (קב), דמשום האי טעמא חיל
 60 אטמאיה. שכן איסורו נוהג בבני נח. **כי**
 61 **איצטריך קרא** – לאסרו, לרבי אלעזר
 62 איצטריך, דאסר ליה בטמאה כרבי יהודה.
 63 ולית ליה איסור חל על איסור באיסור
 64 תמור, לא לאו דכתיבה קרא. **תניא** נמי הכי
 65 – כרבי יוחנן, דרבי אלעזר ורבנן מתיא
 66 קרא לפני. **כי שאי** אבילה על דמי
 67 – וגזים וזבבים. **אלא** בבהמה טהורה –
 68 ולא בחיה ועוף, ואף על פי שהן טהורין.
 69 **מבשרך ומצאנך** – וכתביב בתריה אבר מן
 70 החי. **אבל** בן נח מוזהר – על הכל, דכל
 71 דקרינא ביה בשר לחודה אכול, קרינא ביה
 72 אבר מן החי לא תאכל. **אית דאמר** שחורה
 73 – קתני, וזאתה קאי, כרבי מאיר. **ואית**
 74 דאמר "טורחים" קתני, ואף הדין קתני
 75 במשמע. **אף** אן גבי תניא – במסכת
 76 טהרות דבן נח מוזהר על הטמאין, והתם
 77 (פרק א משנה א) קאמר: שלשה עשר דבר
 78 נאמרו בנבלת שוף טהור, וכך וכן בנבלת
 79 שוף טמא, וזו היא מנה. **אבל** אבר מן החי
 80 מנחה – בנפש טמא קאי מרי. **אינו סופו** –
 81 דקסבר: אינו נוהג בטמאין, כרבנן. **וכי**
 82 גרסינן: **ואין** שחיטתה מטהרתה – ואע"פ
 83 טמא קאי, וקאמר דאין שחיטתה מטהרתה.
 84 ודא דנקט לה לשון נקבה – משום שחורה.
 85 **אחיל** כל השן נקבה, דתנן כל בני הנבל
 86 שוף טמא צריכה מחשבה כו'. **בטמא** – קתני
 87 סיפא "אין שחיטתו מטהרתה?" אי נהא
 88 בישראל – פשיטא, ודא טמא הוא. אי נהא
 89 ליכא לפרושי: משחיטתו מדי טומאת בבלות
 90 דעון טמא אן לו שום טומאה, אפילו
 91 בבית הליתע. ועל כרחיך "אין מותרתו"
 92 אבילה קאמר. **אלא** לכן בן קאמר, שאין
 93 שחיטתו מותרתו לו באבילה כל זמן שהוא
 94 מופרכס, כדאמרינן בפרק שני (חלוץ גא),
 95 דבן נח לאו במשחית תליא מילתא כו'. וגבי
 96 טהורה ודא דאמרינן שחיטה מבשרא ליה
 97 לן, תנו מינו דמכשרא ליה לישראל. דליכא
 98 מדי דלישראל שחי, ולגו איסור. שמענן
 99 מנה: דאפילו רבנן מודו בן נח מוזהר על
 100 דטמאה אבר מן החי. **רבי רישא** **אסיפא**
 101 – קתני וישא "אינו סופו" – אלמא, אין
 102 אבר מן החי נוהג בטמאין. ודור תני "אין"
 103 שחיטתו מטהרתו", וליכא לאלוקמא אלא
 104 באבר מן החי – אלמא, נוהג. **רישא**
 105 **בישראל** **אסיפא** **בבן נח** – דרובנא דלי.

בחייה

1 אכל צפור חן הכא ובי במשהו בשר גידים ועצמות - ובין הכל צריך שיהא כית.
2 ולא חיי במשהו דרסיף. והוי בריה, והוי משהו ממש. שאין בו כות ואכל
3 רבי פטר - פירש בקטורה: דקסבר דאין אבר מן החי בשלימה. ומידי איא אכא כית
4 - הוה מחייב. דלא גביע מעב מן החי ומחייב בביתו. דהא נמי בשר הוא. וקשה
5 לדעתיה: דאמר בסמוך "אכל אבר מן החי
6 ובשר מן החי" - רבי יוחנן אמר: חיוב שתיים,
7 וריש לקיש אמר: אמי חיוב אלא אחתי. ומוקד
8 לה בבמהה אחת ונטרפה עם יציאת רובה,
9 וקסבר ריש לקיש: דלאו לאברים עומדת, ולא
10 אחי איסור אבר מן החי וחיל איסור טרפה.
11 והשתא מכל מקום לחייב שתיים. משום טרפה
12 ובשר מן החי דקאתו בהדי הדדי ויש ללוחות.
13 כגון שאין באבר זה כות בשר. ולא מחייב
14 משום בשר מן החי. הוה דחייב משום טרפה -
15 היינו בשלוק בשר מטרפה אחת. והשלים
16 לביתו. ודוחק הוא. וניתה דאם כן, אמאי לא
17 חיל עליה איסור אבר מן החי, כיון דלויכא
18 מטרפה. אלא חצי ישנו. דבפרק תרתי דיומא
19 (ע"ג) ופרק שליש דשביעות (א"ב), תניא
20 "שבעה שלא אכלו שבת ובלות שקיעה
21 הרמשש" - חיוב. ומוקד לה ריש לקיש במגפרש
22 צדדיה. איש. אלמא: אף על גב דלא חיל איסור
23 שבעת עבודת. משום מוטבע ועומד אחת.
24 מכל מקום חיל אחצי כותו ונראה לפרשי: כי
25 חיובי דלאו לאברים עומדת. הכי נמי לאו
26 לחיות בשר עומדת. הוא דנקט "צפור שאין
27 בו כות" - לרבותא רבי אלעזר נקט, דאפילו
28 הכי מחייב. ועד נראה לרבי יצחק: דאפילו
29 למצא דאמר לאברים עומדת. מודה דלאו
30 לחיות בשר עומדת עומדת. דאמר רבי יוחנן
31 בסמוך: אבל חלב מן החי מן הטרפה - חיוב
32 שלשה. ומוקד לה בנטרפה עם יציאת רובה,
33 ובמהה לאברים עומדת. דאחי איסור טרפה
34 וחלב אבר מן החי אלא חרדי. והשתא. אמאי
35 נקט טרפה. בלאו טרפה איכא שלשה: אבר מן
36 החי, ובשר מן החי, וחלבו אלא דאי בתר
37 בחיה. לא לחיות בשר עומדת. ולא אחת
38 וחיל על שאר אחותיה. ובשר מן החי טרפה
39 חיב מן החי - מדרבנן: "בשרה" דריש,
40 דמשמע: שפירש ממוקמו. ואף על גב דאצטרך
41 לבשר שיצא חרין ממוקמו. כדאמר ברק
42 "במהה המקשה" (חולץ ט"ב) - כולוה דריש
43 מנייה. אכל אבר מן החי ובשר מן החי לרבי
44 יוחנן חייב שתיים - ואף על גב דאין לוקח על
45 לאו שבכללות. ונדי מילי היב דלא מפרש
46 בקרא. כגון (שמות י"ג) "אל תאכלו כי אם צלי
47 אש ורמבל אש ועשה מנוף חייך (במדרב"ו)
48 אבל "ויבשר בשרה טרפה. דמפשיטין" -
49 וטרפיה - לא חשיב ליה לאו שבכללות. כמנ
50 נא ומבולגה וחרצן ונח. דמפשיטין בקרא - לקי
51 וכגון אלמנה וגרושה - דלקי לכולי עלמא.
52 ולרבי יוחנן אינו חיוב אלא אחת - משום
53 דמחד קרא נפקי. ואף על גב דאנא

1 אכל צפור טהורה, בחיה - בכל שהוא, במיתתה -
2 פכיות. וממאה, בין בחיה בין במיתתה - בכל שהוא!
3 הקא נמי: במשהו בשר גידים ועצמות. הא שמעי: נמל
4 צפור שאין בו פיות ואכלו - רבי פומבד, ורבי אלעזר
5 בר רבי שמעון מחייב. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון:
6 קל וחומר, על אבר ממנה - חיוב, על פולה - לא לא
7 שכן! הנקה ואכלה - דרבי הכל בכיות. עד פאן לא
8 פליגי אלא דמר סבר - בחיה לאברים עומדת, ומר
9 סבר - בחיה לאו לאברים עומדת. דכילי ועלמא מדיא
10 לא בעינה פיות! אמר רב נחמן: במשהו בשר גידים
11 ועצמות. ומי איכא מידי דבכיליה לית ביה פיות
12 בשר, ובחד אבר אית פיות במשהו בשר גידין
13 ועצמות? אמר רב שרביא: אין, בקלניתא. - אימא
14 סיפא: תוקה ואכלה - דרבי הכל בכיות. והא קלניתא
15 עוף קמא הוא, ואמר רבי: ממאה בין בחיה בין
16 במיתתה - במשהו אלא: בעין קלניתא. אמר רבא:
17 אם תימצי לומר סבר רבי מחשבת אוכלין שמה
18 מחשבת, חייב לאוכלה אבר אבר, ואכלה פולה -
19 חיוב. אמר ליה אבין: ומי איכא מדי, דאילו אכיל
20 ליה אחר - לא מחייב, ואכיל ליה האי - מיתניא
21 אמר ליה: זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו. ואמר
22 רבא: אם תמצי לומר סבר רבי אלעזר בר רבי שמעון
23 מחשבת אוכלין שמה מחשבת, חייב לאוכלה מתה,
24 ואכלה חיה - פטור. אמר ליה אבין: ומי איכא מדי,
25 דאילו אכיל ליה אחר - מחייב, ואכיל ליה האי -
26 פטור? אמר ליה: זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו.
27 אמר רבי יוחנן: "לא תאכל הנפש עם הנפש" - זה
28 אבר מן החי, "ויבשר בשרה טרפה לא תאכלו" - זה
29 בשר מן החי ויבשר מן הטרפה. ורבי שמעון גזן לקיש
30 אמר: "לא תאכל הנפש עם הבשר" - זה אבר מן
31 החי ויבשר מן החי, "ויבשר בשרה טרפה לא תאכלו"
32 זה בשר מן החי והטרפה. אכל אבר מן החי ויבשר מן
33 החי, לרבי יוחנן - חיוב שתיים, לרבי שמעון גזן לקיש
34 אינו חיוב אלא אחת. אכל בשר מן החי ויבשר מן
35 הטרפה, לרבי שמעון גזן לקיש - חיוב שתיים, לרבי
36 יוחנן - אינו חיוב אלא אחת. אכל אבר מן החי ויבשר
37 מן הטרפה - לדרבי הכל חיוב שתיים. ורמיהו:
38 אכל

1 בחיה בכל שהוא - משום אבר מן החי. אלמא, לא בעינן ביה כותו במיתתה
2 בכיות - דבגבלה אכילה כתיבא. וכל אכילה - בכיות. רב מאבר מן החי,
3 דרבייה קרא וקפדי אאבר לחודיה. מנאח בין בחיה בין במיתתה בכל שהוא -
4 חיוב. דרביה היא. ולא צריכה שיעור. כדתנן "כילוהו הן הן הן" (מכות ג'.) באוכל
5 נמלך כל שהוא. שהוא מחייב. שהוא אבר מן החי.
6 בכייתיה. אלמא. בריה אסורה בכל שהוא.
7 אבל לאו בגבלה - ליכא לחיובי משום
8 בריה, דכשנבראת לא היה עליה שם נבלה.
9 הלכך אלאו בגבלה לא מחייב עד כותו.
10 קתני מיהא בטוהרה בחיה בכל שהוא: נמל
11 צפור - והיא טוהרה. רבי פומבד - מפרש
12 ואילו, דקסבר: אין אבר מן החי בשלימה,
13 דלאו "אבר" מיקריא. ומיודי איא איכא כות,
14 הוה מחייב - דלא עביד במשר מן החי,
15 דמחייב עליה בביות, דהא נמי בשר הוא.
16 ורבי אישוח ברבי שמעון מחייב - דקסבר:
17 שלימה, אין לך אבר מן החי גדול מזה,
18 ואבאי לא בעינא כותו. תוקה ואכלה - אין
19 כאן אלא איסור נבלה. והאנבלה לאו מחייב
20 משום בריה, ובית עובדי. לאברים עומדת
21 - לתתחה עומדת. הלכך, כל אבר ואבר
22 שבה קרוי "אבר" פני עומדי. וכל אבר משום
23 אבר מן החי, דמחייבין בכל יחדו. ומיודי וריש
24 הוא דמחייב, וחדא הטרחה היא. לאו
25 לאברים עומדת - עד שתשטח, ואין כאן
26 שם "אבר" אלא אם כן הפרישו. אבל דכולי
27 עלמא לאבר לא בעינן כותו, כדקתני: קל
28 חומר על אבר ממנה חיוב, ולא פליג רבי.
29 במשהו בשר - ובית דקתני: שאין בו כותו
30 - משקאין בו כותו בשר, אלא משהו. וידין
31 ועצמות שלמינן לכותו. מי איכא מדי -
32 עוף כחוש כל קי? דבבבוליה ליכא כותו
33 בשר - והוא גדול, שבאחד מאבריו איכא
34 כותו במשהו בשר, וידין ועצמות שלמינן,
35 דקתני "על אבר ממנה חיוב", ואמרת
36 דבביות עסקין, ורישא קתני "שאין בו כותו",
37 ומוקמינן דליכא כותו בשר? קלניתא - עוף
38 כחוש מאד. קלניתא עוף סמא הוא - נתיב
39 דליכא איסור נבלה בפחות מכותו, איסור
40 טמא מיוזא איכא. דבריה היא. דאמר רבי
41 בטמא בין בחיה ובין במיתתה - בכל
42 שהוא. בעין קלניתא - עוף טהור שהוא
43 כחוש בעין קלניתא. אם המצינו לומר - אם
44 תמצא באחד מדבריו לאו חייב בעלמא דאית
45 ליה מחשבת אוכלין, אם חייב באוכלין
46 בעינן זה שמה מחשבת - ואולינן תרתה.
47 חושבן אכלה - לצפור זה שאין בו כותו.
48 אבר אבר - גלי ארעתיה דלאברים עומדת.
49 וכי אכלה שלימה, נמי "אבר" קרינא ביה.
50 אכיל ליה אחי לא מחייב - דלא "אבר"
51 מיקריא, לחייב עליה בכל שהוא. לאוכלה
52 מוח - דגלי דעתיה דבבדיה לאו לאברים
53 עומדת. לא תאכל נפש עם הבשר זה אבר
54 מן החי - דאבר חי מקרינן "נפש" - שאם תיחבנן, אינו עושה לחיפ, שלא ישוב
55 עור, כדשם הנטולה שאינה חזרת. והכי משמע: לא תאכל נפש עומדת זה הבשר,
56 בעוד החיות עם הבשר. ובשר בשרה - משמע: שפירש מקומו, וזו עשה
57 החי. "טרפיה" - כמשמעו. וריש לקיש אמר לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר
58 מן החי ובשר מן החי - והכי משמע: לא תאכל הנפש, ולא תאכל הבשר כל זמן שיש בו חיים, והוא נמי,
59 וחודא הטרחה אכילתו - חודא לאו הוא. ובין דבדא אכילה חודא הטרחה זה לאו הוא - חודא לאו דמחייב, וכן כולו, לדרבי
60 חיוב שתיים - דבין למר ובין למר, מתרי קריאי נפקי.

61 מן החי ובשר מן החי - והכי משמע: לא תאכל הנפש, ולא תאכל הבשר כל זמן שיש בו חיים, והוא נמי,
62 וחודא הטרחה אכילתו - חודא לאו הוא. ובין דבדא אכילה חודא הטרחה זה לאו הוא - חודא לאו דמחייב, וכן כולו, לדרבי
63 חיוב שתיים - דבין למר ובין למר, מתרי קריאי נפקי.

61 מן החי ובשר מן החי - והכי משמע: לא תאכל הנפש, ולא תאכל הבשר כל זמן שיש בו חיים, והוא נמי,
62 וחודא הטרחה אכילתו - חודא לאו הוא. ובין דבדא אכילה חודא הטרחה זה לאו הוא - חודא לאו דמחייב, וכן כולו, לדרבי
63 חיוב שתיים - דבין למר ובין למר, מתרי קריאי נפקי.

פֶּרֶק עֶשְׂרִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' הַשְּׁבִיעִית – מִשְׁמַטָּת אֶת הַמְּלוּחַ בַּשְּׂטֵר וְשֵׁלָא בַשְּׂטֵר.

הַקְּפַת הַחֲנוּת – אֵינָה מִשְׁמַטָּת. וְאֵם עֲשָׂאָה מְלוּחַ – הָרִי זֶה מִשְׁמַטָּת. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הָרָאשׁוֹן הָרָאשׁוֹן מִשְׁמִיטָא.

שְׂכַר שְׂכִיר – אֵינוֹ מִשְׁמִיטָא. וְאֵם עֲשָׂאוֹ מְלוּחַ – הָרִי זֶה מִשְׁמִיטָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: כָּל מְלֶאכֶה שֶׁהִיא פּוֹסְקַת בַּשְּׁבִיעִית – מִשְׁמַטָּת. אֵינָה פּוֹסְקַת בַּשְּׁבִיעִית – אֵינָה מִשְׁמַטָּת.

הַשׁוֹחֵט אֶת הַפֶּהַר וְהִילְקָה בְּרֹאשׁ הַשְּׁנֵה, אִם הָיָה הַחֹדֶשׁ מְעוּבָר – מִשְׁמִיטָא. וְאִם לֹא – אֵינוֹ מִשְׁמִיטָא.

הָאוֹנֵם, וְהַמְּפַתָּה, וְהַמוֹצֵיא שֶׁם רַע, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין – אֵינָן מִשְׁמִיטִין.

הַמְּלוּחַ עַל הַפּוֹשְׁבוֹן וְהַמוֹסֵר שְׁטְרוֹתָיו לְבֵית דִּין – אֵין מִשְׁמִיטִין.

גְּמָרָא הַשְּׁבִיעִית מִשְׁמַטָּת כּוּ'. נִיחָא שֵׁלָא בַשְּׂטֵר. בַּשְּׂטֵר? וְיַעֲשֶׂה כְּמְלוּחַ עַל הַפּוֹשְׁבוֹן וְלֹא יִהְיֶה מִשְׁמִיטָא! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: תִּפְתָּר בַּשְּׂטֵר שְׂאִין בּוֹ אַחֲרִיּוֹת נְכָסִים, וְכַרְפֵי מְאִיר. אֶתָּא עוֹבְדָא קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן בַּשְּׂטֵר שְׂאִישׁ בּוֹ אַחֲרִיּוֹת נְכָסִים, וְהוֹרִי מִשְׁמִיטָא. אָמַר: מַפְנֵי שְׂאֵנִי לְמִדִּין מִן הַהַלְכָה – אֵנִי עוֹשִׂין אוֹתָא?

אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָה: בְּשֵׂאִין לוֹ קַרְקַע, הָא אִם יֵשׁ לוֹ קַרְקַע – אֵינוֹ מִשְׁמִיטָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֶפִּילוּ יֵשׁ לוֹ קַרְקַע – מִשְׁמִיטָא. אֶתְיָא דְרַבִּי יוֹסִי – כְּרַב. דְּאָמַר רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב: יִיחַד לוֹ קַרְקַע – אֵינוֹ מִשְׁמִיטָא. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא יִיחַד לוֹ, הָא אִם לֹא יִיחַד – אֵינוֹ מִשְׁמִיטָא.

הַמְּשַׁעֲבַד שְׂדֵה לְאִשְׁתּוֹ, וְהַלֵּךְ וּמְכָרָהּ, אִם רָצְתָה לְגַבּוֹת מִפְּנֵי מִשְׁאָר נְכָסִים – גּוֹבָה. אָמַר רַבִּי הִילָא: הוֹרִי רַבִּי לְעֹזֵר כְּהֵן תַּנְיִיא.

חֲבַרְיָא בְּעִיין: לֹא תַגְבֶּה אֶלָּא מִנְכָסִים מִשׁוּעֲבָדִין! אָמַר לוֹן רַבִּי יוֹסִי: בְּנֵי הוֹרִין לְפָנֶיהָ, וְאֵת אֲמַרְתָּ מִשׁוּעֲבָדִין? מִתְנִיתָא – בְּשֵׁלָא אָמַר לָהּ: "לֹא יִהְיֶה לָךְ פִּירְעוֹן אֶלָּא מוֹדָא". אַבְל אִם אָמַר לָהּ: "לֹא יִהְיֶה לָךְ פִּירְעוֹן אֶלָּא מוֹדָא" – אֵינָה גּוֹבָה אֶלָּא מִפְּנֵיהָ.

הַמְּשַׁעֲבַד שְׂדֵה לְחִבְרֹו וְהַלֵּךְ וּמְכָרָהּ, רַבִּי אַחָא אָמַר: מְכוּרָה לְשַׁעָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֵינָה מְכוּרָה לְשַׁעָה. תִּיּוּלִיהָ דְרַבִּי יוֹסִי מִן הָדָא: שׁוֹר – מְצוּי הוּא לְהַכְרִיחוֹ, שְׂדֵה – אֵינוֹ מְצוּי לְהַכְרִיחוֹ. הַנֶּעַע עֲצָמָה! שְׁהִיתָה מְכוּרָה לְכַעְלִי וְרוּעֵי! אָמַר רַבִּי יוֹדָן אֲבִי דְרַבִּי מִתְנִיָּה: מְצוּיִין הֵן

[דף כ"ח ע"א]

בְּעַלֵי וְרוּעֵי לִפְּוֹל.

תני: הכותב שדה אפותיקי לאשה בכתובתה, ולבעל חוב בחובו, מקרה – תרי זו מכורה. והלוקח – יהוש לעצמו. מתניתא – בשאמר לה: "יהא לך פירעון מזו". מה פליגינן? בשאמר לה: "לא יהא לך פירעון אלא מזו".

רב אמר: פנקמה לא זקפה, זקפה אף על פי שלא פנקמה. תני רבי הויה: עד שתפגום ותזקוף. ומפני שהוא מקוף לו פעם שנייה – נעשית הקפה ראשונה מלמה? אמר רבי לעזר: דרבי יודה היא! וראוי לתובעו בראש השנה? רבי בא בשם רבי זעירא: במקומו שהוא ראוי להאמינו, ומכיון שהוא ראוי לתובעו – כמי שהוא ראוי ליתן לו מעות.

וכאן, הואיל וראוי ליתן לו מעות ולא נתן – נעשית ראשונה מלמה.

רבי יוחנן אמר: בגין הרישה. רבי שמעון בן לקיש אמר: בגין בניין. על דעתיה דרבי יוחנן – כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעית. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש – כל מלאכה שהיא פוסקת מאיליה. מה? רבי יוסי פרבי יודה? דרבי יוסי אמר: כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעית – משמטת, ושאינה פוסקת בשביעית – אינה משמטת.

[דף כ"ח ע"ב]

ולא רבי יוסי פרבי יודה! אף על גב דרבי יודה אמר: אין דרוף השולחני להיות נתן איסר עד שיטול דינר, מודי הוא בשכר שכיר – שאינו אלא בפסול!

רבי אומר: ניסן – לא נתעבר מימיו. והא תנינן (שקלים פרק ד משנה ה) אם בא חודש בזמנו! אם בא, לא בא.

רב אמר: תשרי – לא נתעבר מימיו. והא תנינן: אם היה חודש מעובר! אם היה, לא היה.

וכשקידשו את השנים באיזא ביום הראשון, עמד רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה, אמר בדברי רבי יוחנן בן נורי. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היינו נוהגין בן ברכנה.

ביום השני עבר רבי הנגיה בנו של רבי יוסי הגלילי, אמר בדברי רבי עקיבה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: בן היינו נוהגין ברכנה. והתני: קידשוהו בראשון ובשני רבי זעירא בשם רב הקדא: אותה השנה נתקלקלה. מה בין הראשון ומה בין השני? רבי בא בשם רב: שנה ראשונה ושנה שנייה. והתני: יום הראשון ויום השני.

קידשוהו קודם לזמנו או אחר עיבורו יום אחר, יכול יהא מקודש? תלמוד לומר: **אותם** (ויקרא כג ה) **אתם** – אלה הם מועדי. לפני זמנו – אין אלה מועדי. לפני זמנו – עשרים ותשעה יום. לאחר עיבורו – שלשים ושנים יום.

ומניין שמעברין את השנה על הגליות שיצאו ועדיין לא הגיעו? תלמוד לומר (ויקרא כג, ה): **בני ישראל מועדי** – עשה את המועדות שיעשו אותן כל ישראל. אמר רבי שמואל בר נחמן: והן שהגיעו לנהר פרת.

רבי יעקב בר אבא, רבי אימי בשם רבי יודה בר פזי: קידשוהו ואחר כך נמצאו העדים זוממין – הרי זו מקודש. קם רבי יוסה עם רבי יודה בן פזי, אמר ליה: את שמעת מן אבוה דא מילתא? אמר ליה, כן.

רבי אבא אמר בשם רבי יוחנן: אין מוקדקין בעדי החדש. אמר רבי לעזר: דרבי יודה היא. וראוי לתובעו בראש השנה? רבי בא בר מפל, עמרם, רב מתנה בשם רב: המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו – שביעית משמטתו.

השוחט את הפרה וחילקה בראש השנה, אמר רבי לעזר: דרבי יודה היא. וראוי לתובעו בראש השנה? ביי דאמר רבי בא בשם רבי זעירא: מפיון שהוא ראוי לתובעו – כמי שהוא ראוי להאמינו, ומפיון שהוא ראוי להאמינו – כמי שהוא ראוי ליתן לו מעות. וכאן, הואיל וראוי ליתן לו מעות ולא נתן – נעשית ראשונה מלוה.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: המלוה את חבירו על מנת שלא תשמיטנו שביעית – אין השביעית משמטתו. והתנינן (מכות פ"ק א' משנה ב') בין נותנין מיפן ועד שלשים יום, ובין נותנין מיפן ועד עשר שנים! ויש עשר שנים בלא שמיטה? אמר רבי הונא: איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת, חד אמר: במלוה על המשכון. והרנא אמר: בכותב לו פרוזבול.

[דף כ"ט ע"א]

תני: שלשים יום לא איתי. מהו "שלשים יום לא איתי"? שמואל אמר: במלוה את חבירו סתם – שאינו ראוי לתובעו עד שלשים יום. עאל רב יהודה ואמר טעמא, (דברים טו, ט) **קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה** – לא היא שנת שבע ולא היא שנת השמיטה? מה תלמוד לומר: **קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה**? שלא תאמר כל שלשים יום אינו ראוי לתובעו, לאחר שלשים יום – בהשטמ כספים הוא ולא יגבינו, לפום כן צריך מימר: קרבה שנת השבע שנת השמיטה.

לא כן אמר רבי בא בר מפל, עמרם, רב מתנה בשם רב: המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו – השביעית משמטתו. אשכח תני רבי ישמעאל: **קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה**, לא היא שנת השבע שנת השמיטה? ומה תלמוד לומר **קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה**? שלא תאמר כל שש שנים שדהו לפני, כרמו לפני, ולאחר שש שנים בהשטמ כספים הוא ולא יגבינו, לפום כן צריך מימר: **קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה**.

הַאֲזִינָם וְהִמְצִיאוּ שֵׁם רַע, רב, יהודה אמר רב: דרבי מאיר היא! דרבי מאיר אמר: במלוה הדבר תלוי.

וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין, אילו גזרי דינין. פשיטא דא מילתא מלוה שהיא נעשית כפרנית – אינה משמטת. כפרנית שהיא נעשית מלוה – משמטת.

רבי ירמיה בעי: אם למידת הדין בן? לא צורכה דלא, מלוה [כפרנית] שהיא נעשית מלוה – גובה בכינות.

המלצה על המשכון, שמואל אומר: אפילו על הפוחט. (דברים טו, ג) **וְאִשֶּׁר יִהְיֶה לָךְ אֶת אַחִידָךְ תִּשְׁמַט יָדְךָ** – פרט למה שיש לאחיד תחת ידיך. **וְאִשֶּׁר יִהְיֶה לָךְ אֶת אַחִידָךְ תִּשְׁמַט יָדְךָ** – ולא הפוסק שטרותיו לבית דין.

[דף כ"ט ע"ב]

הַלְכָה ב'

מתני' פרוזבול – אינו משפט. זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן, בשראה שנמנעו העם מלקלוות זה את זה ועוברין על מה שכתוב בתורה (דברים טו, ט): **הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דָבָר עִם לְבָבְךָ בְּלִיעַל לְאֹמֵר וְגו'** – התקין הלל פרוזבול.

זהו גופו של פרוזבול: "מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים שבמקום פלוני, שכל חוב שיש לי, שאנחנו כל זמן שארצה". והדיינים הותמין למטן, או העדים.

גמרא מיכן סמכו לפרוזבול שהוא מן התורה. ופרוזבול דבר תורה? בשהתקין הלל, סמכוהו לדבר תורה.

אמר רבי חונת: קשיייתה קומי רבי יעקב בר אחא, כמאן דאמר מעשרות מדבר תורה, והלל מתקין על דבר תורה? אומר רבי יוסי: וכי משעה שגלו ישראל לכבל לא נפטרו מן המצות התלויות בארץ? והשטמ כספים נוהג בין בארץ בין בהוצה לארץ דבר תורה.

חזר רבי יוסי ואמר: (דברים טו, ג) **וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּטָה**, בשעה שהשמיטה נוהגת דבר תורה – השטמ כספים נוהג בין בארץ בין בהוצה לארץ דבר תורה. ובשעה שהשמיטה נוהגת מדבריהן – השטמ כספים נוהגת בין בארץ בין בהוצה לארץ מדבריהם.

תמן אמרין: אפילו כמאן דאמר: מעשרות – דבר תורה, מודה בשמיטה – שהיא מדבריהן. דתני (דברים טו, ב): **וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִיטָה שְׁמוּטָה**. רבי אומר: שני שמיטין הללו, שמיטה ויובל. בשעה שהיובל נוהג – שמיטה נוהגת דבר תורה. פסקו היובלות – שמיטה נוהגת מדבריהן.

אימתי פסקו היובלות? **יושביה** (ויקרא כה, י) – בזמן שיושביה עליה, לא בזמן שגלו מתוכה.

היו עליה אבל היו מעורבבין, שבת יהודה בבנימין ושבת בנימין ביהודה, יכול יהו היובלות נוהגין? תלמוד לומר: **יושביה, לכל יושביה**. נמצאת אומר: בין שגלו שבת ראובן ונד וחצי שבת המנשה – בטלו היובלות.

רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: ואפילו נתנינו ברומי. רבי בא בשם רבנין דתמן: שלשה שדנו זמת אחד מהן – הותמין בשנים. ואמר, אף על פי שהתמנו בשנים, דננו בשלושה.

אמר רבי חיי: מתניתין אומר בן! והדיינין הותמין מלמטה או העדים. ולמדיין מידת הדין מפרוזבול? אשכח תני הוא, מידת הדין – למד מפרוזבול. אין לו קרקע, ולתיבין לו קרקע – בותבין לו פרוזבול. הוה עבידא? ראובן תיב לשמעון, ולוי תיב לראובן, ראובן אין לו קרקע וללוי יש לו קרקע, בותבין לשמעון על נכסיו של לוי.

הַלְכָה ג'

מתני' פְּרוּזְבוּל הַמוּקְדָּם – בְּשֶׁר, וְהַמְאוּחָר – פְּסוּל. שְׁטָרֵי חוּב הַמוּקְדָּמִין – פְּסוּלִין, וְהַמְאוּחָרִין – בְּשָׂרִין.

אָחַד לֹזֵה מִחֻמְשָׁה – בּוֹתְבִין פְּרוּזְבוּל לְכָל אָחַד וְאָחַד. חֻמְשָׁה לוֹוִין מִן אָחַד – אֵינּוּ כּוֹתֵב אֶלָּא פְּרוּזְבוּל אָחַד לְכוּלָן.

אֵין בּוֹתְבִין פְּרוּזְבוּל – אֶלָּא עַל הַפְּרָקַע. אִם אֵין לוֹ – מוֹנֵה הוּא בְּתוֹף שְׂדֵהוּ כֹּל שֶׁהוּא.

הֵיתָה לוֹ שְׂדֵה מְמוּשְׁכָּנַת בְּעִיר – בּוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל.

רַבִּי חוּצְפִית אָמַר: בּוֹתְבִין לְאָדָם עַל גִּכְסֵי אֶשְׁתּוֹ, וְלִיתּוּמִים עַל גִּכְסֵי אֶפִּיטְרוּפִין.

בְּנֵת דְּבוּרִים, רַבִּי לֵיעֲזֹר אָמַר: הֵרִי הוּא כְּפָרְקַע וְבוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל. וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טוּמְאָה בְּמִקּוּמָהּ. וְהַרְוּדָה מוֹנֵה בַשֶּׁבֶת – חַיִּיב. וְהַכְּמִים אָמְרִים: אֵינָהּ כְּפָרְקַע, וְאֵין בּוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל.

וּמְקַבֶּלֶת טוּמְאָה בְּמִקּוּמָהּ. וְהַרְוּדָה מוֹנֵה בַשֶּׁבֶת – פְּטוּר.

הַפּוֹחִזִיר חוּב בַּשְּׁבִיעִית – אָמַר לוֹ: "מְשֻׁמַּט אָנִי". אִם אָמַר לוֹ: "אֵף עַל פִּי כֵן" – יִקְבֵּל הַיְמִינוֹ, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים טו, א): **זֶה דְבַר הַשְּׁמֵטָה.**

פִּיּוּצָא בּוֹ, רּוֹצֵחַ שְׁגָלָה לְעִיר מְקַלֵּט וְרִצּוֹ אֲנָשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ – יֹאמַר לְהֵן: "רוֹצֵחַ אָנִי". אָמַר לוֹ: "אֵף עַל פִּי כֵן" – יִקְבֵּל מִהֵן, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים יט, ד): **זֶה דְבַר הַרוֹצֵחַ.**

גמרא פְּרוּזְבוּל הַמוּקְדָּם – בְּשֶׁר

[דף ל' ע"א]

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹרַע כּוֹחוֹ. וְהַמְאוּחָר פְּסוּל – מִפְּנֵי שְׁמִיּיפָה כּוֹחוֹ. שְׁטָרֵי חוּב הַמוּקְדָּמִים פְּסוּלִין – מִפְּנֵי שְׁמִיּיפָה כּוֹחוֹ. וְהַמְאוּחָרִין בְּשָׂרִין – מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִירַע כּוֹחוֹ. מִי מִידַע? שְׁמַעוֹן בַּר וּוּא בִּשְׁם רַבִּי יוֹחֲנָן: הַתְּתוּמִין בַּשֶּׁטֶר. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: עֲשׂוּ דְבָרֵי הַתְּתוּמִין כְּמִי שְׁנֵהֲקִירָה עִידוּתָן בְּבֵית דִּין! תַּפּוּן – אוֹתָן שְׁאָמְרוּ: "לֹא הִתְמַנּוּ כֹּל עֵיקָר". בְּרַם הֵכָא – אָמְרִי: עַל זֶה הִתְמַנּוּ, וְלֹא הִתְמַנּוּ עַל זֶה.

רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: פְּסוּלִין מְשֻׁם. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֵינּוּ מוֹנֵה אֶלָּא מִשְׁעַת הַכֶּתֵב. וְהִתְנִי: פְּרוּזְבוּל בֵּין מוּקְדָּם בֵּין מְאוּחָר בְּשֶׁר, וְאֵינּוּ מוֹנֵה אֶלָּא מִשְׁעַת הַכֶּתֵב! אִם אָמַר אֶת כֵּן בַּשֶּׁטְרוֹת, מַה בֵּין פְּרוּזְבוּל מַה בֵּין שְׁטֶר?

שְׁטֶר שְׁזַמְנּוּ כְּתוּב בַּשֶּׁבֶת אוֹ בְּעֶשְׂרָה בְּתִשְׂרֵי – רַבִּי יוֹדֵה מְכַשִּׁיר וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹסֵל. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹדֵה: מַעֲשֶׂה בָּא לְפָנֶיךָ בְּצִיפּוּרֵי וְהַכְּשֶׁרְתָּה? אָמַר לוֹ: אָנִי לֹא הַכְּשֶׁרְתִּי, וְאִם הַכְּשֶׁרְתִּי – הַכְּשֶׁרְתִּי. הוּוֹן בְּעֵי מִימֵר: מֵאֵן דְּאָמַר פְּסוּל – מֵשׁוּם מְאוּחָר. וּמֵאֵן דְּאָמַר בְּשֶׁר – מֵשׁוּם מוּקְדָּם. אֶלָּא, מֵאֵן דְּאָמַר פְּסוּל, מֵשׁוּם זִיוָף.

רב אָמר: וְהוּא שְׂיָהָא קַרְקַע לְמַלְלוּה וְלַלְלוּה. וְרַבִּי יוֹחֲנָן אָמר: לְמַלְלוּה אַף עַל פִּי שְׂאִין לְלוּה. לְלוּה אַף עַל פִּי שְׂאִין לְמַלְלוּה.

אִין לֹא קַרְקַע, וְלַחֲיִיבִין לֹא קַרְקַע – בּוֹתְבִין לֹא פְרוּזְבוּל.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב: מִי שְׂאִין לֹא אֵלָא קַלַּח אֶחָד בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ – בּוֹתְבִין לֹא פְרוּזְבוּל. וְהַתְּנִי: הַשּׁוֹתְפִין וְהַאֲרִיסִין וְהַאֲפִטְרוּפִין – אִין לְהֵם פְרוּזְבוּל. אֶמְרִין, תַּמָּן – כָּל קַלַּח וְקַלַּח שֶׁל שׁוֹתְפוֹת הוּא. בְּרַם הֵבֵא – הוּא שְׂלוּ.

מַהוּ לִיכְתוּב לְאֲפִטְרוּפִין עַל גִּבְסֵי יְתוּמִין? נְשַׁמְעִינָה מִן הַדָּא: בּוֹתְבִין לְאִישׁ עַל גִּבְסֵי אֲשֶׁתוֹ. מַהוּ לְכַתוּב לְאִשָּׁה עַל גִּבְסֵי בְעֵלָהּ? נְשַׁמְעִינָא מִן הַדָּא, וְכֵן לִיתוּמִין עַל גִּבְסֵי אֲפִטְרוּפִין.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: טַעְמָא דְרַבִּי לִיעֶזֶר (שְׁמוּאֵל א', י"ד, כ"ו) וַיְבֵא הָעָם אֶל הַיַּעַר וְהִנֵּה הַלֵּךְ דְּבָשׁ. מַה אֶתְּ שָׁמַע מִיָּנֵה? אָמר רַבִּי מְנָא, הוֹרְשָׁא מִפִּיק דְּבָשׁ. וְאֵילוּ: אָמר (שֵׁם פְּסוּק כ"ו) וַיִּטְבַּל אוֹתָהּ בַּיַּעַר הַדְּבָשׁ – יֵאוֹת. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמר: שְׁמַעְהָ יִתְהַבֵּן, וַיִּטְבַּל אוֹתָהּ בַּיַּעַר הַדְּבָשׁ.

מַה נֵּן קַיִמִין? אִם בְּמַחֲוֶבְרַת לְקַרְקַע – כָּל עֵפָא מוֹדִי שְׂהִיא כְּקַרְקַע! אִם בְּנִתּוּנָה עַל גִּבֵּי שְׁתֵּי יְתִידוֹת – כָּל עֵפָא מוֹדִי שְׂאִינָה כְּקַרְקַע! אֵלָא, בִּי נֵן קַיִמִין: בְּמוֹנַחַת עַל גִּבֵּי קַרְקַע. וְאֵתִיּא בִּי דְאָמר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יִרְמְיָה: בּוֹתְבִין פְרוּזְבוּל עַל מְקוּמוֹ שֶׁל תַּנּוּר וְעַל מְקוּמָהּ שֶׁל פִּירָה. רַבִּי הִיּוֹא בַר אֲדָא אָמר: אַף עַל מְקוּמוֹ שֶׁל נֵר.

אַף בִּפְתַּח בֶּן מַחְלוּקַת רַבִּי לִיעֶזֶר וְהַכְּמִים? דְּבָשׁ – גִּידוּלִי

[דף ל' ע"ב]

בְּנִוְרַת, פֶּת – אִינָה גִידוּלִי תַנּוּר.

הַפְּחוּזִיר הוּב בְּשְׁבִיעִית וְאָמר לֹא מְשַׁמֵּיט אֲנִי – רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ. רַב הוּנָא אָמר: בְּשִׁפְהָ רַפְהָ, וְהֵימִין פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל.

אָמר רַבִּי יוֹסִי: הַדָּא אֶמְרָה: בַּר נֵשׁ דְּתַנִּי הַדָּא מֵיכְלָא, וְהוּא אָזַל לְאַתְרָא, וְאִינוּן מוֹקְרִין לִיהַ בְּגִין תַּרְתֵּי – צְרִיד מֵימַר לֹא: אֲנָא הַדָּא מֵיכְלָא אֲנָא חַפִּים.

הַלְבָּה ד'

מַתְנִי' הַפְּחוּזִיר הוּב בְּשְׁבִיעִית – רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ.

הַלּוּוּת מִן הַגֵּר שְׁנַתְגִּיעִירוּ בְּנֵי עַמּוֹ – לֹא יַחְזִיר לְבָנָיו. וְאִם הַחְזִיר – רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ.

כָּל הַפְּיִטְלָמִלִין נִקְנִין בְּמִשְׁכָּה, וְכָל הַמְקַיִים אֶת דְּבָרוֹ – רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ.

גַּמְרָא רַבִּי לִיעֶזֶר אָמר: וּבְלִבְד לְבָנָיו. רַבִּי יוֹסִי בְעֵי: מַהוּ וּבְלִבְד לְבָנָיו? אִם יֵשׁ לֹא בְנִים – יַחְזִיר לְבָנָיו. אִם אִין לֹא בְנִים – יַחְזִיר לְבָנֹתָיו. שְׁלֵא תֵאמַר: הוּאִיל וְאִין יְרוּשַׁת הַגֵּר דְּבַר תּוֹרָה יַחְזִיר

לבגו. פיצא פמוי שמת סוף משפחתו, ואין לו יורש אלא אמו – לא תחזור, ואם תחזור – רוח חכמים נוחה הימנו.

הגזול שעשה תשובה וביקש לתחזור את הגזילה, המקבל הימנו אין רוח חכמים נוחה הימנו.

רבי חייה בשם רבי יוחנן אמר: הנושא והנותן בדרךים, זמנין דאת אמר אין רוח חכמים נוחה הימנו, וזמנין דאת אמר אין מוסרין אותו אלא למי שפרע.

רבי זעירא, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הנותן גירבון טבעת לחבירו וביקש לחזור בו – חוזר בו. רבי זעירא פגי קומי רבי אבהו: זהוב? אמר ליה טבעת! מה בין זהוב מה בין טבעת? זהוב – דרבו להשתנות, טבעת – בעינה הוא.

רבי יעקב בר זבדי, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו – חוזר בו. קם רבי יוסי עם רבי יעקב בר זבדי: אמר ליה, התיק (ויקרא יט, לו) לא צדק והין צדק! אמר: בשעה שאמר – הין של צדק היה!

רב פליגי דרב אמר: פד אנא אמר לבגי ביתי ליתן מתנה לבר נש – לינה חזר פי. מתניתא פליגא על רב!

[דף ל"א ע"א]

אימתי אמר: "המפלטלין – נקנין במשיכה"? ברשות הרבים, או בהצר שאינה של שניהן. ברשות הלוקח – פיון שקיבל עליו. ברשות המוכר – לא קנה עד שגביה או עד שימשוה ויצא את כל מרשות הבעלים. ברשות זה שהיו מופקדין אצלו – לא קנה עד שזופינו בהן או עד שישפיר לו את מקומו.

מה עבד לה רב? פאן – פשהעמידו עמו, פאן – בשלא העמידו עמו.

רב פליגי דרב אמר: פד אנא אמר לבגי ביתי ליתן מתנה לבר נש – לינה חזר פי. תדע לה, חד בר נש אפקיד גירבון על מילתא ויקרת, אתא לגביה רב, אמר ליה: או יתן לו כל גירבונא, או ימסור לו למי שפרע.

מחלפא שיטתיה דרב! תמן הוא אמר: פד אנא אמר לבגי ביתי ליתן מתנה לבר נש – לינה חזר פי. וכא הוא אמר הבין! תמן – למידת הדין הוא, ומה דרב נהיג – למידת חסידות.

הדרן עלה השביעית משמטת ומליקא לה מסכת שביעית

תְּלִמוּד

מִסְכַּת שְׁבִיעִית

יְרוּשָׁלַיִם

הֵדְרִן עֲלֵךְ מִסְכַּת שְׁבִיעִית וְהִדְרִךְ עֲלֵךְ, דַּעְתָּן עֲלֵךְ מִסְכַּת שְׁבִיעִית וְדַעְתָּן עֲלֵךְ, לֹא נִתְנָשִׂי מִנֶּךָ מִסְכַּת שְׁבִיעִית וְלֹא תִתְנָשִׂי מִנִּי, לֹא בְעֵלְמָא הֵדְרִין וְלֹא בְעֵלְמָא דְאַתִּי : (ג' פ'ע"מ)

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתֵּהֵא תּוֹרַתְךָ אֲמִנוּתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתֵהֵא עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.

תְּנִינָא בַר פִּפְא, רְמִי בַר פִּפְא, נִחְמֵן בַר פִּפְא, אַחְאִי בַר פִּפְא, אַבָּא מְרִי בַר פִּפְא, רַפְרָם בַר פִּפְא, רְכִישׁ בַר פִּפְא, סוּרְחַב בַר פִּפְא, אַדָּא בַר פִּפְא, דְרוּ בַר פִּפְא :

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תּוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְסִיפּוֹתַי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֵךְ וְלוֹמְדֵי תּוֹרַתְךָ :

מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מְצוֹתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי : יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ : לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם חִיֵּיתָנִי : בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ, לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ : אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סְלֵה נְעֵד :

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׂמַתָּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שָׂמַתָּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֲנוּ מְשִׁימִים וְהֵם מְשִׁימִים, אֲנוּ מְשִׁימִים לְדְבָרֵי תּוֹרָה וְהֵם מְשִׁימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אֲנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אֲנוּ עֲמָלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים, אֲנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאָר שַׁחַת, שְׂנֵאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לְבָאָר שַׁחַת, אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרַמָּה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בְּךָ.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, כְּשֶׁשָּׂעִזְרַתָּנִי לְסִיִּים מִסְכַּת שְׁבִיעִית, כֵּן תַּעֲזֹרְנִי לְהַתְחִיל מִסְכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרֵים וּלְסִיִּים, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּל אֶת כָּל דְּבָרֵי תְלִמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזָכוּת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוּרָאִים וְתְלִמֵי דִי חֲכָמִים, נַעֲמוּד לִי וְלְזַרְעִי, שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזַרְעֵי עַד עוֹלָם. וְתִתְקַנֵּם בִּי, בְּהַתְּלַכְךָ תְּנַחֵה אֶתְךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ : כִּי בִי יִרְבוּ יְמֵיךָ, וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים : אוֹרְךָ יְמִים בִּימִינָה, בְּשִׂמְלֵךְ עֶשֶׂר וְכַבּוֹד : יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ זְכָרְךָ אֶת עַמּוֹ בְּשִׁלּוּם :

מִסְכֵּת תְּרוּמוֹת

[דף א' ע"א]

פֶּרֶק ראשון

הִלְכָה א'

מתני' חמשה לא יתרמו, ואם תרמו – אין תרומתן תרומה. החרש, והשוטה, והקטן, והתורם את שאינו שלו.

נכרי שתרם את של ישראל, אפלו כרשות – אין תרומתו תרומה.

חרש המדבר ואינו שומע – לא יתרום. ואם תרם – תרומתו תרומה.

חרש שדיברו בו חכמים בכל מקום – שאינו לא שומע ולא מדבר.

קטן שלא הביא שתי שערות, רבי יהודה אומר: תרומתו – תרומה. רבי יוסי אומר: אם עד שלא

בא לעונת נדרים – אין תרומתו תרומה. משבא לעונת נדרים, תרומתו – תרומה.

גמרא חמשה לא יתרמו כו'. רבי שמואל בר נחמן שמע לכוההון מן הכא (שמות כה, ב):

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה – פרט לגוי.

מאת כל איש – פרט לקטן.

אשר ידבנו לבו – פרט לחרש ולשוטה.

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם – פרט לתורם את שאינו שלו.

ויזכיה מעשה שלהן על מחשבתן? דתנינן תמן: העלו חרש שוטה וקטן, אף על פי שהישב שירד

הפל עליהן – אינן בכי יותן, מפני שיש בהן מעשה ואין בהן מחשבה.

ואיזהו מעשה שלהן? רבי חונא אומר: בתפוש בהן בטל.

ותנינן תמן: הורידה חרש שוטה וקטן, אף על פי שהשב שיידיהו רגליה – אינן בכי יותן. שיש להן

מעשה ואין להן מחשבה.

ואיזהו מעשה שלהן? אמר רבי חונא: במשפוש בהן במים. ואמר אף הכא: ויזכיה מעשה שלהן על

מחשבתן!

רבי שמואל, רבי אבהו בשם רבי יוחנן, רבי זעירא בשם רבנן: (במדבר יח, כו) **ונחשב לכם**

תרומתכם, את שבתוב בו מחשבה – אין מעשה שלו מזכיה על מחשבתו. ואת שאין בתוב בו

מחשבה – מעשה שלו מזכיה על מחשבתו. וכאן – הואיל וכתוב בו מחשבה, אין מעשה שלו מזכיה

על מחשבתו.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: קְשִׁייתָהּ קוֹמֵי רַבִּי שְׁמוּאֵל: הֲרֵי גִיטִין – הֲרֵי אֵין כְּתִיב בְּהֵן מִחֲשָׁבָה, וְאֵין מַעֲשֶׂה שְׁלוֹ מוֹכִיחַ עַל מִחֲשָׁבָתוֹ! דְּתַנִּינָן: הַכֹּל בְּשִׁירִין לְכַתּוֹב אֶת הַגֵּט (הוּיָן מִחֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָמָן) אֲפִילוּ חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָמָן! אָמַר רַב הוּנָא: וְהוּא שְׁיָהָא פִּיקַח עוֹמֵד עַל גְּבִי.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי: וְהֵינּוּ וְכַתּוֹב לָהּ – לְשִׁמְהָ! חוֹר רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר: תַּמָּן – זֶה בּוֹתֵב וְזֶה מְגַרֵשׁ. בְּרַם הֶכָּא – הוּא הוֹשִׁיב וְהוּא תוֹרֵם.

[דף א' ע"ב]

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא אָמַר: הָא אֵילוּ כְּתִיב הוּא וְגִירֵשׁ הוּא – גֵּט הוּא.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא, רַבִּי הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן חֲלוּקִין עַל הַשּׁוֹנֵה הַזֶּה!

מַהוּ פְּדוּן? אֲתֵיָא דְרַבִּי יוֹחָנָן דְּתְרוּמוֹת – כְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בְּנֵו שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה דְקִידוּשִׁין! וְדַרְבֵּי יוֹחָנָן בְּגִיטִין – כְּרַבְּנָן דְקִידוּשִׁין.

דְּתַנִּיָא: חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָמָן שְׁקִידְשֵׁוּ – אֵין קִדְוִישִׁיָהוּן קִדְוִישִׁין.

רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בְּנֵו שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: בֵּינָן לְבִין עֲצָמָן – אֵין קִדְוִישִׁיָהוּן קִדְוִישִׁין. בֵּינָן לְבִין אֲחֵרִים – קִדְוִישִׁיָהוּן קִדְוִישִׁין.

תַּנִּי: חֲרַשׁ שְׁתָּרַם – אֵין תְּרוּמוֹתוֹ תְּרוּמָה!¹ אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל, בְּמַה דְּכָרִים אָמַרִים? כְּשֶׁהָיָה חֲרַשׁ מִתְּחִילָתוֹ. אֲבָל אִם הָיָה פִּיקַח וְנִתְחַרֵשׁ – בּוֹתֵב, וְאֲחֵרִים מְקַיְמִין כְּתִיב יָדוּ.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא, רַבִּי הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, חֲלוּקִים עַל הַשּׁוֹנֵה הַזֶּה! אָמַרִין: וְהָא מִתְּנִיתִין פְּלִיגָא! נִתְחַרֵשׁ הוּא אוֹ גְּשֻׁטָה – אֵינוּ מוֹצִיא עוֹלָמִית, וְיִכְתּוֹב וְיִקְיָמוּ אֲחֵרִים כְּתִיב יָדוּ!

קַיְמוּנָה בְּשֵׁאֵינוּ יוֹדַע לְכַתּוֹב.

מוֹתִיב רַבִּי בָּא בַּר מַמְלֵ: וְהָא מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא! וְהֲרֵי שְׁכַתְּבַת כְּתִיב יָדוּ, אוֹ שְׁאָמַר לְסוֹפְרֵי: "כְּתוֹב", וְלַעֲדִים: "חֲתוּמוֹ" אַף עַל פִּי שְׁכַתְּבוּ וְחֲתַמוּ וְנִתְּנוּ לוֹ וְחוֹר וְנִתְּן לָהּ – אֵינוּ גֵּט.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: אָמַר סוֹפֵר, וְלִית הִיא פְּלִיגָא. אֵינוּ גֵּט עַד שִׁישְׁמַעוּ אֶת קוֹלוֹ שְׁאָמַר לְסוֹפְרֵי: "כְּתוֹב", וְלַעֲדִים: "חֲתוּמוֹ".

לֹא סוֹף דְּבַר עַד שִׁישְׁמַעוּ אֶת קוֹלוֹ, אֲלֵא אֲפִילוּ הֲרַבִּין בְּרֵאשׁוֹ! אֶת אָמַר לִית כְּאֵן, אַף הֶכָּא – לִית כְּאֵן.

אָמַר רַבִּי מְנָא: אִית כְּאֵן! הִיא הַשְּׁמַעַת קוֹל, הִיא הֲרַפְּנַת רֵאשׁוֹ.

¹ יש גורסים: חֲרַשׁ שְׁתָּרַם אוֹ גִירֵשׁ - אֵין גִּיטוֹ גֵּט, וְאֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

[דף ב' ע"א]

רבי זעירא בעי קומי רבי מנא: כמה דתימא עד שירכין בראשו שלשה פעמים, ודכוותה עד שישמענו את קולו שלשה פעמים! אמר ליה: לשמיעת תקול – פעם אחת, להרכנת הראש – שלשה פעמים.

אמר רבי יודן: תמן – באומר: "כך וכך עשיתי". הכא – באומר: "כך וכך עשו".

רבי בנמינ בר לוי בעי: אם יש בו דעת לשעבר – יש בו דעת להבא. אם אין בו דעת לשעבר – אין בו דעת להבא!

אמר רבי אבדימי: בחרש אנו קיימין, ואין שליהות להרש.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: בכריא אנו קיימין. ולמה אינו גט? אני אומר: מתעסק היה בשטרותיו. ותני נן: כמה דברים אמורים? בזמן שפירש מתוך בוריו. אבל אם נשתתק מחמת חוליו – דיו פעם אחת.

מאן תנא הרש? דלא כרבי יודא! דתני: אמר רבי יודא: מעשה בכניו של רבי יוחנן בן גודגדא שהיו כולן הרשין, והיו כל הסתרות שבירושלים נעשין על גביהן! אמרו לו: מפני שהסתרות – אינן צריכות מחשבה ונעשות על גבי הרש שוטף וקטן. אבל תרומה ומעשרות – צריכות מחשבה.

ואינן נפסלות בהיפס הדעת? רבי יוסי בשם רבי לא: אין בתיב בהן מחשבה, שמירה בתיב בהן. סימני שוטה, היוצא בליה, והלן בבית הקברות, והמקרע את כסותו, והמאבד מה שנותנין לו. אמר רבי הונא: והוא שיהא כולחן בו, דלא בן, אני אומר, היוצא בליה – קיניטרוקים. הלן בבית הקברות – מקטיר לשדים. המקרע את כסותו – סוליקום. והמאבד מה שנותנים לו – קודדיקום.

רבי יוחנן אמר: אפילו באחת מהן. אמר רבי אבון: מסתברא מה דאמר רבי יוחנן אפילו אחת מהן, ובלבד במאבד מה שנותנין לו. אפילו שוטה שפשוטים אין מאבד כל מה שנותנים לו.

קודדיקום קודדיקום – אין בו אחת מכל אלו.

מהו קודדיקום? אמר רבי יוסי: המים.

אתא עובדא קומי רבי יוסי בחד טרסי, דהוון יתבון ליה סימוק גו אבום, והוא לעי. אבום גו סימוק, והוא לעי. אמר רבי יוסי: דו הוא קודדיקום שאמרו חכמים.

פעמים שוטה פעמים חלים, בשעה שהוא שוטה – הרי הוא כשוטה לכל דבריו, ובשעה שהוא חלים – הרי הוא כפיקח לכל דבריו. אתא עובדא קומי דשמואל, אמר:

[דף ב' ע"ב]

כד הוא חלים – יתן גט.

ושמואל – כריש לקיש. דריש לקיש אמר: לכשישתפח. רובא דשמואל מן דרבי שמעון בן לקיש, דהוא אמר: כד דו חלים יתן גט. ותחלימני והחייני (ישעיה לח, טז).

מאן תנא קטן? דלא ברבי יודה! דתני: קטן שהניחו אביו במוקשה, והיה תורם, ואביו מוכר על ידו – תרומתו תרומהו לא הוא שתורם, אלא אביו הוא שאיפון על ידו.

בא אביו ואיפון על ידו – למפרע נעשית תרומה, או מכאן ולבא?

אמר רבי שמי: נשמעינא מן הדא: הרי שבא בעל הפות ומצאו עומד בתוך שלו, אמר לו: "לקוט לך מן תיפים האלו!" אם היו יפים – אינו חושש משום גזל, ואם לאו – חושש משום גזל. ואם היה לוקט ונותן לו – בין כך ובין כך אינו חושש משום גזל.

אית לך מימר: למפרע נעשית תרומה? לא, מכאן ולבא! ואוף הכא – מכאן ולבא נעשית תרומה.

אתם² – פרט לשותפין. **אתם** – פרט לאפוטרופין. **אתם** – פרט לתורם את שאינו שלו.

אתם – ולא שותפין. והתני: שותפין שתורמו זה אחר זה! אלא, כאן – לתרומה גדולה, כאן – לתרומת מעשר.

כלום למדו לתרומה גדולה אלא מתרומת מעשר! אלא, כאן להלכה כאן למעשה³.

אתם – ולא אפוטרופין. והתנינו: יתומים שפמכו אצל בעל הפות, או שמינה להן אביהן אפוטרופין

– תיבין לעשר פירותיהן. חברייא אמרין: כאן – באפוטרופים לעולם, כאן באפוטרופים לשעה.

רבי יוסי בעי: אם באפוטרופים לעולם, בהדא תנינו: מוכר מטלטלין וזנן אכל לא קרקעות! אלא, כאן – ביתום גדול, כאן – ביתום קטן.

[דף ג' ע"א]

אתם – פרט לתורם את שאינו שלו. מה את עכיד ליה? בתורם את שאינו שלו, או בתורם את

של חבירו? הבריר? חבירו ותורמו, וחזר וזכה בו, אין תעבדיניה בתורם את שאינו שלו – אין תרומתו תרומה, ואין תעבדיניה בתורם את של חבירו – תרומתו תרומה.

נשמעינא מן הדא: גנב תרומת הקדש ואכלה – משלם שני הומשין וקרן אהד, שאין בהקדש תשלומי כפל. מנז תורם? לא גזבר? הרי הוא תורם את שאינו שלו, ואת אמרת תרומתו תרומה!

הוי: לית טעמא דלא בתורם את של חבירו. או נאמר מאן הוא תורם? בר לוי! שהקדיש תרומה.

והתני רבי הושעיא: אהד הפקדיש טבלו, ואהד הפקדיש תרומתו! אמר רבי אידי: גזבר – במאן דאינון בעלים. ודלא ברבי יוסי. דרבי יוסי אמר: הוא הגזבר, הוא אהר.

² בן תרמו גם אתם תרומת ה' מכל מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני ישראל, ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן

(במדבר יח כח):

³ יש גורסים: כאן למעשר.

⁴ גירסת הגר"א: פהן.

רבי זעירא, רבי אחא, רבי יסא, רבי יוחנן בשם רבי ינאי: אתם, גם אתם – לרבות שלוחכם. מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית. אתם – עושין שליח, ואין הגוי עושה שליח. רבי יוסי סבר מימר: אין הגוי עושה שליח בגוי אחר חבירו, הא בישראל – עושה.

אמר ליה רבי זעירא: מיניה ומיניה, אתם עושין שליח ולא בישראל? ודכותה, אין הגוי עושה שליח אפילו בישראל!

התיב רבי הושעיא: והא מתניתא מסייע לרבי יוסי אמר רבן שמעון בן גמליאל: ומה אם ירצה הגוי הזה שלא לתרום פירותיו – אינו תורם, הא אם רצה – תורם!

[דף ג' ע"ב]

רבי אבא אמר: במאמין על ידו.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: ישראל שאמר ללוי: "כור מעשר יש לך בידו" והלך אותו בן לוי ועשאן תרומת מעשר על מקום אחר, והלך ישראל ונתנו לבן לוי אחר – אין לו עליו אלא תרעומת. הך דתימא: בשנתנו זה עד שלא עשאו זה. אבל אם עשאו זה עד שלא נתנו זה – לא.

בהדא מתניתא, ביטל, אם עד שלא תרם ביטל – אין תרומתו תרומה. ואם משתרם ביטל – תרומתו תרומה. וכולה מיניה? מבין שאמר לו: "כור מעשר יש לך בידו" – נעשה שלוחו, נמצא בתורם ברשות ישראל.

פטר לה ברבי יוסי. דרבי יוסי אמר: בעל הבית שתרום את המעשרות – מה שעשה עשוי.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: ישראל שאמר לבן לוי: "כור מעשר יש לך בידו" והלך את דמו – [אינו] חושש לתרומת מעשר שבו.

בהדא אליפוסה יחב לרבי שמעון בר אבא מעשר. אמר ליה: "מתוקן הוא" אתא שאל לרבי יוחנן. אמר ליה: אליפוסה אחינו נאמן הוא.

רבי יוסי בעי קמי דרבי יוחנן: במאן? ברבי יוסי! דרבי יוסי אמר: בעל הבית שתרום את המעשרות – מה שעשה עשוי. אמר ליה: אין! בבליא קמת עליה.

[דף ד' ע"א]

למי נצרכה? לרבי יוסי. היידן רבי יוסי? הוא דתנינן תמן: הקורא את שמע ולא השמיע לאונו – יצא. רבי יוסי אומר: לא יצא. אמר רב מתנה: דרבי יוסי היא.

אמר רבי יוסי: הוינן סברין מימר: מה פליגי רבי יוסי ורבנן? בקריאת שמע, דכתיב בה שמע. הא שאר כל המצות – לא.

מן מה דאמר רב מתנה: דרבי יוסי היא, הך אמרה: היא קריאת שמע, היא שאר המצות שבתורה. מאי מעמא דרבי יוסי? והאזנת למצותיו וגו' – שמע לאזניך מה שפיד מדבר.

מִסְכַּת דְּמַאי פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַקְּלִין שְׁבִדמַאי: הַשִּׁיתִין, וְהִרְמִין וְהֶעֱזְרִין, חֲזַקְתָּם בְּכָל מְקוֹם - פְּטוּרִין. וְאִם הָיוּ מִשְׁתַּמְרִין - חֲזִיבִין. אִם כָּחַס עַל שְׂדֵהוּ - פְּטוּרָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: שִׁיתִין שְׁבִצִיפּוֹת - חֲזִיבוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִשְׁתַּמְרוֹת. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אָמַר: הַנּוֹבְלוֹת הַנִּמְכָּרוֹת עִם הַתְּמָרוֹת - חֲזִיבוֹת. וְחֲכָמִים אָמְרִים: עַד שֶׁלֹּא יִטִּילוּ שְׂאוֹר - פְּטוּרוֹת. מִשְׁיִטְלוּ שְׂאוֹר - חֲזִיבוֹת:

ב. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה חֲמֵץ שְׁבִיהֵדָה - פְּטוֹר, מִפְּנֵי שֶׁחֲזַקְתּוֹ מִן הַתְּמֵד. עַכְשָׁו שֶׁחֲזַקְתּוֹ מִן הַיִּין - חֲזִיב:

ג. הַבְּכוּרוֹת¹, וְהַסִּיפּוֹת², בְּגִנָּה - חֲזִיבוֹת. בְּבִקְעָה - פְּטוּרוֹת. אֵלוּ הֵן הַבְּכוּרוֹת - עַד שֶׁלֹּא יוֹשִׁיבוּ שׁוּמָא. הַסִּיפּוֹת - מִשְׁיַקְפְּלוּ הַמּוֹקְצָעוֹת³. רַבִּי אֶלְעָאִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר: הַבְּכוּרוֹת - לְעוֹלָם חֲזִיבוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִשְׁתַּמְרוֹת:

ד. כְּזִיב עֲצָמָה - פְּטוּרָה מִן הַדְּמַאי. חֲזַקת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - חֲזִיב עַד שִׁינְדַע שֶׁהוּא פְּטוֹר. חֲזַקת חוּצָה לְאֶרֶץ - פְּטוֹר, עַד שִׁינְדַע לָךְ שֶׁהוּא חֲזִיב. חֲזַקת בְּעַלֵי בְתִים יִשְׂרָאֵל שְׁבִסְנֵרְיָא - אֵין מִפְּרִישִׁין עֲלֵיהֶן דְּמַאי. וְאִם בִּידוּעַ שָׂרַב הַפְּרוֹת שְׁלֵהֶן - הָרִי אֵלוֹ חֲזִיבִין:

ה. אָמַר: 'שְׁלֵי הֵן' - חֲזִיב לְעֶשֶׂר. 'מַעֲשְׂרִין הֵן' - נֶאֱמָן, שֶׁהִפָּה שְׂאֵסֵר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר. הָיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּשֵׁנַת מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאָמַר: 'שְׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי הֵן' - נֶאֱמָן. הָיָה מַעֲשֵׂר עֲנִי - נֶאֱמָן. הָיָה מַעֲשֵׂר פְּרוֹת בְּשֵׁנַת מַעֲשֵׂר עֲנִי, וְאָמַר: 'מַעֲשֵׂר שְׁנִי זֶה' - אֵין נֶאֱמָן, 'מַעֲשֵׂר עֲנִי' - נֶאֱמָן. הָיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּשֵׁנַת מַעֲשֵׂר

שְׁנִי, וְאָמַר: מַעֲשֵׂר עֲנִי - נֶאֱמָן, שֶׁהִפָּה שְׂאֵסֵר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר:

ו. הָיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּשִׁבְעִיעִת, וְאָמַר: 'שְׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית הֵן!' - חֲזִיב בְּמַעֲשֵׂר וְחֲזִיב בְּבַעוּר. הָיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וְאָמַר: 'שְׁל שְׁבִיעִית הֵן' - חֲזִיב בְּמַעֲשֵׂר וְחֲזִיב בְּבַעוּר. הָיָה מוֹכֵר בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וְאָמַר: 'שְׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית הֵן' - חֲזִיב בְּמַעֲשֵׂר, וּפְטוּר מִן הַבַּעוּר. זֶה הַפְּלָל: כָּל דְּבַר שֶׁשִּׁתִּיקְתּוּ פְּטוּר - נֶאֱמָן, בֵּין לְהַחְמִיר בֵּין לְהַקֵּל. כָּל דְּבַר שֶׁשִּׁתִּיקְתּוּ חֲזִיב - נֶאֱמָן לְהַחְמִיר וְלֹא לְהַקֵּל:

ז. פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׂרְבוּ עַל פְּרוֹת חוּצָה לְאֶרֶץ - הָרִי אֵלוֹ חֲזִיבִין. פְּרוֹת חוּצָה לְאֶרֶץ שָׂרְבוּ עַל פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - הָרִי אֵלוֹ פְּטוּרִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אָמְרִים: אִף דְּבָרִים הַתְּדִירִין, כְּגוֹן הַאֲגוּזִים וְדוֹרְמִסְקָנִיּוֹת וּפְסִלְקָאוֹת - פְּטוּרִין, וְשְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - חֲזִיבִין. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר - בְּדָבָר שְׂאִינוֹ קְבוּעַ, וְדְבָרֵי חֲכָמִים - בְּדָבָר הַקְּבוּעַ:

ח. הַלּוֹקַח מִן הַחֲמֵר⁴ בְּצוּר, וּמִן הַמּוּגִירוֹת⁵ בְּצִידֵן - חֲזִיב. מִן הַמּוּגִירוֹת בְּצוּר, וּמִן הַחֲמֵר בְּצִידֵן - פְּטוֹר. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַלּוֹקַח מִן הַמּוּגִירוֹת בְּצוּר, וְאֵין צָרִיךְ לומר מִן הַחֲמֵר - חֲזִיב, אֶפְלוּ מִחֲמַר אֶחָד. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: חֲמֵר הַיּוֹרֶדֶת לְכִזִּיב - חֲזִיב, מִפְּנֵי שֶׁחֲזַקְתּוֹ מִן הַגְּלִיל. וְחֲכָמִים אָמְרִים: הָרִי הִיא בְּחֲזַקת פְּטוּרָה, עַד שֶׁתְּנַדַּע לָךְ מֵהִכֵּן הִיא:

ט. הַלּוֹקַח מִן הַסְּפִינָה בִּיפּוֹ, וּמִן הַסְּפִינָה בְּקַסְרִי - חֲזִיב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כִּפְת הַיֵּשׁוּב, וְכִפְת אֲנִטִּיפְרָס, וְשׁוֹק שֶׁל פְּטוּרוֹס -

4 חֲמֵרִים שְׂבִיבָאִים עִם הַתְּבוּאָה מִמְּקוֹם אַחֵר.

5 אוֹצְרוֹת.

1 הַפְּרוֹת שְׂמֻמְתֵּירִים לְהַתְּבַשֵּׁל.

2 הַפְּרוֹת שְׂמֻמְתְּבַשְׁלִים רַק בַּסּוּף.

3 מֵה שְׂמוּתֵּירִים קוֹצְעֵי הַפְּרוֹת בְּכָלֵי הַנִּקְרָא כְּה,

כְּלֵי שׁוּמֵר.

שְׁשֶׁכַח וְזָרַע אֶת הַטָּבֵל, עַד שְׁלֵא צִמְחָה - יִלְקֹט, וְאִם צִמְחָה - אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ, שְׁכָר אֶבְדָּה. הַלּוֹקֵחַ לְבִהְמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפוֹת - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי:

י. לֹא יִקְשֹׁר אָדָם יִשְׂרָאֵל בְּהִמְתּוֹ אֶצֶל בְּהִמְתּוֹ שֶׁל נֹכְרִי. שְׁאִם הִלְכָה בְּהִמְתּוֹ מֵאֲלֵיהָ - אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְהַחֲזִירָה:

טו. מִשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל בְּהִמְתּוֹ לְנֹכְרִי, וּפּוֹסֵק עֲלֵיהָ עַל מְנַת שְׁהֵנְכָרִי זָנָה. וּבִלְבַד שְׁלֵא יֹאמֵר לוֹ: 'כֶּךָ וְכֶךָ שְׁעוֹרִין תְּהֵא מְטִיל לְפָנֶיהָ' - 'כֶּךָ וְכֶךָ עֲמִיר תְּהֵא מְטִיל לְפָנֶיהָ':

טז. נֹכְרִי שָׁאֵמַר לְיִשְׂרָאֵל: 'תֵּן שְׁמֵן עַל גַּב מִכֶּתֶי', בּוֹדָאִי - אָסוּר, וּבְדְמָאִי - מִתֵּר. נִפְלַע עַל גַּבֵי בְּשָׂרוֹ - מִשְׁפָּשְׁפוֹ וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ:

יז. נֹכְרִי שֶׁנָּתַן שְׁמֵן עַל גַּבֵי טַבְּלָא שֶׁל שֵׁשׁ לְהַתְעַגֵּל עֲלֵיהָ, מִשְׁעַמֵּד - מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לִישֵׁב אַחֲרָיו:

יח. הַלּוֹקֵחַ יֵין לְתַן לְתוֹךְ הַמּוֹרִיס, וְיֵין לְעִשׂוֹתוֹ אֵילִנְתוֹת, וְכַרְשִׁינֵין לְעִשׂוֹתֵן טַחֲנִינֵין - חֵיב בְּדְמָאִי, וְאֵין צָרִיךְ לֹמַר בּוֹדָאִי. הֵן עֲצָמֵן - פְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי. הַלּוֹקֵחַ יֵין וְשְׁמֵן לְתַן עַל גַּבֵי חֲטָטִינֵין, וְכַרְשִׁינֵין לְעִשׂוֹתֵן טַחֲנִינֵין - חֵיב בְּדְמָאִי. וְרַבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר פּוֹטֵר. וְכֵן הִיָּה רַבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: הַלּוֹקֵחַ פְּרִשְׁינֵין לְעִשׂוֹתֵן טַחֲנִינֵין - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי. הַלּוֹקֵחַ יֵין לְתַן לְהַקִּילוֹר, וְקָמַח לְעִשׂוֹתוֹ מְלוּגָמָא וְרִטְיָה - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי, וְחֵיב בּוֹדָאִי. וְהֵן עֲצָמֵן - פְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי:

יט. הַלּוֹקֵחַ קָמַח לְעוֹרוֹת - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי, וְחֵיב בּוֹדָאִי. וְשֶׁל וְדָאִי - נוֹתֵן לְתוֹכּוֹ עוֹרוֹת אַחֲרֵים:

כ. שְׁמֵן עָרַב - בֵּית שְׁמַאי מְחִיבִין, וּבֵית הֶלֶל פּוֹטְרִין. אָמַר רַבֵי נֶתָן: לֹא הָיוּ בֵית הֶלֶל פּוֹטְרִין אֲלָא בְּשֶׁל פְּלִיטוֹן בִּלְבַד. אַחֲרֵים אוֹמְרִים מִשּׁוֹם רַבֵי נֶתָן: מְחִיבִין הָיוּ בֵית הֶלֶל בְּשְׁמֵן וָרֵד. תְּשִׁלוּמֵי תְרוּמָה, וְחֻמְשָׁה, וְחֻמְשׁ חֻמְשָׁה, מוֹתֵר הָעֵמֶר, וְשִׁפְתֵי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְשָׂרֵי מְנַחוֹת, וְתוֹסֶפֶת

בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ דְמָאִי, מִפְּנֵי שְׁחֻזְקָתָן מִהַר הַמֶּלֶךְ. עַכְשָׁו רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: כָּל עִירוֹת הַכּוֹתִים שְׁעַל יַד הַדְּרֵךְ, כְּגוֹן הַתְּבוּאָה וְהַקְּטָנִיּוֹת שְׁלֵחֵן - דְמָאִי, מִפְּנֵי שֶׁהֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְשִׁין בִּיהוּדָה. וְשָׂאֵר כָּל פִּירוֹתֵיהֶן - וְדָאִי:

י. אוֹצֵר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנֹכְרִים מְטִילִין לְתוֹכוֹ, אִם רַב נֹכְרִים - וְדָאִי, וְאִם רַב יִשְׂרָאֵל - דְמָאִי, מִחֻצָּה עַל מִחֻצָּה - וְדָאִי; דְכַרֵי רַבֵי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ כֻלָּם נֹכְרִים, וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד מְטִיל לְתוֹכוֹ - דְמָאִי. אָמַר רַבֵי יוֹסִי: בְּמָה דְכָרִים אָמְרוּרִים? בְּאוֹצֵר שֶׁל יְחִיד. אֲבָל בְּאוֹצֵר שֶׁל מְלָכִים - הוֹלְכִים אַחַר הָרַב. אָמַר רַבֵי יְהוּדָה: בְּמָה דְכָרִים אָמְרוּרִים? בְּאוֹצֵר שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְנֹכְרִים. אֲבָל אוֹצֵר יִשְׂרָאֵל וְכוֹתִים - הוֹלְכִים אַחַר הָרַב. אָמַר לוֹ: אֵתָּה הוֹרִיתְ לָנוּ עַל אוֹצְרוֹת שֶׁל יְבֵנָה שֶׁלִּפְנֵי מִלְחָמָה שֶׁהִיא דְמָאִי, וְרַבֵין כּוֹתִים. אֲבָל אוֹצֵר שֶׁמְטָמֵן בּוֹ מִחֻצָּה לְאַרְץ לְאַרְץ, כְּגוֹן אוֹצְרוֹת שֶׁל דִּינָר - חֵיב לְפִי חֶשְׁבוֹן. אָמַר רַבֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִבְיָסָאִי: כָּל יָמֵי הַיִּתְיָ קוֹרָא מְקָרָא הִזָּה (בְּמִדְבַר יט, יט): "וְהִזָּה הִטָּהַר עַל הַטְּמָא", וְלֹא מֵצָא יָדִיו אֲלָא בְּאוֹצֵר שֶׁל יְבֵנָה בִּלְבַד. וּמֵאוֹצְרָה שֶׁל יְבֵנָה לְמַדְתִּי: שְׁטְהוּר אֶחָד מִזֶּה אֶפְלוּ עַל מֵאָה טְמָאִים:

יא. הַלּוֹקֵחַ פְּרוֹת לְאֲכִילָה, וְנִמְלֵךְ לְמִכְרָן - לֹא יִמְכְּרוּ לְנֹכְרִי, וְלֹא יֹאכִילִם לְבִהְמַת אַחֲרֵים, וְלֹא לְבִהְמַת עֲצָמוֹ, אֲלָא אִם כֵּן עוֹשֶׂה כִּיּוֹצֵא בּוֹ. מִי שֶׁנִּפְלוּ לוֹ פְּרוֹת בִּירוּשָׁה, אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ בְּמִתְנָה - לֹא יִמְכְּרֵם לְנֹכְרִי, וְלֹא יֹאכִילִם לְבִהְמַת אַחֲרֵים, וְלֹא לְבִהְמַת עֲצָמוֹ, אֲלָא אִם כֵּן עִשָׂר:

יב. לוֹקְחִין שְׂדֵה זְרוּעָה מִן הַנֹּכְרִי, בֵּין מִשְׁצַמְחָה, וּבֵין עַד שְׁלֵא צִמְחָה. וְכֵן מִיִּשְׂרָאֵל בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. לוֹקְחִין זָרַע, אֶחָד דְּכָר שְׁזָרְעוּ כֻלָּה, וְאֶחָד דְּכָר שְׁאֵין זָרְעוּ כֻלָּה.

יג. אֵין זוֹרְעִין אֶת הַטָּבֵל, וְאֵין מְחַפִּין אֶת הַטָּבֵל, וְאֵין עוֹשִׂין עִם הַנֹּכְרִי בְּטָבֵל. יִשְׂרָאֵל

רבי מאיר. וחכמים ואומרים: אין חשוד אלא על אותו דבר בלבד:

ה. גר שקבל עליו כל דברי התורה, ונחשד על דבר אחד, אפלו על התורה כלה - הרי הוא כישראל מומר:

ו. עם הארץ שקבל עליו כל דברי חבירות חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. גר שקבל עליו כל דברי תורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אפלו דבר קטן מדקדוקי סופרים:

ז. רבי שמעון אומר: כהן שקבל עליו כל עבודת כהונה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. בן לוי שקבל עליו כל עבודת לוייה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו, שנאמר (ויקרא ז, לג): "המקריב את דם השלמים" וגו', אין לי אלא זריקת דם והקטר חלבים. מניין ליציקות ובלילות, פתיות ומליחות, תנופות והגשות, הקמיצות והקטרות, המליקות והקבלות והזאות, והשקאת סוטה, ועריפת עגלה, וטהרת מצורע, ונשיאות כפים מבפנים ומבחוץ? תלמוד לומר (שם): "בני אהרן" - כל עבודה שהיא בבני אהרן. אמר רבי שמעון: יכול אין דוחין אותן אלא ממתנות מקדש בלבד, מניין אף ממתנות גבולין? תלמוד לומר (דברים יח, ד): "ראשית דגנך תירשך ויצהרך" וגו'. מפני מה? (שם יח, ה): "כי בו בחר ה'..." כל המקבל עליו שרות - יש לו במתנות. כל שאין מקבל עליו שרות - אין לו במתנות. בזמן שהכהנים עושין רצונו של מקום, מה נאמר בהם? (ויקרא ו, י): "חלקם נתתי אותה מאשי" - משלהן הן נוטלין ואין נוטלין משלי. ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מה נאמר בהם? (מלאכי א, י): "מי גם בכם ויסגר דלתים" וגו'.

ח. בן לוי שקבל עליו כל עבודת לוי חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. וכלן שחזרו

הבכורים, ופטור מן הדמאי. חלת עם הארץ - רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: בית שמאי מחיבין, ובית הלל פוטרין. וכלן שקרא שם למעשר שני עליהן - מה שעשה - עשוי:

כא. קפת המרחץ - פטורה מן הודאי, ואין צריך לומר מן הדמאי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף אינו מטמא טמאת אכל:

כב. שמן שהגרדי סך באצבעותיו - חיב. שהסורק נותן לצמר - פטור מן הדמאי. לפיכך שמן של שביעית - נותנין ממנו לגרדי, ואין נותנין ממנו לסורק:

מסכת דמאי פרק שני

א. ארו שבחולת אנטוכיא, במקומו - מתר. רבי אליעזר ברבי יוסי אומר: ארו שבחולת אנטוכיא - מתר הוא עד 'בורו':

ב. המקבל עליו ארבעה דברים מקבלין אותו להיות חבר. שלא למכור לעם הארץ. שלא לתן תרומות ומעשרות לעם הארץ. ושלא יעשה טהרות אצל עם הארץ. ושיהא אוכל חלין בטרה:

ג. המקבל עליו להיות נאמן - מעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לוקח, ואין מתארח אצל עם הארץ; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: המתארח אצל עם הארץ - נאמן. אמר להם רבי מאיר: על עצמו - אינו נאמן, והא נאמן על של אחרים?! אמר רבי יהודה: מימיהן של בעלי בתים, לא נמנעו מלהיות אוכלין זה אצל זה, ואף על פי כן, פרותיהן שבתוך בתיהן - מתקנין:

ד. עם הארץ שקבל עליו כל דברי חבירות, ונחשד על דבר אחד - נחשד על כלן; דברי

בְּהֵן - אִין מְקַבְּלִין אוֹתָן עוֹלָמִית; דְּבַרֵּי רַבֵּי מֵאִיר. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲזוּרֵי בְּפִרְהֶסְיָא - מְקַבְּלִין אוֹתָן. בְּמַטְמוֹנוֹת - אִין מְקַבְּלִין אוֹתָן. רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אוֹמְרִים: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - מְקַבְּלִין אוֹתָן, שְׁנָאֵמַר (יְרֵמְיָה ג, יד): "שׁוּבוּ בְּנֵים שׁוֹכְבִים" וְגו'.

ט. הֵבֵא לְקַבֵּל עֲלֵיו, אִם הֵיחָה נוֹהֵג מִתְחֵלָה בְּצִינְעָא - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ וְאַחַר כֶּף מְלַמְּדִין, וְאִם לֹא - מְלַמְּדִין אוֹתוֹ וְאַחַר כֶּף מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. רַבֵּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ וְהוֹלְכִין וּמְקַבְּלִין לְכַנְפֵּים, וְאַחַר כֶּף מְקַבְּלִין לְטְהָרוֹת. אִם אָמַר: 'אִינִי מְקַבֵּל עָלַי אֲלֵא לְכַנְפֵּים בְּלִבְדִּי' - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. קֵבֵל עָלִיו לְטְהָרוֹת וְלֹא קֵבֵל עָלִיו לְכַנְפֵּים - אִף עַל הַטְּהָרוֹת אִינוֹ נֶאֱמָן. עַד מְתֵי מְקַבְּלִין? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לְמִשְׁקִין - שְׁלֹשִׁים יוֹם, לְכֹסוֹת - שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה - לְשָׁלְשִׁים יוֹם:

י. הֵבֵא לְקַבֵּל עֲלֵיו, אֶפְלוּ תְלָמִיד חֶכֶם - צָרִיךְ לְקַבֵּל עֲלֵיו. אֲבָל חֶכֶם הַיּוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה - אִין צָרִיךְ לְקַבֵּל עֲלֵיו, שְׂכָבֵר קֵבֵל עָלִיו מִשְׁעָה שֵׁשִׁיב. אֲבָא שְׁאוּל אוֹמֵר: אִף תְּלָמִיד חֶכֶם - אִין צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלִיו. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אִף אַחֲרִים מְקַבְּלִין בְּפִנְיֵו. הֵבֵא לְקַבֵּל עָלִיו דְּבַרֵּי חֲבֵרוֹת - צָרִיךְ לְקַבֵּל בְּפִנְיֵי שְׁלֹשָׁה חֲבֵרִים, שְׂאִין דּוּמָה חֵבֵר שְׂקֵבֵל לְבֵן חֵבֵר שְׂקֵבֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִינוֹ דּוּמָה חֵבֵר שְׂקֵלְקֵל לְבֵן חֵבֵר שְׂקֵלְקֵל:

יא. בֶּן חֵבֵר שְׁהֵיחָה הוֹלֵךְ אֲצֵל אָבִי אִמּוֹ עִם הָאָרֶץ - אִין אָבִיו חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא מְאָכִילוּ דְּבָרִים טְמֵאִים. מִשְׁיַדְעָה שְׁמָאכִילוּ בְּטַמְאָה - טְמֵא, וּבְגָדֵיו - טְמֵאִים מְדָרִס:

יב. בַּת עִם הָאָרֶץ שְׁנִשְׂאָת לְחֵבֵר, אֲשֶׁת עִם הָאָרֶץ שְׁנִשְׂאָת לְחֵבֵר, עֵבְדוּ שֶׁל עִם הָאָרֶץ שְׁנִמְכָר לְחֵבֵר - צָרִיכִין לְקַבֵּל עֲלֵיהֶן בַּתְּחֵלָה. בַּת חֵבֵר שְׁנִשְׂאָת לְעִם הָאָרֶץ, אֲשֶׁת

חֵבֵר שְׁנִשְׂאָת לְעִם הָאָרֶץ, עֵבְדוּ שֶׁל חֵבֵר שְׁנִמְכָר לְעִם הָאָרֶץ - הָרִי הֵן בְּחֻזְקָתָן עַד שִׁיחְשָׁדוּ. רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: צָרִיכִין לְקַבֵּל עֲלֵיהֶן בַּתְּחֵלָה. וְכֵן הֵיחָה רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבֵּי מֵאִיר: מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁנִשְׂאָת לְחֵבֵר - וְהֵיחָה קוֹמַעַת עַל יָדוֹ תְּפִלִּין. נִשְׂאָת לְמוֹכֵס - וְהֵיחָה קוֹשְׁרַת עַל יָדוֹ קְשׁוּרִין. בְּנוֹ שֶׁל חֵבֵר שְׁהֵיחָה לְמוֹד⁸ אֲצֵל עִם הָאָרֶץ, עֵבְדוּ שֶׁל חֵבֵר שְׁהֵיחָה לְמוֹד אֲצֵל עִם הָאָרֶץ - הָרִי הֵן בְּחֻזְקָתָן עַד שִׁיחְשָׁדוּ. בְּנוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ שְׁלֵמוֹד אֲצֵל חֵבֵר, עֵבְדוּ שֶׁל עִם הָאָרֶץ שְׁהֵיחָה לְמוֹד אֲצֵל חֵבֵר, כֹּל זְמַן שֶׁהֵן אֲצֵלוֹ - הָרִי הֵן כְּחֵבֵר. יֵצְאוּ מֵאֲצֵלוֹ - הָרִי הֵן כְּעִם הָאָרֶץ:

יג. לֹא יֵאמַר אָדָם חֵבֵר לְעִם הָאָרֶץ: 'הוֹלֵךְ כְּכֹר זוֹ וְתָן לְפָלוּנִי חֵבֵר'; שְׂאִין מְשַׁלְּחִין טְהָרוֹת בְּיַד עִם הָאָרֶץ. חֵבֵר שְׂאֵמַר לוֹ עִם הָאָרֶץ: 'הוֹלֵךְ כְּכֹר זוֹ וְהוֹלֵךְ לְפָלוּנִי עִם הָאָרֶץ' - לֹא יִתֵּן לוֹ, שְׂאִין מוֹסְרִין טְהָרוֹת לְעִם הָאָרֶץ:

יד. עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמַר לְחֵבֵר: 'תָּן לִי כְּכֹר זֶה וְאוֹכְלָנוּ' - 'יֵינִי זֶה וְאֶשְׁתָּנוּ' - לֹא יִתֵּן לוֹ, שְׂאִין מְאָכִילִין טְהָרוֹת לְעִם הָאָרֶץ.

הֵיחָה גְדוּר מִן הַכֶּפֶר, וְאָמַר לוֹ: 'תָּן לִי וְאוֹכְלָנוּ'. אֲבִשִׁיחַ שְׁנִקֵּר, וְאָמַר לוֹ: 'תָּן לִי וְאוֹכְלָנוּ'. יֵינִי וְנִתְגַּלָּה, וְאָמַר לוֹ: 'תָּן לִי וְאֶשְׁתָּנוּ' - לֹא יִתֵּן, שְׂאִין מְאָכִילִין אֶת הָאָדָם דְּבַר הָאֶסוּר לוֹ.

כִּיּוֹצֵא בּוֹ, לֹא יוֹשִׁיט יִשְׂרָאֵל אֲבֵר מִן הַחַי לְבָנֵי נֹחַ, וְלֹא כּוֹס יֵינִי לְנֹזֵיר, שְׂאִין מְאָכִילִין אֶת הָאָדָם דְּבַר הָאֶסוּר לוֹ. וְעַל כֵּלֵּן - אִין מְכַרְכִּין עֲלֵיהֶן, וְאִין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן, וְאִין עוֹנִין אַחֲרֵיהֶן 'אָמֵן':

טו. נִשְׂאָלִין לְעִם הָאָרֶץ עַל טְהוּרוֹתֵיו. וּבְלִבְדִּי שְׁלֵא יֵאמַר לוֹ: 'צֵא אֲכוּל', 'צֵא שֶׁרֶף'. אֲלֵא

⁸ רַגִּיל.

⁷ לְמוֹד יְדִים קָדָם אֲכִילָה.

אומרים לו: 'אם כזה שאלת - טמא, ואם כזה שאלת - טהור':

מִסְכַּת דְּמָאֵי פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. העיד רבי יוסי בן המשלם משום רבי נתן אחיו, משום רבי אלעזר חסמא - שאין עושין טהרות לעם הארץ. לא יעשה לו חלת עסתו של תרומה בטרה. אבל עושה לו עסתו של חלין בטרה - מפריש ממנה חלה ונותן בכפישה או באנחותא, ועם הארץ בא ונוטל זו וזו. לא יעשה לו תרומת זיתיו בטרה, אבל עושה לו זיתים של חלין בטרה. מפריש מהן תרומה, ונותן לתוך כליו של חבר, ועם הארץ בא ונוטל את שתייהן:

ב. כשם שאין נותנין תרומה אלא לכהן חבר - כך אין משלמין קרן וחמש אלא לכהן. חבר האוכל תרומת עם הארץ - משלם קרן וחמש לכהן חבר, וחבר נוטל דמיו ומפיס לעם הארץ:

ג. תרומת חבר ותרומת עם הארץ שנתעברה - כופין את עם הארץ למכור את חלקו וחלק כהן. וחולק כהן עם ישראל, ישראל עם כהן, כותי במקום כותי, מפני שהוא כמציל מידו. אבל לא בארץ, מפני שמחזיקין אותם בכהנה. אף בארץ ישראל מקום שמפירין בו שהוא כותי - מתר לחלק הימנו:

ד. אוכל כהן ישראל עם כהן כותי - בזמן שעושה בטמאה. אבל בזמן שעושה בטרה - הרי זה לא יאכל עמו, מפני שמאכילו בשר בכור טהור, ומשקה אותו יין רבעי טהור:

ה. בראשונה היו אומרים: חבר שנעשה גבאי - דוחין אותו מחבורתו. חזרו לומר: כל זמן שהוא גבאי - אינו נאמן, פרש מגבאותו - הרי זה נאמן:

ו. חבר שהיה חוכר מעם הארץ עקרי תאנים ודליות של ענבים - מעשר ונותנין לו. ואין נותן לו אלא משלו:

ז. בן חבר שהיה הולך אצל אבי אמו עם הארץ - אין אביו חושש שמא מאכילו דברים שאינן מתקנין. היו בידו פרות - אינו חושש שמא אינן מתקנין הן. אם אמר לו: 'האכלני!' - מעשר ומאכילו:

ח. לא ישתמש חבר במשתאו של עם הארץ, ובסעודתו של עם הארץ, אלא אם כן היה מתקן תחת ידו. אפלו אינה אלא מינקת אחת של יין. לפיכך חבר ששמש במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של עם הארץ - הרי זה חזקה למעשרות:

ט. חבר שהיה יושב במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של עם הארץ, אפלו רואין אותו נוטל ואוכל מיד, נוטל ושותה מיד - אין לו חזקה למעשרות, שמא עשר בלבו. היה בנו מיסב אצלו - מעשר עליו. אחר - אין מעשר עליו. בנו במקום אחר - מעשר עליו:

י. בן חבר שהיה מיסב במשתאו של עם הארץ, בסעודתו של עם הארץ, אפלו רואין אותו נוטל ואוכל מיד, נוטל ושותה - אין לו חזקה למעשרות, שמא עשר בלבו. אף על פי שאמרו, כל אלו תקלה לאחרים הן, אם היה שתף עמו בחנות - הרי זה חזקה למעשרות:

יא. עם הארץ שהיה משתמש בחנות של חבר, אף על פי שחבר יוצא ונכנס - הרי זה מתר, ואינו חושש שמא החליף:

יב. היה הוא נאמן, ואשתו אין נאמנת - לוקחין ממנו, ואין מתארחין אצלו. ואף על פי שאמרו, הרי הוא כשרוי עם הנחש בכפיפה. אשתו נאמנת, והוא אינו נאמן - מתארחין אצלו, ואין לוקחין הימנו. הוא אינו נאמן, ואחד מבניו נאמן, ואחת משפחתו נאמנת - לוקחין ואוכלין על פיהן, ועושין לו ואוכל בשביעית. ובטהרות - אינן רשאין לעשות כן:

יג. הנחתומין, לא חיבו אותן חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה, ופטורין מן השני. במה דברים אמורים?

בְּמוֹכַר בְּחִנּוּתוֹ עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ. אֲבָל הַמוֹכַר
בְּפֶלֶטֶר, אוֹ בְּחִנּוּת הַסְּמוּכָה לְפֶלֶטֶרִין - חֵיב
בְּשָׁנִי:

יד. אֵת שְׁדָרְכוֹ לְמוֹד בְּגֶסֶה, וּמִדְּדוֹ בֵּין בְּדָקָה
בֵּין בְּגֶסֶה - דְּקָה טְפֵלָה לְגֶסֶה. אֵת שְׁדָרְכוֹ
לְמִדְד בְּדָקָה, וּמִדְּדוֹ בֵּין בְּדָקָה בֵּין בְּגֶסֶה -
טְפֵלָה גֶסֶה לְדָקָה:

טו. אִלּוּ דְּבָרִים הַנִּמְכָּרִין בְּגֶסֶה: מִיָּנִי תְּבוּאָה
וְקִטְנִיּוֹת - דְּרָכוֹ לְמִדְד בְּדָקָה; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: דְּבָרִים שְׁדָרְכֵן
לְמִדְד בְּדָקָה וּמִדְּדֵן בְּגֶסֶה - מִשְׁפִּיעָה וּמוֹכֵרֵן
דְּמֵאִי. דְּבָר שְׁדָרְכוֹ לְמִדְד בְּגֶסֶה, אִם מִדְּדֵן
בְּגֶסֶה - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר:
הַנִּטְפָּל לְדָקָה - הָרִי הוּא כְּדָקָה. וְהַנִּטְפָּל
לְגֶסֶה - הָרִי הוּא כְּגֶסֶה. רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בְּרַבִּי
יֹוחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: הַנִּמְכָּר בְּדָקָה - הָרִי
זֶה חֵיב. אִפְלוּ לֹא מָכַר לוֹ אֶלָּא סָאָה וְרַבְעָה -
צָרִיף לְעֶשֶׂר אֵת הַרְבַּע. 'לִימוּן'⁹ - מְדָה גֶסֶה.
מ'לִימוּן וְלִמְטָה - מְדָה דְּקָה. וּבִלַח, הֵינן -
מְדָה גֶסֶה. מֵהֵינן וְלִמְטָה - מְדָה דְּקָה. רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי:
קְלִיעָה שֶׁל שׁוּם, וְסָלִי תַאנִּים, וְסָלִי עֲנָבִים,
וְקָפָה שֶׁל יָרֵק, שְׁמַכְרֵן אֲכָסְרָה¹⁰ - הָרִי הוּא
כְּמְדָה גֶסֶה:

טז. לֹא הִתִּירוּ לְמַכּוֹר דְּמֵאִי אֶלָּא לְסִיטוֹן
בְּלַבָּד. בְּעַל הַבֵּית, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - צָרִיף
לְעֶשֶׂר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים:
אֶחָד סִיטוֹן וְאֶחָד בְּעַל הַבֵּית - מִתָּר לְמַכּוֹר,
וְלִשְׁלַח לְחֵבְרוֹ, וְלִתֵּן לוֹ בְּמִתְנָה:

יז. הַשּׁוֹלַח וְדֵאִי בֵּין לְעַם הָאָרֶץ וּבֵין לְחֵבֵר
- צָרִיף לְעֶשֶׂר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר: לְעַם הָאָרֶץ - צָרִיף לְעֶשֶׂר. לְחֵבֵר -
צָרִיף לְהוֹדִיעַ. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:
מַעֲשֵׂה שְׁשֵׁלַח לִי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי אֶתְרוּג גְּדוּל
מִצְפּוּרִי, וְאָמַר: 'זֶה בָּא בְּיָדִי מִקְסָרִי'.
וְלִמְדֵתִי מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: אֶחָד, שְׁהִיָּה

וְדֵאִי. וְשִׁהִיָּה טָמֵא. וְשִׁלָּא הִיָּה בִּידוֹ אֶלָּא זֶה
בְּלַבָּד. שְׁאִלוּ הִיָּה בִּידוֹ אַחֵר - הִיָּה מְעַשֵּׂר
מִמֶּנּוּ עָלָיו:

יח. הַלּוֹקַח מִן הַתֵּגֵר וְאָמַר: 'זֶה מִתְּקַן וְזֶה
אִינוֹ מִתְּקַן' - אֵף עַל הַמִּתְקַן אִינוֹ נֶאֱמָר. אֵת
שְׁדָרְכוֹ לְמָכַר דְּמֵאִי - נֶאֱמָר:

יט. חֵבֵר שְׁהִיָּה מוֹכַר מִשְׁפִּיעַ וּמִתְקַן,
וְנִתְמַנֶּה לוֹ דְּבָר שֶׁהוּא דְּמֵאִי - צָרִיף לְהוֹדִיעַ,
שְׁכָּל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל דְּמֵאִי צָרִיף לְהוֹדִיעַ.
רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הִיָּה מֵאֲכִיל אֵת פּוּעֵלָיו דְּמֵאִי,
וּמוֹדִיעַ. וְאִם בִּידוּעַ שְׁאִין לְבַעַל הַבֵּית
מֵאוֹתוֹ הֵמִין - אִין צָרִיף לְהוֹדִיעַ:

כ. גִּבְאֵי קָפָה - אִין גּוֹבִין וּמְכָרִיזִין בְּיוֹם טוֹב,
כְּדָרְךָ שְׁגוֹבִין וּמְכָרִיזִין בַּחוּל. אֲבָל גּוֹבִין
בְּצִנְעָא בְּתוֹךְ חִיקָן, וּמְחַלְקִין עַל כָּל שְׁכוּנָה
וּשְׁכוּנָה:

כא. גִּבְאֵי צְדָקָה, בְּשָׁבִיעִית - מְדַלְגִין עַל
פְּתַחֲהֵינן שֶׁל אוֹכְלֵי שְׁבִיעִית; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִין צָרִיכִין לְדַקְדַּק
בְּאוֹכְלֵי שְׁבִיעִית, אִפְלוּ פֶתַח נִתְנוּ לָהֶם -
מְקַבְּלִין אוֹתָם הֵימְנוּ, שְׁלֹא נִחְשְׁדוּ לְהִיּוֹת
נוֹתְנִים מִתְּנוּת אֶלָּא מְעוֹת וּבִיּצִים בְּלַבָּד. אִם
הִיָּתָה עֵיר כְּלָה שֶׁל אוֹכְלֵי שְׁבִיעִית - אִין
צָרִיכִין לְדַקְדַּק בְּאוֹכְלֵי שְׁבִיעִית. הַכֹּהֲנִים
מְקַבְּלִין¹¹ בְּטָהֳרָה - צָרִיכִין לְדַקְדַּק בְּאוֹכְלֵי
שְׁבִיעִית:

מִסְכַּת דְּמֵאִי פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הַלּוֹקַח יָרַק מִן הַשּׁוּק - הָרִי זֶה בּוֹרֵר כָּל
הַיּוֹם כָּלוּ וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ. מִשְׁגָּמֵר בְּלָבוֹ -
אָסוּר. לְהַחְזִיר אִין יָכוֹל, מִפְּנֵי שְׁצָרִיף
לְעֶשֶׂר. וְלְעֶשֶׂר אִין יָכוֹל, מִפְּנֵי שְׁמַחְסֵר מִנְיָן.
וְלִטְוֹל אֶחָד וְלַהֲנִיחַ אֶחָד אִין יָכוֹל, שְׁמָא

¹¹ כְּמוֹנַחַת בְּכּוּרִים גִּזְרֵם: 'מִנְבִּלִין'.

⁹ שֵׁם שֶׁל מוֹטְבַּע.

¹⁰ לֹא בְּמִדְּהָ, וְלֹא בְּמִשְׁקָל, אֶלָּא לְפִי הָאֱמֹד.

יבא אַחַד לְקַח, וְנִמְצָא מְעַשֵּׂר מִן הַמִּתְקֵן עַל שְׂאִינוֹ מִתְקֵן:

ב. הַרוּצָה לְהַחְזִיר עָלַי יָרֵק לְהֵקֵל מִמֶּשְׂאוֹ - לֹא יִשְׁלִיךְ עַד שְׂיַעֲשֶׂר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בּוֹדָאִי - אָסוּר, וּבִדְמָאִי - מִתָּר:

ג. הַמוּצָא פְרוֹת בְּדֶרֶךְ, וְנִטְלָן לְאֶכְלֹן, וְנִמְלָךְ לְהַצְנִיעַ - לֹא יִצְנִיעַ עַד שְׂיַעֲשֶׂר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בּוֹדָאִי - אָסוּר, וּבִדְמָאִי - מִתָּר:

ד. קָנִיבֵת יָרֵק שְׂבֻגָנָה - הֲרִי זֹו מִתָּרֵת. שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וְשִׁבְתוֹף בֵּיתוֹ - הֲרִי זֹו אָסוּרָה. שֶׁעַל גַּבִּי אֲשַׁפֶּה בְּכֹל מְקוֹם - הֲרִי זֹו מִתָּרֵת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כְּרוּב שֶׁלְקָטוֹ לְסַחֵט וְלַעֲשׂוֹת אֶת הַפְּרָגוּס וְלַהֲשִׁילֶךְ - הֲרִי זֹה מִתָּר. לְקָטוֹ לְאֶכְלֹן, וְנִמְלָךְ לַעֲשׂוֹת אֶפְרָגוּס וְלַהֲשִׁילֶךְ - לֹא יִשְׁלִיךְ עַד שְׂיַעֲשֶׂר:

ה. וְדָאִי שֶׁתְּקַנּוּ דְמָאִי, וְדָמָאִי שֶׁתְּקַנּוּ וְדָאִי - לֹא עֲשֶׂה וְלֹא כְלוּם; דְבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: וְדָאִי שֶׁתְּקַנּוּ דְמָאִי - לֹא עֲשֶׂה כְלוּם. דְמָאִי שֶׁתְּקַנּוּ וְדָאִי - מְעַשְׂרוֹתָיו מְעַשְׂרוֹת. וְתְרוּמָתוֹ - אֵין תְּרוּמָה, שְׂאִין תְּרוּמָה אַחַר תְּרוּמָה:

ו. כָּל הָעִיר מוֹכְרִין וְדָאִי, וְאַחַד דְמָאִי, לְקַח וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַאיִזָּה מִהֵן לְקַח - הֲרִי זֹו אָסוּר. מִפְּרִישׁ תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לְכַהֵן, וְהַשָּׂאָר - שְׁלוֹ. הַטָּבֵל וְהַמִּתְקֵן שֶׁנִּתְעַרְבוּ וְאֶבֶד אַחַד מִהֵן - נוֹהֵג בְּמִשְׁרֵי וְדָאִי. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וְתְרוּמַת מְעַשֵּׂר, וּמוֹכְרֵן לְכֹל כַּהֵן שִׁירְצָה:

ז. כָּל הָעִיר מוֹכְרִין מִתְקֵן, וְאַחַד מוֹכֵר שְׂאִין מִתְקֵן, וְלְקַח וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַאיִזָּה מִהֵן לְקַח - הֲרִי זֹה אָסוּר. כָּל הָעִיר מוֹכְרִין בֶּשֶׂר שְׁחוּטָה, וְאַחַד מוֹכֵר בֶּשֶׂר נִבְלָה, וְלְקַח, וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַאיִזָּה מִהֵן לְקַח - הֲרִי זֹה אָסוּר. כָּל הָעִיר מוֹכְרִין יַיִן טְהוֹר, וְאַחַד מוֹכֵר יַיִן טָמֵא, וְלְקַח, וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַאיִזָּה מִהֵן לְקַח - הֲרִי זֹה אָסוּר. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן

שֶׁלְקַח וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַאיִזָּה מִהֵן לְקַח. אַבְל הַלּוֹקֵחַ מִן הַשּׁוּק - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב:

ח. פְרוֹת - לֹא הִלְכוּ בְהֵן חֲכָמִים, לֹא אַחַר הַטַּעַם, וְלֹא אַחַר הָרִיחַ, וְלֹא אַחַר הַמְרָאָה, וְלֹא אַחַר הַדְּמַיִם, אֲלָא אַחַר הָרֵב בְּלִבְד:

ט. זִיתִּים - מִשְׂתַּנָּם בְּבֵד וּבְכוּדִידָה¹²; דְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין הַבֵּד וְהַכוּדִידָה שְׁוִין, לֹא בְעִיר וְלֹא בְמִדִּינָה. רַבּוּ בְעִיר וְלֹא רַבּוּ בְמִדִּינָה, בְעִיר - מִתָּר, בְּמִדִּינָה - אָסוּר. רַבּוּ בְמִדִּינָה וְלֹא רַבּוּ בְעִיר, בְּמִדִּינָה - מִתָּר, בְעִיר - אָסוּר. רַבּוּ בְהָר וְלֹא רַבּוּ בְבִקְעָה, וּבְבִקְעָה - אָסוּר. רַבּוּ בְבִקְעָה וְלֹא רַבּוּ בְהָר, בְּבִקְעָה - מִתָּר, וּבְהָר - אָסוּר. רַבּוּ לַחְנוּנִי וְלֹא רַבּוּ לְבַעַל הַבַּיִת, לַחְנוּנִי - מִתָּר, לְבַעַל הַבַּיִת - אָסוּר. רַבּוּ לְבַעַל הַבַּיִת וְלֹא רַבּוּ לַחְנוּנִי, לְבַעַל הַבַּיִת - מִתָּר, וְלַחְנוּנִי - אָסוּר. זֶה הַכֵּלֵל: כָּל שְׂרָבוּ לוֹ - מִתָּר, לֹא רַבּוּ לוֹ - אָסוּר. רַבּוּ וְנִתְמַעְטוּ - חֲזוֹר הַשּׁוּק לְיוֹשְׁנוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מְעַשֶׂה שֶׁנִּכְנַס גּוֹרְנוֹת שֶׁל פּוֹל בְּמִירָק¹³, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָה, וְהִתִּיר לָהֶן אֶת הַשּׁוּק. אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי! נִתְמַעְטוּ? אָמַר לָהֶם: 'חֲזוֹר הַשּׁוּק לְיוֹשְׁנוֹ'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוּ לֹא נִכְנַס אֲלָא גְרֵן אַחַד בְּעִיר, הַנַּחְתוּמִין - מִתְרִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רָצִין אַחַר הַחֲדָשׁ:

י. מְצַרְפִּין פְרוֹת חוּצָה לְאַרְץ עַל פְרוֹת הָאָרֶץ הַפְּטוּרִין, כְּדִי שְׂיָרְבוּ עַל פְרוֹת הָאָרֶץ, לְפוֹטְרֵן מִן הַמְעַשְׂרוֹת. מְצַרְפִּין פְרוֹת חוּצָה לְאַרְץ עַל פְרוֹת שְׁנֵי, כְּדִי שְׂיָרְבוּ עַל פְרוֹת שְׁלִישִׁית, לְפוֹטְרֵן מִן מְעַשֵּׂר עֲנִי. מְצַרְפִּין מִפְרוֹת חוּצָה לְאַרְץ עַל פְרוֹת שְׁלִישִׁית, כְּדִי שְׂיָרְבוּ עַל פְרוֹת רִבְעִית, לְפוֹטְרֵן מִן הַמְעַשֵּׂר שְׁנֵי. מְצַרְפִּין פְרוֹת חוּצָה לְאַרְץ עַל פְרוֹת עָרֵב שְׁבִיעִית, כְּדִי שְׂיָרְבוּ עַל פְרוֹת שְׁבִיעִית, לְפוֹטְרֵן מִן הַבַּעוּר. מְצַרְפִּין פְרוֹת חוּצָה לְאַרְץ עַל פְרוֹת שְׁבִיעִית, כְּדִי שְׂיָרְבוּ

¹³ נֶפֶס פֶּתַח יוֹד: בְּמִירוּן.

¹² בֵּית הַבֵּד קָטָן.

על פרות מוצאי שביעית, לפוטרו מן המעשרות:

יא. אמר לו: 'מכר לי יין ישן'. אמר לו: 'של אשתקד הוא' - נאמן להחמיר. 'של ארבע ושל חמש שנים הוא' - נוהג בו כשעת לקיחתו, בין להקל בין להחמיר:

יב. חזקת תגר בכל מקום - דמאי. ואחד הנכרי ואחד הישראל ואחד הכותי. במה דברים אמורים? בזמן שמביאין לו מישראל. אבל מביאין לו מן הנכרי ומן הכותי - חזקתו ודאי. איזהו תגר? כל שהביא ושנה ושלש:

יג. הלוקח מן התגר, אמר: 'זה מתקן וזה אינו מתקן' - ודאי! 'זה אינו מעשר'¹⁴ - מוציא עליו שני מעשרות, ופטור מן התרומה, שאין תרומה אחר תרומה:

יד. המפקיד פרות אצל עם הארץ - הרי זה בחזקתן למעשרות ולשביעית. אם היו של טבל - עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומה ומעשר שבהן. אם היו של מעשר טבל - עושה אותן תרומת מעשר על מקום אחר, או קורא שם לתרומת מעשר שבהן. אם היו של מעשר שני - מחללין על המעות, ואם היה מעות - מחללין על השני אלו. נטלתים והנחתה לך ישנים תחתיהן מתקנין תחתיהן, אם אתה מאמינו שנטל - האמינו שנתן. ואם אי אתה מאמינו שנתן - אל תאמינו שנטל. במה דברים אמורים? בזמן שהניח וביא ומצא את אותו המין שהניח, אבל הניח עגרון¹⁵ ומצא קסרי, או קסרי ומצא עגרון - הרי זה חושש להן משום מעשרות ומשום שביעית:

טו. המפקיד פרות אצל כותי - הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו של טבל - עושה אותן תרומת מעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומת מעשר שבהן, ואם היו של מעשר טבל - עושה אותן תרומת

מעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומת מעשר שבהן. ואם היו של מעשר שני - מחללין על המעות. ואם היה מעות - מחללין על השני. אמר לו: נטלתי והנחתה לך ישנים תחתיהן ומתקנין - הרי זה אינו חושש להם משום מעשרות ומשום שביעית:

טז. המפקיד פרות אצל הנכרי - הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית. רבן שמעון בן גמליאל ורבי שמעון אומרים: עשו פרות ישראל את פרות הנכרי הזה דמאי:

יז. המשלח ביד עם הארץ וכיד כותי - אינו חושש משום מעשרות, ולא משום דמאי, ולא משום שביעית. המשלח ביד הנכרי - הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית. אבל חמרי נכרים המורידים מן הגרן לעיר - אינו חושש לא משום מעשרות ולא משום שביעית, מפני שהן בחזקת המשפחה:

יח. הטוחן אצל עם הארץ או אצל הכותי - אינו חושש משום טמאה. הטוחן אצל הנכרי - הרי זה חושש משום טמאה:

יט. מפקידין תרומה אצל ישראל עם הארץ, ואין מפקידין תרומה אצל כהן עם הארץ, מפני שלבו גס בה:

כ. טוחנין ומרקדין אצל אוכלי שביעית ואצל עושיין בטמאה, אבל אין טוחנין, לא לאוכלי שביעית, ולא לעושיין בטמאה:

כא. המשלח פרות לחבר, ונמלך להחזיר - נוהג בהן כמות שהן. אבא שאול אומר: חושש אני שמא חולפן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: היה לו אריס שידוע לתקן, והוא אין מאמינו על המעשרות, והביא לו פרות משלו, ואומר: 'שלך הן'; 'מתקנין הן'

¹⁵ עגרון וקיסרי שמות מקומות הם.

¹⁴ הינו שאינו מעשר.

- נַאֲמָן. רַבִּי אוֹמֵר: אֵינוֹ נַאֲמָן, שֶׁהִחְשׂוֹד עַל דָּבָר - לֹא דָנוּ וְלֹא מְעִידוּ:

כב. נוֹתֵן אָדָם לְשִׁכְנָתוֹ תַבְשִׁיל לְבִשְׁל, וְעֶסֶה לְאַפּוֹת לוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְשֹׂאֹר וְתַבְלִין שֶׁבָּהֶן, מִשּׁוּם מַעֲשָׂרוֹת וּמִשּׁוּם שְׁבִיעִית. בְּמַה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שֶׁנִּתֵּן לָהֶן שֹׂאֹר וְתַבְלִין, לֹא נִתֵּן לָהֶן שֹׂאֹר וְתַבְלִין - הֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ לְשֹׂאֹר וְתַבְלִין שֶׁבָּהֶן, מִשּׁוּם מַעֲשָׂרוֹת וּמִשּׁוּם שְׁבִיעִית:

כג. נוֹתֵן אָדָם לְפִנְיָהּ דְּתַבְשִׁיל לְבִשְׁל לוֹ, וּמִנְחַת הַקֹּדֶרֶה בְּפָנָיו וּמִנְעֶרֶת. אֶפְלוּ בֵּין הַנְּכָרִי - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

מִסְכַּת דְּמַאי פָּרָק חֲמִישִׁי

א. הַלּוֹקַח פְּרוֹת מִמִּי שֶׁאֵינוֹ נַאֲמָן עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת, וְשִׁכַּח לְעֶשְׂרֵן - שׂוֹאֵלוֹ בְּשִׁבְתָּ וְאוֹכַל עַל פִּיּוֹ. שֶׁאֵלוֹ בְּשִׁבְתָּ וְאוֹכַל בְּיוֹם טוֹב. שֶׁאֵלוֹ בְּשִׁבְתָּ - לְמוֹצָאֵי שִׁבְתָּ לֹא יֵאָכַל עַד שִׁיעֶשֶׂר. שׂוֹאֵלוֹ בְּשִׁבְתָּ - לְשִׁבְתָּ הַבָּאָה לֹא יֵאָכַל עַד שִׁיעֶשֶׂר:

ב. הִיָּה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּעֶרֶב שִׁבְתָּ עִם חֲשֻׁכָה, אָמַר: 'מִתְקַנֵּין הֵן', הַלּוֹקַח מִמֶּנּוּ לְמוֹצָאֵי שִׁבְתָּ - לֹא יֵאָכַל עַד שִׁיעֶשֶׂר:

ג. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר דְּמַאי שֶׁחֹזְרָה לְמִקּוּמָהּ, רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר: אֵף בְּחוּל שׂוֹאֵלוֹ וְאוֹכְלוֹ עַל פִּיּוֹ. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי: הַפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת, וְנִגְנְבוּ הַפְּרוֹת - הוֹלֵךְ וְשׂוֹאֵלוֹ, וּבָא וְאוֹכַל עַל מַה שֶׁהַפְּרִישׁ, שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁאֵימַת שִׁבְתָּ עַל עִם הָאָרֶץ, כִּךָּ אֵימַת דְּמוּעַ עַל עִם הָאָרֶץ:

ד. עִם הָאָרֶץ שֶׁאָמַר: 'זֶה טָבַל וְזֶה תְּרוּמָה'; 'זֶה וְדַאי וְזֶה דְּמַאי', אֵף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: 'הִחְשׂוֹד עַל דְּבָר לֹא דָנוּ וְלֹא מְעִידוּ' - לֹא נִחְשְׂדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֵּךָ:

ה. נְכָרִי שֶׁהִיָּה צוּחַ וְאוֹמֵר: 'בֵּאוּ וּקְחוּ לָכֶם - פְּרוֹת עֶזְקָה'¹⁶ הֵן; 'פְּרוֹת עֶרְלָה הֵן'; 'פְּרוֹת רַבְעֵי הֵן' - אֵין נַאֲמָן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִשְׁבַּח

מִקְחוּ. אָבָל אִם אָמַר לוֹ: 'מַאיִשׁ פְּלוּנִי כּוֹתֵי לְקַחְתִּים'; 'מַאיִשׁ פְּלוּנִי נְכָרִי לְקַחְתִּים'; 'מַשְׁלֵי הַבִּאֲתִים' - נַאֲמָן לְהַחְמִיר; דְּבָרִי רַבִּי. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין נַאֲמָן, שֶׁדְּבָרֵי הַנְּכָרִי לֹא מַעְלִין וְלֹא מוֹרִידִין:

ו. הַאוֹמֵר לְמִי שֶׁאֵין נַאֲמָן עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת: 'קַח לִי מִמִּי שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר וּמִמִּי שֶׁהוּא נַאֲמָן' - אֵין נַאֲמָן. מַאיִשׁ פְּלוּנִי - הֲרֵי זֶה נַאֲמָן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין נַאֲמָן, שֶׁמָּא מִצָּא אַחַר קְרוֹב הַיִּמְנוּ. מוֹדֶה רַבִּי יוֹסִי, בְּאוֹמֵר: 'צָא אֲכוּל אֶת הַכֶּפֶר וְאָנִי נוֹתֵן דְּמִיָּה'; 'צָא שְׁתֵּה רַבִּיעִית יַיִן וְאָנִי נוֹתֵן אֶת דְּמִיָּה' - שֶׁהוּא נַאֲמָן.

ז. הַנִּכְנָס לְעִיר, וְהִיָּתָה תְּרוּמָה בְּתוֹךְ יָדוֹ, וְאֵין מִכִּיר שֵׁם אָדָם. וְכֵן מִי שֶׁעֲמַד עַל הַגֶּזֶן, וְהִיָּתָה תְּרוּמָה בְּתוֹךְ יָדוֹ, וְאֵין מִכִּיר שֵׁם אָדָם - הֲרֵי זֶה נִשְׁאֵל לְחִבְרִים וּלְעַמֵּי הָאָרֶץ; דְּבָרֵי רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין נִשְׁאֵלִים עַל הַתְּרוּמָה אֲלָא לְחִבְרִים בְּלַבָּר:

ח. הִיָּה עוֹמֵד בְּתוֹךְ סִיעָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וְאָמַר: 'מִי כָאֵן נַאֲמָן? מִי כָאֵן מַעֲשֵׂר?' אָמַר לוֹ אֶחָד: 'אֲנִי! - אֵינוֹ נַאֲמָן. אָמַר לוֹ שֶׁהוּא נַאֲמָן: 'אִישׁ פְּלוּנִי נַאֲמָן' - הֲרֵי זֶה נַאֲמָן. אָמַר לוֹ: 'אִישׁ פְּלוּנִי נַאֲמָן? וְאָמַר לוֹ: 'נַאֲמָן', בְּפָנָיו - אֵינוֹ נַאֲמָן. שְׁלֹא בְּפָנָיו - נַאֲמָן. 'מַעֲשֵׂר הוּא' - הֲרֵי זֶה נַאֲמָן. אָמַר לוֹ שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר: בְּפָנָיו - נַאֲמָן, שְׁלֹא בְּפָנָיו - אֵין נַאֲמָן. בְּמַה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שֶׁאֵין מִכִּיר שֵׁם אָדָם, אָבָל אִם הִיָּה מִכִּיר שֵׁם אָדָם - לֹא יִשׁוּל אֲלָא מִן הַמִּמְחָה. בְּמַה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא שֶׁהָהָ שֵׁם שְׁלִשִׁים יוֹם, אָבָל שֶׁהָהָ שֵׁם שְׁלִשִׁים יוֹם - לֹא יִשׁוּל אֲלָא מִן הַמִּמְחָה. בְּמַה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּתַרּוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, אָבָל בְּשְׁבִיעִית וּבְטָהֳרוֹת - אֵין נַאֲמָן:

ט. הַרוֹצֵה לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחִלָּה כְּאֶחָד - נוֹטֵל כְּדֵי תְּרוּמָה וְתְרוּמַת

¹⁶ פְּרוֹת מִשְׁמָרִים, וְהַמּוֹדֵבֵר בְּשִׁנְתָּ שְׁבִיעִית.

יג. הלוקח מן הסיטון ונמלך להחזיר - לא יחזיר. במה דברים אמורים? בשל דמאי, אבל בשל ודאי - הרי זה אסור. לקח הימנו באסר ירק, באסר גלוסקין, באסר רמונין, ונמלך להחזיר - לא יחזיר עד שהוא מתקנן. בשל דמאי, ואין צריך לומר בשל ודאי:

יד. הטבל שנתערב בחלין - הרי זה אוסר כל שהוא. אם יש לו פרנסה ממקום אחר - מוציא לפי חשבון. ואם לאו - נוטל מן החלין כדי תרומת מעשר. וכן מעשר טבל שנתערב בחלין - הרי זה אוסר כל שהוא. ואם יש לו פרנסה ממקום אחר - מוציא לפי חשבון, ואם לאו - נוטל את החלין כדי תרומת מעשר שבמעשר טבל:

טו. ירק של חלין שבשלו בשמן שאינו מתקן - הרי זה אוסר כל שהוא. אם יש לו פרנסה ממקום אחר - מוציא לפי חשבון. ואם לאו, דבר הנבלל - בולל ונוטל. דבר שאינו נבלל - נוטל מן הקלח ומן החתיכות ומן הביצה:

טז. אומר אדם לחברו ולפועליו: 'צאו ואכלו בדינר זה, ושתו בדינר זה', ואינו חושש לא משום מעשרות ולא משום שביעית ולא משום יין נסך. אבל אם אמר: 'צאו ואכלו את הכפר ואני נותן דמיה'; 'צאו ושתו רביעית ואני נותן דמיה' - הרי זה חושש משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך:

יז. הנותן צמר לצבע נכרי - אינו חושש שצמא צבעו בחמץ של יין נסך. אם בא לבית החשבון - אסור:

יח. לא יתן אדם תרומת ביתו לשומר ביתו, ולא בכורי צאנו לרועה צאנו, אם נתן להם שכרן. רצה, נותן להם לשם טובה. לא יתן ישראל בהמתו לטבח כהן לשחוט, ולא בכור לרועה כהן לרעות לו, אלא אם כן נותן להם שכרן:

יט. רשאי ישראל שיאמר לפהן: הילך סלע זה ותן תרומה לכן בתי כהן, תן בכור לכן

מעשר וחלה. וכמה הם? אחד מעשרים. האומר: אחד ממאה ממה שיש כאן, הרי זה בצד זה מעשר וישאר מעשר סמוך לו. ועוד אחד מארבעים ושמונה ממה שיש כאן, הרי זה בצד זה חלין, והשאר תרומה על הכל. מאה חלין שיש כאן, הרי זה בצד זה מעשר, וישאר מעשר סמוך לו, זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו, והשאר חלה. מעשר שני בצפוננו או בדרומו ומחלל על המעות. הלוקח מן הפלטר - מעשר מכל טפוס וטפוס. רבי שמעון אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה. במה דברים אמורים? בזמן שכלן מפרשין - נוטל חלה מכלן, אבל מקצתן מפרשין ומקצתן אין מפרשין - נוטל חלה מכל אחד ואחד:

י. פועלין שהיו יושבין ואוכלין והותרו פרוסות, וכן אורחין שהיו מסבין ואוכלין והותרו פרוסות, ונתנום לשמש, או שהיו אחרים מלקטין תחתיהן - מעשר מכל אחד ואחד. שחק את הפת ועשאה פרווין, או גרוגרות ועשאן דבלה - מעשר מאחד על הכל. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בשנת שבע, אבל בשאר שנים - מעשר מכל אחד ואחד:

יא. הלוקח מן העני, וכן עני שנתנו לו פרוסות פת וגרוגרות - מעשר מכל אחד ואחד. בתמרים ובצמקים - מעשר מאחד על הכל. במקומות אחרים - מעשר מכל אחד ואחד. בגרוגרות, בשנת שבע - מעשר מאחד על הכל, בשאר שנים - מעשר מכל אחד ואחד:

יב. הלוקח מן הפלטר - מעשר מכל דפוס ודפוס. ואם היה מביאן וצוברן לפניו - נוטל מעשר מכל קשות וקשות, ומכל אגודה ואגודה, ומכל תמרה ותמרה. הלוקח מן חנוני, וחזר ולקח ממנו שניה, אף על פי שמכיר את החבית שהיא היא - לא יעשר מזה על זה. ואם היה מביאן ואוגדן לפניו - מעשר מכל קשות וקשות, ומכל אגודה ואגודה, ומכל תמרה ותמרה:

בְּשַׁחַד יִשְׁפְּטוּ וְכִהְיִיָהּ" וגו', לְפִיכָּךְ הִבִּיא עֲלֵיהֶן הַמָּקוֹם שֶׁלֹּשׁ פְּרַעֲנִיּוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֲבֻרוֹת שְׁבָדִים, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם ג, יב): "לֹכֵן בְּגַלְלַכֶּם צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרַשׁ" וגו'.

כד. מַעֲשָׂרִין מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל כּוֹתֵי, וּמִשָּׁל כּוֹתֵי עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל נְכָרִי, וּמִשָּׁל נְכָרִי עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִן הַכֹּל עַל הַכֹּל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: מַעֲשָׂרִין מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁל כּוֹתִים עַל שָׁל כּוֹתִים, וּמִשָּׁל נְכָרִים עַל שָׁל נְכָרִים. אָבֵל לֹא מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל כּוֹתִים, וְלֹא מִשָּׁל כּוֹתִים עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִשָּׁל נְכָרִים עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל נְכָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂזוּרֵי: מַעֲשֵׂה שְׁנֹתָעֲרָבוּ לִי פְרוֹת טְבָלִין, בְּאֵתִי וּשְׂאֵלֵתִי אֶת רַבִּי טְרַפּוֹן, אָמַר לִי: צֵא וְקַח פְּרוֹת מִן הַשּׁוּק וְעֶשֶׂר עֲלֵיהֶן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר אִף מִשָּׁל כּוֹתִים, כְּשֶׁם שְׁעֵשׂוּ פְרוֹת יִשְׂרָאֵל דְּמֵאֵי אַחַר רֶבֶן, וְאִין תּוֹרְמִים וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה – כִּף עֵשׂוּ פְרוֹת כּוֹתִים וְדֵאֵי אַחַר רֶבֶן, וְאִין תּוֹרְמִים וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה:

כה. רֶבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמָקוֹם שְׁעֵשׂוּ פְרוֹת כּוֹתִים וְדֵאֵי כְּגוֹן יִרְק שְׁבַכְכַּר עוֹתְנִי – מַעֲשֵׂר מֵהֵן עַל הַטְּבָלִין, אָבֵל לֹא מִן הַטְּבָלִין עֲלֵיהֶן. בַּמָּה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּלוֹקַח מִן הַשּׁוּק, אָבֵל הַמוּצֵא פְרוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁלַח לוֹ חֲבֵרוֹ פְרוֹת – נוֹהֵג בְּהֵן דְּמֵאֵי:

כו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ גְּזֵרוֹת בְּדֵמֵאֵי מַעֲשֵׂה שְׁנֹתָכֶנְסוּ רַבּוֹתֵינוּ לְעִירוֹת שָׁל כּוֹתִים שְׁעַל יַד הַיַּרְדֵּן, וְהִבִּיאָו לְפָנֵיהֶם יִרְק. קִפְצִין רַבִּי עֲקִיבָה וְעֶשְׂרוֹ וְדֵאֵי. אָמַר לוֹ רֶבֶן גַּמְלִיאֵל: 'עֲקִיבָה! הֵיאָךְ מְלֵאָךְ לְבָבְךָ לְעֵבֵר עַל דְּבָרֵי חֲבָרְךָ? אוֹ מִי נִתֵּן לָךְ רְשׁוּת

בְּתֵי כֹהֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אָנִי אוֹמֵר¹⁷, כָּל מִתְּנּוֹת כֹּהֲנֵי רְשָׁאֵי שְׂאִימַר לוֹ: 'הֵיִלֶךְ סָלַע זֶה וְתִנֵּם לְבֵן בְּתֵי כֹהֵן':

כז. יִשְׂרָאֵל שְׁמַכַּר אֶת זֵיתוֹ בְּשָׂשִׁים לוֹג טְבָלִים, וְאָמַר לוֹ כֹהֵן: 'תִּנֵּם לִי בְשָׂשִׁים לוֹג מִתְּקַנִּין וּמַעֲשָׂרוֹת שְׁלִי' – מַעֲשָׂרוֹת שְׁלוֹ, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם שְׂבִיעִית, וְלֹא מִשּׁוּם רִבִּית, וְלֹא מִשּׁוּם מַחְלָל אֶת הַקִּדְּשִׁים:

כח. מִפְּרִישֵׁי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִמָּקוֹם הַיֶּקֶר לְמָקוֹם הַזּוֹל, אוֹ מִמָּקוֹם הַזּוֹל לְמָקוֹם הַיֶּקֶר. כִּיצַד? הֵיוּ לוֹ תִשְׁעָה כּוּרִין בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל, אוֹ תִשְׁעָה כּוּרִין בְּגָלִיל וְאֶחָד בִּיהוּדָה – אוֹמֵר: 'כּוֹר שְׂבִיהוּדָה עֶשְׂוִי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תִּשְׁעָה כּוּרִין שְׂבִגְלִיל', אוֹ 'כּוֹר שְׂבִגְלִיל עֶשְׂוִי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תִּשְׁעָה כּוּרִין שְׂבִיהוּדָה'. יֵתֵר עַל כֵּן אָמְרוּ: יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי חֲבָרִים, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל. וְלוֹ שְׁנֵי כּוּרִין, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל. אוֹמֵר לְזֶה שְׂבִיהוּדָה: 'בֵּא וְטוֹל לָךְ כּוֹר שְׂבִגְלִיל'. וְלְזֶה שְׂבִגְלִיל: 'בֵּא וְטוֹל לָךְ כּוֹר שְׂבִיהוּדָה', וְחוֹזֵר וְנוֹטֵל מֵהֶם כְּשֶׁעַר הַזּוֹל:

כט. אִין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּמָקוֹם הַיֶּקֶר כְּשֶׁעַר הַזּוֹל, אִין פּוֹדִין מִבֶּן לִוִי בְּמָקוֹם הַיֶּקֶר כְּשֶׁעַר הַזּוֹל:

לג. כֹּהֲנִים וְלוּוִים שֶׁהֵיוּ מְסִיעִין בֵּין הַגְּרָנוֹת – אִין נוֹתְנִין לָהֶם תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת בְּשַׁכְרָן. וְאִם נִתְּנָן – הָרִי זֶה חֲלָלוּ. שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יח, לב): "וְאֵת קִדְּשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תַחְלִלוּ" – [כְּבֹד הֵן חֲלִין]. וְאָמַר (מְלֵאכִי ב, ח): "שַׁחַתְּם בְּרִית הַלְוִי אָמַר ה' צְבָאוֹת". יֵתֵר עַל כֵּן אָמְרוּ: תְּרוּמַתָּן – אִין תְּרוּמָה, וּמַעֲשָׂרוֹתֵיהֶן – אִין מַעֲשָׂרוֹת. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׂבָקְשׁוּ חֲכָמִים לְקוֹנְסֵן לַהֲיוֹת פִּירוֹתֵיהֶן צְרִיכִין לַהֲפָרִישׁ תְּרוּמָה מִשְׁלֵהֶן. וְעֲלֵיהֶן הִכְתוּב אוֹמֵר (מִיכָה ג, יא): "רְאֵשִׁיהָ

¹⁷ בְּנוֹסַחַת הַפְּסָרִים מוֹבָאֵת פְּסָקָה זוֹ בְּאֵין: אִף בְּמִתְּנּוֹת מִקְדָּשׁ בְּכֹהֲנִים בֶּן. כִּיצַד? תְּרִי עֲלֵי מֵאֵתִים זוֹי.

לְעֶשֶׂר? אָמַר לוֹ: וְכִי הֲלָכָה קִבְעָתָי בְּיִשְׂרָאֵל? יָרַק שְׁלֵי עֶשְׂרֹתַי! אָמַר לוֹ: תִּדְעַ לָךְ שֶׁקִּבְעָתָ הֲלָכָה בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁעֲשֵׂרְתָּ יָרַק שְׁלִי. כְּשֶׁהֲלַךְ רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל לְבִינְיָהֵן עָשָׂה תְּבוּאוֹת וְקִטְנִיּוֹת - דְּמַאי, וּשְׂאֵר כָּל פִּירוֹתֵיהֶן - וְדַאי. כְּשֶׁחָזַר רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל לְבִינְיָהֵן, וְרָאָה שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ, עָשָׂה כָּל פִּירוֹתֵיהֶן - וְדַאי:

כּוֹ. עֲצִיץ שְׂאִינוּ נְקוּב - חִיב בְּמַעֲשְׂרוֹת, אֵין תְּרוּמָתָן מְדַמַּעַת, וְאֵין חִבְיֵין עֲלֵיהֶן חֲמֵשׁ:

מִסְכַּת דְּמַאי פָּרָק שִׁישִׁי

א. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מִן הַכּוֹתֵי - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל: מָה אִם יִרְצֶה הַכּוֹתֵי הַזֶּה שְׂלֵא לְתַרֵּם פְּרוֹתָיו - אֵינוּ רִשְׁאֵי, אֲלֵא חוֹלֵק וְנוֹתֵן לוֹ:

ב. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה מִן הַנִּכְרִי - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. לְפִיכָךְ, אִם חָזַר הַנִּכְרִי וְנִתְגַּיֵר, אוֹ שְׁמַכֵּר לְיִשְׂרָאֵל - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. שְׁכַר מִמֶּנּוּ שְׂדֵה - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. מָה בֵּין שׁוֹכֵר לְחוֹכֵר? הַשׁוֹכֵר - בְּמַעוֹת, וְהַחוֹכֵר - בְּפִרוֹת:

ג. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מִן הַנִּכְרִי - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. לְפִיכָךְ: אִם חָזַר הַנִּכְרִי וְנִתְגַּיֵר, אוֹ שְׁמַכֵּרָה לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר - נוֹהֵג בָּהּ דְּמַאי:

ד. הַשׁוֹקֵל לְאוֹצֵר¹⁸ הַשׁוֹקֵל לְקִטְרוֹן¹⁹ - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ה. לֹא יֹאמֵר יִשְׂרָאֵל לְכוֹתֵי וּלְנִכְרֵי וּלְמִי שְׂאִינוּ נֶאֱמָן עַל הַמַּעֲשְׂרוֹת: 'הֵילֵךְ מֵאֵתִים זֶה וְשִׁקוּל תַּחְתֵּי מִן הָאוֹצֵר'. אֲלֵא אֹמֵר לוֹ: 'פּוֹטְרָנִי מִן הָאוֹצֵר'. וְכֵן לֹא יֹאמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ: 'הֵילֵךְ מֵאֵתִים זֶה וְעוֹל'²⁰ תַּחְתֵּי

לְאֹמְנוֹת. אֲלֵא אֹמֵר לוֹ: 'פּוֹטְרָנִי מִן הָאֹמְנוֹת':

ו. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם נָתַן לוֹ מֵאוֹתָהּ הַשְּׂדֵה וּמֵאוֹתוֹ הַמֵּין - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. מִשְׂדֵה אַחֶרֶת וּמִמֵּין אַחֵר - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אִם מֵאוֹתָהּ שְׂדֵה נָתַן לוֹ, בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמֵּין בֵּין מִמֵּין אַחֵר - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אִם מִשְׂדֵה אַחֶרֶת נָתַן לוֹ, בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמֵּין בֵּין מִמֵּין אַחֵר - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. קֶבֶל הַיִּמְנוּ זָרַע לִתֵּן לוֹ פְּרוֹת בְּגָרֵן - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. מְקוֹם שְׁחוֹלְקִין עַל הַגָּרֵן - חוֹלֵק לוֹ בְּפָנָיו. קֶבֶל הַיִּמְנוּ מַעוֹת לִתֵּן לוֹ פְּרוֹת - לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ז. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִחִבְרוֹ לְקַצֵּר שְׁבָלִין, כָּרְמוֹ לְבַצֵּר בְּעִנְבִּים, זִיתָיו לְמִסוֹק בְּזִיתִים - נוֹתֵן לוֹ כְּמוֹת שֶׁהֵן. שְׂדֵהוֹ לְקַצֵּר בְּחִטִּין, כָּרְמוֹ לְבַצֵּר בִּינֵן, זִיתָיו לְמִסוֹק בְּשֶׁמֶן - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ח. הַעֵיד רַבִּי יוֹסִי בֶּן הַמְּשֻׁלָּם מִשׁוּם רַבִּי נִתָּן אַחֲרָיו, שְׂאֵמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲסִמָּא: הַמְקַבֵּל שְׂדֵה אֲבוֹתָיו מִן הַנִּכְרִי לְמוֹסְקוֹ לְזִיתִים - נוֹתֵן לוֹ כְּמוֹת שֶׁהֵן:

ט. חֵבֵר וְעַם הָאֶרֶץ שִׁירְשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן עִם הָאֶרֶץ - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתָּה חֲטִים שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֵנִי חֲטִים שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי'; 'אֶתָּה יֵין שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֵנִי יֵין שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי'. אֲבָל לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתָּה חֲטִין וְאֵנִי שְׁעוּרִים'; 'טוֹל אֶתָּה הֶלֶךְ וְאֵנִי הֵיבֵשׁ', אֲלֵא חוֹלְקִין בְּשׂוּהָ. חוֹלֵק לוֹ בְּפָנָי חֵבֵר. חֵבֵר - אוֹכֵל אֶת הֵיבֵשׁ, וְשׁוֹרֵף אֶת הֶלֶךְ, מִפְּנֵי שְׂאֵמֵרוֹ: כָּל טְהוֹרוֹתָיו שֶׁל עִם הָאֶרֶץ נִשְׂרָפוֹת:

¹⁹ שֵׁם שֶׁר שְׁנוֹתָנִים לוֹ מִס, וְהוּא יֵשֶׁר הַעֵיר.

²⁰ וְהַכְּנֵם.

¹⁸ מִי שִׁשְׁוֹקֵל לְאוֹצֵר הַמְּלֵךְ מָה שְׁנוֹתָנִים תְּבוּאָה עֲבוּר מִס לְאוֹצֵר הַמְּלֵךְ - צָרִיךְ גַּם כֵּן לְעֶשֶׂר תַּחֲלָה.

יד. עיר שֵׁישׁ בְּהַ יִשְׂרָאֵל וְנִכְרִים, שׁוּמְרֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוּמְרֵי נִכְרִים, מְתַקְנֵינּוּ וְשֹׂאֵין מְתַקְנֵינוּ, שׁוּמְרֵין מְתַקְנֵין וְשׁוּמְרֵין אֵין מְתַקְנֵין - רְשָׁאֵין לומר זֶה לְזֶה: 'צִפּוֹן הָעִיר בְּחֻלְקֵינוּ, וְדָרוּמוֹ בְּחֻלְקֵכֶם'. אִם בָּאוּ לְחֻשְׁבוֹן - אָסוּר:

מִסְכַּת דְּמַאי פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל, וְכֹהֵן מִכְּהֵן, וְלוֹי מִלוֹי - חוֹלְקֵין בִּינֵיהֶם. יִשְׂרָאֵל וְכֹהֵן שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִלוֹי, אוֹ יִשְׂרָאֵל וְלוֹי שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִכְּהֵן - רְשָׁאֵין לְהַתְּנוֹת בִּינֵיהֶן שְׁהַמְעֵשֶׂר לְאִמְצַע:

ב. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִכְּהֵן - תְּרוּמָה לְכֹהֵן, מְעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן וּמְעֵשֶׂר שְׁנִי - חוֹלְקֵין בִּינֵיהֶם. קֶבֶל שְׂדֵה מִלוֹי - מְעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן לְלוֹי, תְּרוּמָה וּמְעֵשֶׂר שְׁנִי - חוֹלְקִים בִּינֵיהֶן. לוֹי שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִכְּהֵן - תְּרוּמָה לְכֹהֵן, וּמְעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן וּמְעֵשֶׂר שְׁנִי - חוֹלְקֵין בִּינֵיהֶן. כֹּהֵן שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִלוֹי - מְעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן לְלוֹי, תְּרוּמָה וּמְעֵשֶׂר שְׁנִי - חוֹלְקֵין בִּינֵיהֶם. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִכְּהֵן, אָמַר לוֹ: 'עַל מִנַּת שְׁהַמְעֵשֶׂרוֹת שְׁלִי'; 'עַל מִנַּת שְׁהַמְעֵשֶׂרוֹת שְׁלִי וְשֶׁלְּךָ' - מִתֵּר. כֹּהֵן שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שְׁהַמְעֵשֶׂרוֹת שְׁלִי' - אָסוּר. 'עַל מִנַּת שְׁהַמְעֵשֶׂרוֹת שְׁלִי' - מִתֵּר. 'עַל מִנַּת שְׁהַמְעֵשֶׂרוֹת שְׁלִי וְשֶׁלְּךָ', אִם קֶבֶל עֲלָיו כְּדָרְךָ הַמְקַבְּלִים - מִתֵּר, וְאִם לֹאוּ - אָסוּר:

י. יִרְשׁוּ אֶת אֲבֵיהֶן חֵבֶר - רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִיִן שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי וְאֲנִי חֲטִיִן שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי'; 'אֶתְּהָ יִין שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֲנִי יִין שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי', אָף עַל פִּי שִׂאֵמְרוּ: חֵבֶר שָׁמַת וְהֵנִיחַ בְּנִים חֲבָרִים וְעַמֵּי הָאָרֶץ - לֹא יוֹרִישׁ טְהוֹרֹתָיו לְעַמֵּי הָאָרֶץ, אֲלֵא לְחֲבָרִים בַּלְבַּד. הֵנִיחַ מְעֵשֶׂר שְׁנִי - אֵין רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִים, וְאֲנִי אֲטוֹל שְׁעוֹרִים'; 'אֶתְּהָ יִין, וְאֲנִי שֶׁמֶן', אֲלֵא אוֹמַר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ מְעוֹת שֶׁל חֲטִים, וְאֲנִי מְעוֹת שֶׁל שְׁעוֹרִין'; 'טוֹל אֶתְּהָ מְעוֹת שֶׁל יִין, וְאֲנִי מְעוֹת שֶׁל שֶׁמֶן':

יא. חֵבֶר וּמִי שֹׂאֵינוֹ נֹאמֵן עַל הַמְעֵשֶׂרוֹת שֶׁלְקַחוּ פְּרוֹת, שִׁירְשׁוּ, אוֹ שִׁנְשִׁתְּפוּ - רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִיִן, וְאֲנִי שְׁעוֹרִין'; 'אֶתְּהָ יִין, וְאֲנִי שֶׁמֶן', שֶׁכֵּל דְּבַר שִׁמְתָר לְמוֹכְרוֹ דְּמַאי - רְשָׁאֵי לְעֵשׂוֹת כֵּן. לְקַחוּ גְדִישׁ שֶׁל תְּבוּאָה, עֲבִיט שֶׁל עֲנָבִים, וּמְעֻטָן שֶׁל זֵיתִים - זֶה מְעֵשֶׂר אֶת שְׁלוֹ זֶה מְעֵשֶׂר אֶת שְׁלוֹ. אִם לְקַחוּ וְאַחַר כֵּךְ שִׁתְּפוּ - צְרִיךְ לְעֵשֶׂר עַל הַכֵּל. זֶה הֵבִיא עוֹמְרֵי שְׁבָלִין שְׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא עוֹמְרֵי שְׁבָלִין שְׁלוֹ. זֶה הֵבִיא סְלֵי זֵיתִים מְשֻׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא סְלֵי זֵיתִים מְשֻׁלוֹ. זֶה הֵבִיא סְלֵי עֲנָבִים מְשֻׁלוֹ, אוֹ שֶׁבְּצָרוּ אֶת כְּרַמֵּיהֶם כְּתוֹךְ גַּת אַחַת. אֶחָד מְעֵשֶׂר, וְאֶחָד שֹׂאֵינוֹ מְעֵשֶׂר, הַמְעֵשֶׂר - מְעֵשֶׂר אֶת שְׁלוֹ וְדַאי, וְחֲצִי חֵלְקוֹ שֶׁל חֵבֶר דְּמַאי:

יב. גֵּר וְנִכְרִי שִׁירְשׁוּ אֶת אֲבֵיהֶן נִכְרִי, רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ צְלָמִים, וְאֲנִי כְּלִים'; 'אֶתְּהָ יִין, וְאֲנִי פִירוֹת'. אוֹינְקְלוֹס הֵגֵר חֵלֶק מְאֻחָיו, וְהַחְמִיר עַל עֲצָמוֹ, הוֹלִיךְ חֵלְקוֹ לִים הַמְּלַח. יִרְשׁוּ אֶת הַמְּרֻחֵץ - רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר לוֹ: 'תְּהָא שְׁבַת בְּחֻלְקָךָ, וְחוֹל בְּחֻלְקִי':

יג. יִשְׂרָאֵל וְנִכְרִי שֶׁלְקַחוּ בֵיתוֹ שֶׁל נִכְרִי, אֵין רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ צְלָמִים וְאֲנִי כְּלִים'; 'אֶתְּהָ יִין, וְאֲנִי פְרוֹת'. לְקַחוּ מְרֻחֵץ, אֵין רְשָׁאֵי שִׂיאֵמַר לוֹ: 'תְּהָא שְׁבַת בְּחֻלְקָךָ, וְחוֹל בְּחֻלְקִי'. וְאִם הִתְּנָה עִמוֹ מִתְּחִלָּה עַל מִנַּת לְעֵשׂוֹת כֵּן - מִתֵּר:

ג. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל²¹, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שִׁיחֵי הַמַּעֲשָׂוֹת לְפָלוּנִי' - אָסוּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שְׂאֵט לְאֵנִי וְאֶתְנֶם לְפָלוּנִי' - מִתֵּר. כִּהֵן וְלוֹי שֶׁשְׂחָרְוּ וְשֶׁחָכְרוּ מִכֵּהֵן וּמְלוֹי - הַמַּעֲשָׂוֹת לְשׂוֹכֵר וּלְחֹזֵק:

ד. כִּהֵן וְלוֹי שֶׁחָכְרוּ פְרוֹת שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל. בַּמַּחְבֵּר לְקִרְקַע - מַעֲשָׂוֹת שְׁלֵהֵן. בְּתֵלוּשׁ מִן הַקִּרְקַע, עַד שֶׁלֹּא מִירְחוּ - מַעֲשָׂוֹת שְׁלֵהֵן, מִשְׁמִירְחוּ - מַעֲשָׂוֹת שְׁלוֹ. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂר וְנוֹתֵן לְכֵהֵן, וְהַשָּׂאָר - שְׁלוֹ:

ה. חֵכֵר הוּא מִקֵּן פְּרוֹת, עַד שֶׁלֹּא מִירְחוּ, מַעֲשָׂוֹת - הֵרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂר וְנוֹתֵן לְכֵל כִּהֵן שִׁירְצָה. מִשְׁמִירְחוּ, מַעֲשָׂוֹת - הֵרִי אֵלוֹ שְׁלֵהֵן. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂוֹת וְנוֹתֵן לְכֵל כִּהֵן שִׁירְצָה:

ו. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל מַעוֹת מִכֵּהֵן לְקַח בְּהֵן פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר, אָמַר לוֹ: 'פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ הֵרִי הֵן שְׁלִי, מַעֲשָׂוֹת שְׁלֵף' - מִתֵּר. כִּהֵן שֶׁקֶבֶל מַעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל לְקַח בְּהֵן פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר, אָמַר לוֹ: 'פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ הֵרִי הֵן שְׁלֵף, וְהַמַּעֲשָׂוֹת שְׁלִי', אִם נִתֵּן לוֹ שְׂכָרוֹ - מִתֵּר, וְאִם לֹא - אָסוּר:

ז. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִכֵּהֵן - תְּרוּמָה לְכֵהֵן. מִכְּרָה לְיִשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶם. קֶבֶל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֵן. מִכְּרָה לְכֵהֵן - חוֹלְקִין. קֶבֶל שְׂדֵה מִבֵּית יִשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֵן. נִשְׂאֵת לְכֵהֵן - חוֹלְקִין בִּינֵיהֵן. קֶבֶל שְׂדֵה מִבֵּית כִּהֵן - תְּרוּמָה לְבֵית כִּהֵן. נִשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֵן. נִתְאַרְמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה - חֲזָרָה לְתַחֲלָתָהּ:

ח. פְּרָתוֹ שֶׁל כִּהֵן שֶׁהִיְתָה שׂוּמָא²² אֲצֵל יִשְׂרָאֵל, וְיִלְדָה בְּכוֹר, הַבְּכוֹר - לְכֵהֵן; וְדִבְרֵי

רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: הַבְּכוֹר - לְשִׁנְיָהֵן. אָמַר לֵהֵן רַבִּי יְהוּדָה: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּפְרוֹת שְׂדֵה שֶׁהֵן שְׁלוֹ? ! אָמְרוּ לוֹ: שְׂדֵה - גּוֹפָה שְׁלוֹ, וּפְרָה - גּוֹפָה לְשִׁנְיָהֵן. אָף פְּרָה, אִם הִיְתָה גּוֹפָה שְׁלוֹ - בְּכוֹר לְכֵהֵן:

ט. הַנּוֹתֵן שְׂדֵהוֹ בְּקִבְלָה לְכוֹתֵי וּלְנֹכְרֵי, וְלִמֵּי שְׂאִינוֹ נֶאֱמַר עַל הַמַּעֲשָׂוֹת, אָף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רְשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן, אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂוֹת - צָרִיךְ לַעֲשׂוֹר עַל יְדוֹ. הַנּוֹתֵן שְׂדֵהוֹ בְּקִבְלָה לְעַם הָאָרֶץ, עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂוֹת - אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹר עַל יְדוֹ. מִשְׁבָּאוֹ לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂוֹת - צָרִיךְ לַעֲשׂוֹר. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? עוֹמֵד עַל הַגֶּרֶן וְנוֹטֵל, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְמָה שְׂאֵכְלוֹ, שְׂאִין אַחֲרֵיּוֹת לְרִמָּאִין:

י. כִּהֵן שֶׁמָּכַר שְׂדֵה לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שְׁהַמַּעֲשָׂוֹת שְׁלוֹ לְעוֹלָם' וְמַת - אֵין לְבָנָיו בַּמַּעֲשָׂוֹת. 'עַל מִנַּת שְׁמַעֲשָׂוֹת לוֹ וּלְבָנָיו' וְמַת - מַעֲשָׂוֹת לְבָנָיו. 'עַל מִנַּת שְׁהַמַּעֲשָׂוֹת שְׁלִי כָּל זְמַן שֶׁשְׂדֵה לְפָנֶיךָ', מְכָרָה לְאַחַר, אָף עַל פִּי שֶׁחֲזָרָה וְלִקְחָה מִמֶּנּוּ - אֵין לְבָנָיו בַּמַּעֲשָׂוֹת כְּלוּם:

יא. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׂדֵה מִכֵּהֵן, אָמַר לוֹ: 'עַל מִנַּת שְׁהַמַּעֲשָׂוֹת שְׁלִי אַרְבַּע אוֹ חֲמֵשׁ שָׁנִים' - מִתֵּר. 'לְעוֹלָם' - אָסוּר, שְׂאִין כִּהֵן עוֹשֶׂה כִּהֵן. וְכֵן כֵּן לִוֵּי שֶׁהִיָּה חֵיב מַעוֹת לְיִשְׂרָאֵל - לֹא יֵהָא גּוֹבָה מֵאַחֲרֵים וּמִפְּרָשׁ עֲלֵיוֹ, שְׂאִין לִוֵּי עוֹשֶׂה לִוֵּי:

יב. מִפְּרִישׁ יִשְׂרָאֵל בֵּין בְּרִשׁוֹת לִוֵּי בֵּין בְּרִשׁוֹת עֲנִי, וְעוֹשֶׂה חֲשׁוֹבֵן בְּאַחֲרוֹנָה; וְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסְרִין, אֲלֵא אִם כֵּן נּוֹתֵן לוֹ מַעוֹת בְּרֵאשׁוֹנָה:

²¹ הַמַּעֲשָׂוֹת וְאֶתְנֶם לְפָלוּנִי - אָסוּר. עַל מִנַּת שְׂאֵט לְאֵנִי וְאֶתְנֶם לְפָלוּנִי - מִתֵּר.

²² שְׂנַתֵּן לוֹ אֶת הַפְּרָה כְּשׂוּמָא. כִּמְהָ הִיא שְׂנוּהָ, וְמָה שִׁיחֵיהָ רִיחַ אוֹ הַפְּסֵד יִחְלְקוּ.

יג. כהן שְׁמֹכַר שְׂדֵה לְיִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ: 'עַל מִנְתַּ שְׁהַמְעַשְׂרוֹת שְׁלִי אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ שָׁנִים' - אֵין רִשְׁאֵי לִיטַע כָּרֶם, וְלִזְרָעָה אֶסְטִיס²³, וְלַעֲשׂוֹתָהּ שְׂדֵה קָנִים. 'לְעוֹלָם' - רִשְׁאֵי לִיטַעָה כָּרֶם, וְלִזְרָעָה אֶסְטִיס, וְלַעֲשׂוֹתָהּ שְׂדֵה קָנִים:

²³ מִיִּן שְׂצוּבָעִים בּוֹ וְאֵין הֶרֶד לְלִקְטֵם אֵלָא אַחֵר

אַרְבַּע שָׁנִים.

3	ראשון Sunday	כו 26	<p>נץ החמה _____ 6:27 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:17 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:14 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:02 נ"ך: איוב מ-מא תוספתא: דמאי א</p>	<p>עלות השחר _____ 5:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:50 שקיעה _____ 5:49 בבלי: חולין צו ירושלמי: שביעית כח</p>
4	שני Monday	כז 27	<p>נץ החמה _____ 6:25 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:16 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:13 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:03 נ"ך: איוב מב שיר השירים א תוספתא: דמאי ב</p>	<p>עלות השחר _____ 5:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:49 שקיעה _____ 5:50 בבלי: חולין צו ירושלמי: שביעית כט</p>
5	שלישי Tuesday	כח 28	<p>נץ החמה _____ 6:24 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:15 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:13 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:04 נ"ך: שיר השירים ב-ג תוספתא: דמאי ג</p>	<p>עלות השחר _____ 5:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:49 שקיעה _____ 5:51 בבלי: חולין צח ירושלמי: שביעית ל</p>
6	רביעי Wednesday	כט 29	<p>נץ החמה _____ 6:22 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:14 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:12 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:05 נ"ך: שיר השירים ד-ה תוספתא: דמאי ד</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 5:10 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:48 שקיעה _____ 5:52 בבלי: חולין צט ירושלמי: שביעית לא</p>
7	חמישי Thursday	ל 30	<p>Rosh Chodesh Adar II נץ החמה _____ 6:21 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:13 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:11 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:06 נ"ך: שיר השירים ו-ז תוספתא: דמאי ה</p>	<p>א' דראש חודש אדר ב' עלות השחר _____ 5:09 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:47 שקיעה _____ 5:54 בבלי: חולין ק ירושלמי: תרומות א</p>
8	ששי Friday	א 1	<p>Rosh Chodesh Adar II נץ החמה _____ 6:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:13 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:11 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:07 נ"ך: שיר השירים ח-רות א תוספתא: דמאי ו</p>	<p>ב' דראש חודש אדר ב' עלות השחר _____ 5:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:47 שקיעה _____ 5:55 בבלי: חולין קא ירושלמי: תרומות ב</p>
9	שב"ק Shabbos	ב 2	<p>נץ החמה _____ 6:18 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:10 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:08 נ"ך: רות ב-ג תוספתא: דמאי ז</p>	<p>פקודי, הפסקה עלות השחר _____ 5:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:46 שקיעה _____ 5:56 בבלי: חולין קב ירושלמי: תרומות ג</p>

הדלקת הנרות 5:37 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 7:08 Shabbos Ends

אֶפְיִלוּ וְעָן אַ מְעַנְטֵשׁ אִיז נִישְׁט פֿרִיילִיךְ, דאַרף זײַד כאַטש מאַכן אַזױ וױ
עַר אִיז פֿרִיילִיךְ, און דאַס וועט ברענגען אַז עַר וועט טאַקע אַמֶּת/דיג ווערן
פֿרִיילִיךְ.
(ישׁוּת הַר"ן סִקּוּן ע"ד)